

**T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÖNETİM VE ORGANİZASYON BİLİM DALI**

**KÜLTÜREL ZEKANIN KÜLTÜRLERARASI UYUM VE
AKADEMİK PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİ : ULUSLARARASI
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Puji ASTİNİNGSİH

BURSA – 2021

**T.C.
BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
YÖNETİM VE ORGANİZASYON BİLİM DALI**

**KÜLTÜREL ZEKANIN KÜLTÜRLERARASI UYUM VE
AKADEMİK PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİ : ULUSLARARASI
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Puji ASTİNİNGSİH
0000-0003-1474-3262**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. Başak Aydem ÇİFTÇİOĞLU**

BURSA – 2021

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : Puji ASTİNİNGSİH
Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : İşletme
Bilim Dalı : Yönetim ve Organizasyon
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : xi + 115
Mezuniyet Tarihi :/...../20...
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Başak Aydem ÇİFTÇİOĞLU

KÜLTÜREL ZEKANIN KÜLTÜRLERARASI UYUM VE AKADEMİK PERFORMANS ÜZERİNE ETKİSİ : ULUSLARARASI ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNDE BİR UYGULAMA

Günümüzün gittikçe küreselleşen dünyasında, eğitim veya meslek peşinde koşmak amacıyla sınırın ötesinde fırsatlar arayan bireylerin sayısı yıldan yıla artmaya devam etmektedir. Bu nedenle küresel koşullara alışabilme yeteneği gerektirir. Bireyler yeni bir ülkeye geldiklerinde yeni kültür, dil, toplum, gelenekler vb. İle karşılaşmak zorundadırlar. Buna göre, kültürel açıdan farklı şartlara uygun şekilde uyum sağlamaları gerekmektedir.

Kültürlerarası yeterlilik çalışmaları son yıllarda araştırmacılar için önem kazanırken, kültürel zeka (KZ), kültürlerarası uyum ve iş performansı ile ilgili olarak çoğu zaman gurbetçilere veya iş ortamına atıfta bulunarak birçok çalışma yapılmıştır. Bununla birlikte, bu çalışmalar hala nispeten nadiren eğitim ortamlarında yapılmaktadır. Aynı anda kendi ülkeleri dışında okuyan artan sayıda uluslararası öğrenci, günümüzün küresel eğitim bağlamında büyüyen bir olgudur.

Bu çalışmanın amacı KZ yönlerinin (üstbilişsel KZ, bilişsel KZ, motivasyonel KZ, davranışsal KZ) kültürlerarası uyum boyutlarına (genel uyum ve etkileşim uyum) ve uluslararası öğrencilere uygulanan akademik performansa etkisini araştırmaktır. Araştırmanın verileri Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim gören 224 uluslararası öğrenciden toplanmıştır. Toplanan veriler, açıklayıcı faktör analizi, t-testi, ANOVA ve regresyon analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın bulguları, KZ'nın yönlerinin genel uyum ve etkileşim uyumunu olumlu yönde etkilediğini ortaya koymuştur. Ancak, KZ'nın yönlerinin akademik performansı etkilemediği belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Kültürel Zeka (KZ), Kültürlerarası Uyum, Akademik Performans

ABSTRACT

Name and Surname : Puji ASTİNİNGSİH
University : Bursa Uludağ University
Institution : Institute of Social Sciences
Field : Business Administration
Branch : Management and Organization
Degree Awarded : Master
Page Number : xi + 115
Degree Date :/...../20...
Supervisor : Prof. Dr. Başak Aydem ÇİFTÇİOĞLU

THE INFLUENCE OF CULTURAL INTELLIGENCE ON CROSS-CULTURAL ADJUSTMENT AND ACADEMIC PERFORMANCE: AN APPLICATION ON INTERNATIONAL UNIVERSITY STUDENTS

In today's increasingly globalized world, the number of individuals looking for opportunities in other countries with the purpose of pursuing education or an occupation continues to increase, year by year. Thus, it necessitates the ability to be able to adapt to other countries' cultures and practices. When individuals live and work in a new country, they encounter a new culture, language, society, customs etc. Accordingly, they need to be able to conform appropriately in culturally diverse conditions.

As the study of intercultural competences has grown in significance for researchers in recent years, many studies have been conducted regarding cultural intelligence (CQ), cross-cultural adjustment (CCA) and work performance most often with reference to expatriates or the business environment. Nevertheless, those studies are still relatively rarely carried out within educational settings. The increasing number of international students studying outside their home countries is a growing phenomenon in today's global education context. International students frequently experience similar problems of cultural divergence as those experienced by expatriates in a host-country.

The purpose of this study is to explore the influence of four aspects of CQ (Metacognitive CQ, Cognitive CQ, Motivational CQ, Behavioral CQ) towards CCA dimensions (general adjustment and interaction adjustment) and academic performance as applied to international students in higher education. Data for the study was collected from the 224 international students studying at Bursa Uludağ University. Data collected was analyzed using explanatory factor analysis, t-test, ANOVA and regression analysis. The findings of the study revealed that the facets of CQ positively influence the general adjustment and interaction adjustment. However, it was determined that facets of CQ did not influence academic performance.

Keywords: Cultural Intelligence (CQ), Cross-Cultural Adjustment (CCA), Academic Performance, International Students

ÖNSÖZ

Dünya çapında giderek artan sayıda öğrenci, öğrenimine kendi ülkesinin dışında devam ediyor, günümüzün küresel eğitiminde bir fenomen haline gelmektedir. Ev sahibi ülkede okuyan öğrenciler, kültürel farklılıkların birçok yönüyle yüzleşmek zorundadırlar. Bunun için çok kültürlü koşullarda hareket etme, iletişim kurma ve hayatta kalma becerisine sahip olmaları gerekir. Kültürlerarası yeterliliklerin incelenmesi ilginç bir konu haline gelmektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, ev sahibi ülkede okuyan uluslararası öğrenciler ve küresel eğitim sektörü için önemli olan kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve akademik performans çalışmalarını desteklemektir.

Her şeyden önce, bu yüksek lisans tezinin hazırlanmasında gösterdiği sabır, tavsiye, içgörür, rehberlik ve teşvikleri için kıymetli danışman hocama Prof. Dr. Başak Aydem ÇİFTÇİOĞLU özel ve içten şükranlarımı sunarım. Ayrıca Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon Bölümü'ndeki tüm öğretmenler ile Sosyal Bilimler Enstitüsü'nün personeline şükranlarımı sunarım.

Babama PUJİ Utomo ve rahmetli anneme Asmaria NİNGSİH hayatımın her zorlu sürecinde hiç bitmeyen duaları, motivasyonu ve destekleri için müteşekkirim. Ayrıyeten sevgili küçük erkek kardeşime PUJİ Alfin İhza Trimahendra duaları için teşekkür ederim.

Türkiye Bursları'nın 4 yıl boyunca yüksek lisans öğrencisi olarak aldığım maddi ve manevi desteklere çok minnettarım. Burada eğitim almak büyük ve verimli bir deneyim olduğu Türkiye Bursları kurumuna çok teşekkür ederim.

Bursa Uludağ Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrenciler arkadaşlara, ankete yardımcı olmak ve cevap vermek için zaman ayırmaya istekli olan herkese teşekkür ederim. Bursa'da öğrenim gören Endonezya arkadaşlarım, KYK Uludağ Yurt çalışanları, oda arkadaşlarım, ULUTÖMER hocalar ve arkadaşlar, YÖNÖRG sınıf arkadaşlar ayrıca Endonezya'daki tüm arkadaşlarıma destekleri için teşekkür ederim.

En sonunda tezin yazarı olarak, bu çalışmanın henüz mükemmel olmadığını itirafta bulunarak araştırmama dair tüm öneriler ve eleştirilere açığımdır. Umarım bu tez konusuyla ilgilenen bir sonraki araştırmacı için faydalı olacaktır.

Puji ASTİNİNGSİH

Bursa 2021

İÇİNDEKİLER LİSTESİ

Sayfa

ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER LİSTESİ.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜREL ZEKA, KÜLTÜRLERARASI UYUM VE AKADEMİK PERFORMANS KAVRAMLARI

1. KÜLTÜR	3
1.1. Kültür Kavramı	3
1.2. Kültürün Özellikleri	4
1.3. Kültürleşme	5
2. ZEKA	6
2.1. Zeka Kavramı.....	6
2.2. Çok TürLü Zekâ	7
3. ZEKA VE KÜLTÜR ARASINDAKİ İLİŞKİ	8
4. KÜLTÜREL ZEKA	9
4.1. Kültürel Zeka Kavramı	9
4.2. Kültürel Zekanın Boyutları	12
4.2.1. Üstbilişsel Kültürel Zeka.....	13
4.2.2. Bilişsel Kültürel Zeka	13
4.2.3. Motivasyonel Kültürel Zeka	13
4.2.4. Davranışsal Kültürel Zeka.....	14
4.3. Kültürel Zekanın Geliştirilmesi.....	16
5. KÜLTÜRLERARASI UYUM.....	18
5.1. Kültürlerarası Uyum Kavramı.....	18
5.2. Kültürlerarası Uyum Bileşenleri	19
5.2.1. Kültürlerarası Uyum U Eğrisi Teorisi.....	20
5.2.2. Kültür Şoku	21
6. PERFORMANS	22
6.1. Akademik Performans Kavramı.....	23

6.1.1. Akademik Performansı Etkileyen Faktörler.....	24
7. KÜLTÜREL ZEKÂ VE KÜLTÜRLERARASI UYUM.....	25
8. KÜLTÜREL ZEKA VE PERFORMANS	27
8.1. Literatür Taraması.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER

1. YÜKSEKÖĞRETİMİN ULUSLARARASILAŞMASI	32
2. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER	34
2.1. Uluslararası Öğrenciler Tanımı.....	34
2.2. Dünyadaki Uluslararası Öğrenciler.....	36
2.3. Türkiye'deki Uluslararası Öğrenciler	37
2.3.1. Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Uluslararası Öğrenciler.....	40
2.3.2. Türkiye'deki Uluslararası Öğrencilerin Zorlukları	42
2.3.3. Uluslararası Öğrencilerin Uyum Sorunları	44
3. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İLE İLGİLİ YAPILAN A RAŞTIRMALARI.....	46
3.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar	46
3.2. Türkiye'de Yapılan Araştırmalar	47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ'NDE ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜREL ZEKA, KÜLTÜRLERARASI UYUM VE AKADEMİK PERFORMANS İLE İLGİLİ BİR SAHA ARAŞTIRMASI

1. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	53
2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	53
3. ARAŞTIRMANIN SINIRLAMALARI	54
4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ VE MODELİ.....	55
5. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	55
5.1. Hedef Kitle ve Örneklem Yöntemi	55
5.2. Anket Formunun Oluşturulması ve Değişkenleri	56
5.2.1. Pilot Araştırma	58
6. ARAŞTIRMANIN BULGULARI	59
6.1. Normallik Dağılım Testi	59
6.2. Faktör Analizleri	59
6.3. Değişkenler Güvenilirlik Testi.....	65
6.4. Katılımcıların Kullanılan Ölçekler Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlar	66
6.5. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri.....	67
6.5.1. Öğrencilerin Uyruğa Göre Özellikleri	67
6.5.2. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Özellikleri	68
6.5.3. Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Özellikleri.....	69
6.5.4. Öğrencilerin Yaşa Göre Özellikleri	69
6.5.5. Öğrencilerin Eğitim Duruma Göre Özellikleri	69
6.5.6. Öğrencilerin Türkiye'de Yaşama Süresine Göre Özellikleri.....	70
6.5.7. Öğrencilerin Genel Not Ortalaması (GNO)'na Göre Özellikleri.....	70

6.6. Kültürel Zekanın, Kültürlerarası Uyumunun ve Alt Boyutlarının Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Test Edilmesi	71
6.6.1. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Uyraklığının Karşılaştırılması	71
6.6.2. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Cinsiyetin Karşılaştırılması ...	72
6.6.3. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Yaş Özelliğinin Karşılaştırılması	73
6.6.4. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Medeni Durumun Karşılaştırılması	75
6.6.5. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Eğitim Durumunun Karşılaştırılması	76
6.6.6. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Türkiye’de Yaşama Süresinin Karşılaştırılması	77
6.6.7. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Türkiye’de GNO’nun Karşılaştırılması	79
6.7. Kullanılan Ölçekler İle Boyutları ve Tanımlayıcı Özellikleri Arasındaki İlişkinin Analizi.....	81
6.8. Regresyon Analizi.....	82
SONUÇ.....	85
ÖNERİLER	96
KAYNAKÇA	98
EKLER.....	109

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Kültürel Zekanın Tanımları ve Uygulamaları.....	10
Tablo 2. Uyruklarına göre Türkiye’deki uluslararası öğrenci sayısı.....	39
Tablo 3. Değişkenlere İlişkin Normallik Dağılımları.....	59
Tablo 4. Kültürel Zekâ Ölçeği Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi.....	60
Tablo 5. Kültürel Zekâ Ölçeği ile İlgili Toplam Açıklanabilir Varyans	60
Tablo 6. Kültürel Zekâ Ölçeği Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri ve Faktör Sonuçları	61
Tablo 7. Kültürler Arası Uyum Ölçeği Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi...	63
Tablo 8. Kültürler Arası Uyum Ölçeği ile İlgili Toplam Açıklanabilir Varyans	63
Tablo 9. Kültürler Arası Uyum Ölçeği Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri ve Faktör Sonuçları	64
Tablo 10. Kültürel Zeka Ölçeği ve Alt Boyutlarının Güvenilirlik Katsayısı	65
Tablo 11. Kültürler Arası Uyum Ölçeği ve Alt Boyutlarının Güvenilirlik Katsayısı	66
Tablo 12. Katılımcıların Kullanılan Ölçekler ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlar .	66
Tablo 13. Öğrencilerin Uyuğa Göre Özellikleri	67
Tablo 14. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Özellikleri	69
Tablo 15. Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Özellikleri	69
Tablo 16. Öğrencilerin Yaşa Göre Özellikleri	69
Tablo 17. Öğrencilerin Eğitim Duruma Göre Özellikleri	70
Tablo 18. Öğrencilerin Türkiye’de Yaşama Süresine Göre Özellikleri	70
Tablo 19. Öğrencilerin Genel Not Ortalaması (GNO)’na Göre Özellikleri.....	70
Tablo 20. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Uyruk Özelliğinin Karşılaştırılması	71
Tablo 21. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Cinsiyetin Karşılaştırılması	72
Tablo 22. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Yaş Özelliğinin Karşılaştırılması	73
Tablo 23. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Medeni Durumun Karşılaştırılması	75
Tablo 24. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Eğitim Durumunun Karşılaştırılması	76
Tablo 25. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Türkiye’de Yaşama Süresinin Karşılaştırılması	78
Tablo 26. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile GNO’nun Karşılaştırılması.....	79
Tablo 27. Kullanılan Ölçekler ve Boyutları ile Tanımlayıcı Özelliklerin Arasındaki İlişki	81
Tablo 28. Kültürel Zekâ ile Genel Uyum Değişkenlerine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	82
Tablo 29. Kültürel Zekâ ile Etkileşim Uyum Değişkenlerine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	83

Tablo 30. Kültürel Zekâ ile Akademik Performans Değişkenlerine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları	84
---	----

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Zihinsel Programlamada Üç Farklılık Seviyesi.....	4
Şekil 2. Kültürel Zeka Boyutları.....	12
Şekil 3. Kültürel Zekanın Bileşenleri.....	15
Şekil 4. Kültürel Zekanın Gelişimi	17
Şekil 5. Kültürlerarası Uyum U-Eğrisi Model.....	20
Şekil 6. Türkiye’de Uluslararası Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayıları	38
Şekil 7. Bursa Uludağ Üniversitesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı.....	41
Şekil 8. Uluslararası Öğrenci Sayıları (130 ülkeden)	41
Şekil 9. Bursa Uludağ Üniversitesinde en fazla öğrencisi olan ilk 10 ülke.....	42
Şekil 10 Araştırma Değişkenleri İlişkiler	55

KISALTMALAR LİSTESİ

Kısaltma	Bibliyografik Bilgi
a.g.e.	Adı Geçen Eser
a.g.m.	Adı Geçen Makale
a.g.t.	Adı Geçen Tez
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
C.	Cilt
ed.	Editör
GNO	Genel Not Ortalaması
Iss.	Issue
KZ	Kültürel Zeka
KU	Kültürlerarası Uyum
OECD	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organization for Economic Co-operation and Development)
p.	Sayfa (Page)
S.	Sayı
s.	Sayfa
ss.	Sayfadan sayfaya
SPSS	Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (Statistical Package for the Social Science)
TÖMER	Türkçe ve Yabancı Diller Araştırma ve Uygulama Merkezi
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
vb.	ve benzeri
vd.	ve diğerleri
Vol	Volume

GİRİŞ

Son yıllarda, ekonomik, politik ve kültürel küreselleşmenin yanı sıra, yurtdışında iş bulma fırsatları arayanların sayısı artmış ve benzer şekilde, yurtdışında eğitim fırsatlarını araştırmak isteyen öğrencilerin sayısında bir artış olmuştur. Bu konuyla ilgili olarak, kültürlerarası yeterlilik üzerine araştırmalar, araştırmacıların dikkatini daha fazla çekmiş ve daha da geliştirilmeye başlanmıştır.

Bu bağlamda, kültürel zeka araştırmaların tartışılması gereken önemli bir konudur. Kültürel zeka, giderek küreselleşen çalışma ortamıyla çok kültürlü durumlarda etkili bir şekilde olan bir çalışma yeteneğidir. Kültürel zeka ve performansın çeşitli ölçümleri arasındaki ilişki üzerine yapılan araştırmalar, gurbetçiler ve uluslararası iş ortamı bağlamındaki çalışmalara da genişletilmiştir. Öte yandan, eğitim ve uluslararası öğrenciler bağlamında kültürel zeka araştırmaları hala nispeten azdır.¹ Bununla birlikte, ev sahipliği yapan ülkelerdeki uluslararası öğrenciler, gurbetçilerin deneyimleri gibi, kültürlerarası sorunlarına ve okuldaki akademik performanslarına katlanmak zorunda oldukları önemli zorluklarla karşılaşmaktadır.

Son on yılda, Türkiye'deki eğitim sektörü uluslararası öğrenciler için tercih edilen ülkelerden biri haline gelmiştir ve onların sayısı her geçen yıl artmaktadır. Türkiye'ye eğitimlerini sürdürmek için dünyanın dört bir yanından gelmektedirler. Şu anda Bursa Uludağ Üniversitesi birçok uluslararası öğrencisi olan bir üniversitedir ve uluslararası öğrenci sayısı her geçen yıl artış göstermektedir. Türkiye YÖK (Yüksek Öğretim Kurulu) 2018-2019 yılı verilerine Bursa Uludağ Üniversitesi en çok uluslararası öğrenciye sahip üniversiteler arasında ve 4. sırada yer almaktadır. 2019 yılı verilerine göre Bursa Uludağ Üniversitesi, 130 ülkeden 7008 uluslararası öğrenci ev sahipliği yapmaktadır. Bunun için, uluslararası öğrencilerin kültürel zekası, kültürlerarası uyum ve akademik performansı hakkında olan araştırmalar Bursa Uludağ Üniversitesi'nde daha ilgi çekici konu haline gelmektedir.

Bu çalışma, üç bölüme ayrılmıştır; birinci bölümde, kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve akademik performans kavramlarının yanı sıra kültürel zeka, kültürlerarası uyum

¹ Marina Iskhakova, "Does Cross-Cultural Competence Matter When Going Global: Cultural Intelligence and Its Performance of International Students in Australia", *Journal of Intercultural Communication Research*, Vol. 47, No. 2 (2018), p. 122

ve akademik performans arasındaki ilişki üzerine yapılan önceki araştırmaların sonuçlarını açıklamaktadır. İkinci bölüm, uluslararası eğitim, dünyadaki ve Türkiye’deki uluslararası öğrenciler ve daha önceki ilgili araştırmaların sonuçlarını açıklayan bölümdür. Üçüncü bölümde, kullanılan yöntemler, örnek veri kaynakları ve veri toplama yer almakta olup sonuçların analizi, araştırma nesnelерinin tanımı, veri analizi ve tartışmayı de içermektedir. Son olarak, bu çalışmanın sonucunda, gelecekteki araştırmalar için öneriler verilmektedir.

Bu araştırmanın asıl hedefi, uluslararası üniversite öğrenciler ile alakalı olarak kültürel zekanın kültürlerarası uyum ve akademik performans üzerindeki etkisini anlamaktır. Çalışmanın Türkiye’deki yükseköğretim sektörü için faydalı bir referans kaynağı olması beklenmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KÜLTÜREL ZEKA, KÜLTÜRLERARASI UYUM VE AKADEMİK PERFORMANS KAVRAMLARI

Bu bölümde kültür, kültürel zeka, kültürlerarası uyum, akademik performans ve ilgili araştırmalar tartışılacaktır.

1. KÜLTÜR

1.1. Kültür Kavramı

Kültür çeşitli açılardan karakterize edilmektedir. Kültür insanları ve yaşam tarzlarını yönlendirmektedir. Bu, bir dizi değer ve inanç olarak veya belirli bir toplulukta bize ait olma ve kimlik duygusu veren başkalarıyla paylaştığımız bir grup öğrenme davranışı açıklanmaktadır. Onun için, diğer ülkelerden ve diğer kültürlerden birçok kişiyle etkileşime geçmek için kültürü anlamak önemlidir.²

Brislin kültürün tanımına göre, kültür, geniş bir biçimde paylaşılan idealler, değerler, oluşum ve kullanım kategorileri, yaşamla ilgili varsayımlar ve bilinçsiz veya bilinçaltı olarak kabul edilen ve kendilerini bir toplumun üyesi olarak tanımlayan insanlar.³ Early ve Ang'a göre kültür, çeşitli durum ve eylemleri düşünmenin, hissetmenin ve tepki gösterme yollarının biçimidir.⁴ Kültür; dil, din, mutfak, sosyal alışkanlıklar, müzik ve sanat perspektifinden belli bir insan grubunun karakteristik özellikleridir.⁵

Hofstede, kültürün her zaman kolektif bir fenomen olduğunu açıklamış, çünkü kültür en azından kısmen, öğrenildiği yer olan aynı sosyal ortamda veya yaşayan insanlarla paylaşılmaktadır. Kültür, sosyal oyunun yazılı olmayan kurallarından

² Antonio Lebrón, "What is Culture?", *Merit Research Journal of Education and Review*, Vol. 1, No. 6 (2013), p. 126

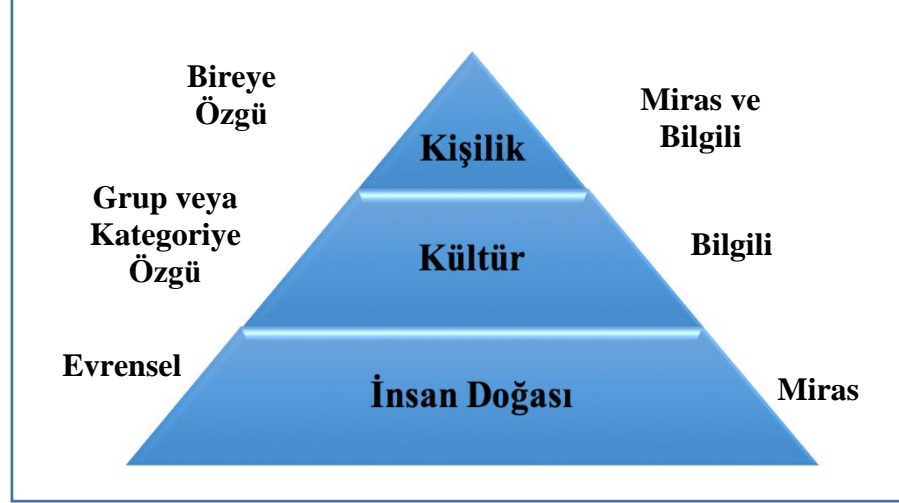
³ Richard W. Brislin (Ed.), "Applied Cross-Cultural Psychology". London: Sage, 1990, p. 27

⁴ P. Christopher Early, Soon Ang, "Cultural Intelligence : Individual Interactions Across Cultures", 2003, p. 63

⁵ Jeevan Jyoti, Sumeet Kour, "Assesing the cultural intelligence and task performance equation mediating role of cultural adjustment", *Cross-Cultural Management*, Vol. 22, No. 2, (2015), p. 237

oluşmaktadır. Bir grubun üyelerini veya bir insan kategorisini diğerlerinden ayıran, aklın ortak programlamasıdır.⁶

Şekil 1’de Hofstede, Hofstede ve Minkov’a göre, kültür kavramının daha iyi anlaşılması için insan doğasından ve kişiliğinden ayrılmaya değerdir.

Şekil 1. Zihinsel Programlamada Üç Farklılık Seviyesi

Kaynak : Hofstede, Hofstede, Minkov, a.g.e, p. 6

İnsan doğası tüm insanlar için ortaktır. Böylece, evrensel ve kalıtsal genleri temsil etmektedir. Kişilik, kısmen genlerden miras alınan ve kısmen kültür ve bireysel deneyimler yoluyla değiştirilen özelliklere dayanmaktadır. Sonuçta, kültür bir gruba veya kategoriye özgüdür ve sosyal çevre yoluyla öğrenilir ve genler yoluyla miras alınmazdır.⁷

1.2. Kültürün Özellikleri

Farklı araştırmacılar tarafından yapılan kültürel araştırmalara göre kültür terimi, davranış, maddi bir ürün veya soyut olay olarak kabul edilmektedir. Çeşitli tanımlara dayanarak, kültür aşağıdaki gibi belirli ortak özelliklere sahiptir :

- 1) **Kültür öğrenilir:** Birey, önce toplumun kültürünü öğrenir ve ailesinden alır. Ardından, geliştirme süreci yoluyla daha geniş bir sosyalleşme ortamına dönüşmektedir.

⁶ Geert Hofstede, Gert Jan Hofstede, Michael Minkov, “Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival”, New York: McGraw-Hill, (2010), p. 6

⁷ Hofstede, Hofstede, Minkov, a.g.e., pp. 6-7

- 2) **Kültür Süreklidir:** Öğrendiklerini torunlarına aktarabilen tek kişi insandır ve en önemlisi dildir. Kültür, bir nesilden diğerine geçebilen sürdürülebilir bir doğaya sahiptir.
- 3) **Kültür toplumsaldır:** Kültürel unsurlar belirli gruplarda yaşayan insanlar tarafından ortaya çıkar. Grubun kültürü, bir grubun üyelerinin sahip olduğu değerler, tutumlar ve davranışlardır. Kültürel özellikler toplumdan topluma değişmektedir.
- 4) **Kültür ideal kurallar bütünüdür:** Grup veya topluluk içinde tüm üyeler aynı ideali yansıtmamaktadır. Kültürleşmiş olsalar bile, insan davranışının büyük bir kısmı ideali temsil etmeyebilmektedir. Bu nedenle kültürel değerlerin ve kuralların idealleştirilmesi önemlidir.
- 5) **Kültür işlevseldir:** Kültür, toplumun ihtiyaçlarını karşıladığı ve biyolojik, hayati ve sosyal ihtiyaçlar gibi kültürel hayatta kalmayı sağladığı sürece korunmaktadır. Bu nedenle, bu şartı yerine getirmek için bir kültürel kurumlar oluşturulmaktadır.
- 6) **Kültür değişiklikleri:** Kültür, doğal çevre koşulları veya diğer kültürlerle ilişkiler sonucunda zaman içinde değişen dinamik bir karaktere sahiptir. Kültür tamamen entegre olmadan değişebilmektedir.⁸

Bu özelliklerde kültür, paylaşılan, alınan, zamanla eklenen, insanların yaşadığı, önceki nesillerden ve gelecek nesillerden miras alınan şeylerle kısmen değiştirilebilen tüm maddi ve ahlaki hayatı kapsamaktadır. Bu demek, kültürün inançları, değerleri, kuralları, normları bir bütün olarak tanımlamaktır ve toplumu diğerlerinden ayırmak ve eşsiz kılmaktır.⁹

1.3. Kültürleşme

Kültürleşme, yeni bir kültürle karşılaştıktan sonra bireyin yeni kültürünü eski kültürüyle yayma ve birleştirme sürecine yol açmaktadır.¹⁰ Berry'ye göre kültürleşmeyi, iki veya daha fazla kültürel grup ile üyeleri arasındaki ilişkiden kaynaklanan kültürel ve

⁸ Zeynep Aksoy, “Kültürel Zeka ve Çok Kültürlü Ortamdaki Rolü”, (Doktora Tezi), İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2013, s.13

⁹ Tady Konate, “Yabancı Öğrencilerin Kültürel Uyumunda Kültürel Zekanın Etkisi”, Yüksek Lisans Tezi, Antalya : Akdeniz Üniversitesi, 2018, s.3

¹⁰ Fadoua Ammar, “The Acculturation of International Immigrant Students in Turkey and The Impact of it on Their Consumer Behavior”,(Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, s.7

psikolojik değişiklikleri içeren yeni kùltürlere uyum süreci olarak tanımlanmaktadır.¹¹ Kùltürel değişim, bir grubun alışkanlıklarındaki, ekonomik ve politik yaşamındaki değişiklikleri ifade etmektedir. Psikolojik değişim, ilgili gruplarla kùltürleşme, kùltürel kimlik ve sosyal davranış sürecine yönelik bireysel tutumlarda değişikliklere yol açmaktadır.¹²

Kùltürleşme, kolay bir süreç değildir. Yeni bir kùltüre adapte olurken, kişi kişisel, demografik veya sosyal kùltür ve ev sahipliği yapan kùltürün çeşitli streslerle karşı karşıya kalmaktadır. Ayrımcılık, özlem, korku, suçluluk ve algılanan ırkçılık gibi engeller bulunmakta olup bu faktörlerin bir kısmı veya tamamı uluslararası öğrenci eğitiminin başarısını tehdit edebilirken, ırk veya etnik kökene dayalı algılanan ayrımcılık sağlık refahının temeli olarak yer almaktadır.¹³

2. ZEKA

2.1. Zeka Kavramı

Zeka, bireyin çevreye uyum sağlama ve deneyimden öğrenme yeteneği olarak tanımlanmaktadır.¹⁴ Meslekten olmayanlara gelince, niteliklere göre zihinsel keskinlik, akademik başarı düzeyi, profesyonel ölçęin durumu veya belirli bir çaba alanında yetenekli olmaktır. Psikologlar, bilgi ve yeni bilgi edinme hızın, yeni koşullara uyum sağlamanın, yeni fikirlerin veya ilişkilerin ve soyut sembolleri anlama yeteneğin kavramını zekayı ölçmek için uygulamadılar.¹⁵

Schmidt ve Hunter'e göre zekayı soyut kavramları ve problemleri çözerek anlama ve akıl yürütme yeteneği olarak tanımlanmışlardır.¹⁶ İlk araştırmalar zekayı dar bir şekilde kavramları anlama ve akademik bir ortamda sorunları çözme yeteneği olarak görme eğilimindedir. '*Zeka sınıf dışında gösterilebilir*' konusunda giderek artan bir fikir

¹¹ John W. Berry, "Acculturation: Living Successfully in Two Cultures", International Journal of Intercultural Relations,, Vol. 29, Iss. 6, p. 698

¹² John W. Berry, et al., "Immigrant YouthÇ Acculturation, Identity and Adaptation", Applied Psychology, Vol. 55, Iss. 3, (2006), p. 305

¹³ Renee L. Davis, "Academic and Social Adjustments International Students Deal with Attending U.S. Universities", Colorado : All Regis University eses, Vol. 25, (2010), pp. 18-19

¹⁴ Robert J. Sternberg, "The Theory of Successful Intelligence", *Interamerican Journal of Psychology*, Vol. 39, No. 2 (2005), p. 189

¹⁵ Maliha Nasir, "Correlation of emotional intelligence with demographic characteristics, academic achievement and cultural adjustment of the students of IIUI", (Doktora Tezi), Islamabad : International Islamic University Islamabad, 2011, s. 23

¹⁶ Frank L. Schmidt, J. E. Hunter, "Select on intelligence", *Handbook of principles of organizational behavior*, 2000, p. 3

birliği vardır. “Gerçek dünya” zekasına olan ilginin artması, sosyal zeka, duygusal zeka ve pratik zeka gibi belirli içerik alanlarına odaklanan yeni zeka türlerini tanımlanmaktadır.¹⁷ Sternberg, zeka olmanın üç farklı şekilde iyi düşünmek anlamına geldiğini belirtmiştir :

- 1) **Analitik zeka** : Sorunları çözme ve düşünceleri değerlendirme yeteneğidir. Bu tür yüksek zekaya sahip bireyler, öğrenim sürecinde, karşılaştırma ve analizde başarılı olan akademik alanda zekanın bir yansıması olarak kabul edilmektedir.
- 2) **Yaratıcı zeka** : Daha önce hiç yaşanmamış senaryoların üstesinden gelebilecek fikirler üretme yeteneğidir. Yaratıcı zekası yüksek olan bireylerin alışılmadık düşünme yolları vardır ve bu nedenle yeni çözümler üretebilirlerdir.
- 3) **Pratik zeka** : Düşünce ve analizleri günlük yaşamda verimli bir şekilde kullanma becerisidir. Pratik zekası yüksek olan bireyler, karşılaştıkları durumla başa çıkmak için uygun zaman ve koşullarda fikirlerini uygulamalarını sağlamaktadırlar.¹⁸

2.2. Çok Türlü Zekâ

Zeka türleri üzerine yapılan bazı araştırmalara dayanarak, Yeşil tarafından çalışmasında belirtilen yedi tür zeka vardır, aşağıdaki gibidir:

- 1) **Müziksel Zekâ** : Müzik zekası, sahalar, tonlar ve ritimler oluşturma yeteneğini içerir, aynı zamanda sesleri maksimum kapasitede kullanma becerisi vermektedir. Müzikal zekası yüksek olan bireyler ritmi, özel tonları ve ses perdelerini anlayabilmektedirler.
- 2) **Dilsel Zekâ**: Bu tür zekaya sahip bireyler, dil konusunda uzmanlığa sahiptirler ve kendilerini şiirsel ve belâgat olarak ifade etmek için dili etkin bir şekilde kullanabilmektedirler. Bu becerileri başkalarını kendi yararları için ikna etmek veya eğlendirmek için kullanabilmektedirler.
- 3) **Mekansal Zekâ**: Bu tür zeka, insanlara problemleri çözmek için zihinsel görüntüler yaratma ve kullanma yeteneği vermektedir. Mekansal zekaya sahip

¹⁷ Soon Ang, Andrew C. Inkpen, “Cultural Intelligence and Offshore Outsourcing Success: A Framework of Firm-Level Intercultural Capability”, *Decision Sciences*, Vol. 39, No. 3 (2008), p. 340

¹⁸ Robert J. Sternberg, “Successful Intelligence: How Practical and Creative Intelligence Determine Success in Life”, (1996), p. 128

insanlar satranç ve renkle iyi oynayabilmek ve dünyayı farklı şekillerde hayal edebilmektedir.

- 4) **Mantıksal-Matematiksel Zekâ:** Bu tür zeka çoğunlukla bilimsel ve matematiksel düşünme ile ilgilidir. Bu zekaya sahip insanlar, düşüncelerini hesaplayabilmek, olayların ardındaki neden zincirini anlamak ve yapboz oyunları yapmak konusunda çok iyidir.
- 5) **Bireylerarası Zekâ:** Bu zeka kişinin kendi duygularını ve neyin motive olduğunu anlama yeteneğini göstermektedir. Bu tür zeka genellikle insanların başarabileceği en büyük başarı olarak görülmektedir. Bu tür zekaya sahip insanlar çok hayalperest, orijinal, sabırlı, disiplinli, motive ve kendine saygılı olanlardır.
- 6) **Bedensel Zekâ:** Bu zeka, hareketlerini koordineli bir şekilde yürütmek için kişinin zihinsel becerilerinin en iyi şekilde kullanılması ile ilgilidir. Bu zekaya sahip bireyler, bedenlerini belirli hedefler için başarılı bir şekilde kullanabilmektedirler.
- 7) **Çevresel ya da Doğal Zekâ:** Bu zekâya sahip insanlar, doğanın çeşitli yönlerini ve birbirleriyle ilişkilerini bilir ve anlarlar. Bu tür bireyler bitki ve hayvanları tanıma ve sınıflandırma yeteneğine sahip olabilmektedir.¹⁹

3. ZEKA VE KÜLTÜR ARASINDAKİ İLİŞKİ

Zekanın tanımının kültürle bir bağı vardır. Batı'da bu, doğru kararlar vermenin bir yolu olarak görülmektedir. Birçok Afrika kültüründe, yaşlıların istekleri doğrultusunda insanların davranışlarıyla ilgili olduğunu düşünülmektedir. Batı'da zeki kabul edilen davranışlar, diğer yandan bu davranışlar bazı Kızılderili kabileler tarafından “çılgın” olarak kabul edilmektedir.²⁰ Sternberg ve Grigorenko zeka kabul edilen şeyin toplumdan öbür topluma açıkça farklı olduğunu ortaya koymuşlardır. Araştırmalarında farklı kültürlerden insanların farklı düşündüklerine ve davrandıklarına dair güçlü kanıtlar bulunmaktadır.²¹

Başarılı zeka genellikle bir kültürde karakterize edilmektedir. Kültürel zeka daha

¹⁹ Salih Yeşil, “21. Yüzyılın Küresel Örgütleri için Kültürel Zeka”, *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 19, S. 2 (2010), s. 153

²⁰ Harry C. Triandis, “Cultural Intelligence in Organizations”, *Group & Organization Management*, Vol. 31, No.1, (2006), p. 25

²¹ Robert J. Sternberg, Elena L. Grigorenko, “Cultural Intelligence and Successful Intelligence”, *Group & Organization Management*, Vol. 31, No.1 (2006), p. 27

çok kültürler ile alakalı geçerli olmaktadır. Bir kişi akıllıca bir kültürde başarılı olabilir, ancak kültürler arasında başarılı olamazdır. Bir kişi kültürler arasında nispeten başarılı olabilir, ancak zekası bu kültürlerin hiçbirinde çok başarılı olmamaktadır. Berry (1974) tarafından belirtildiği gibi, bir kültürde akıllı olanın başka bir kültürde akıllı olandan çok farklı olabilmektedir.²²

4. KÜLTÜREL ZEKA

Kültürel zeka kavramının tanımını, kültür ve kültürel zeka arasındaki ilişki, kültürel zekanın boyutları, kültürel zekanın elde edilmesi ve geliştirilmesi detaylı olarak ele alınmaktadır.

4.1. Kültürel Zeka Kavramı

Kültürel zeka terimi ilk olarak 2003 yılında P. Christopher Earley ve Soon Ang tarafından *Cultural Intelligence: Individual Interactions across Cultures* kitabında tanımlanmıştır. Kültürel zekayı şu şekilde tanımlamışlar, “*Kültürel Zeka, kişinin yeni kültürel bağlamlara etkili bir şekilde uyum sağlama yeteneğidir ve bu nedenle akıllıca adapte olunabilen davranışların kültürel olarak belirli bir toplumun veya kültürün değerlerine ve inançlarına bağlı olduğu bir tür yerleşik zekayı ifade etmektedir.*”²³ Bireylerin yeni ve yabancı kültürel ortamlara başarılı bir şekilde uyum sağlama ve kültürel farklılıklar durumlarında kolay ve etkin çalışma yeteneği, kültürel zeka yeteneği olarak tanımlanmaktadır.

Earley ve Ang (2003), kültürel zekanın küreselleşmenin pratik gerçeklerine sahip olduğunu ve kültürlerarası koşullara özel bir alana odaklandığını açıklamışlardır. Buna göre, Schmidt ve Hunter’ın (2000) genel zeka tanımı olan kültürel zeka, etkin bir şekilde kavrama, akıl yürütme ve harekete geçme yeteneğine odaklanan özel bir zekâ biçimidir.²⁴

Earley ve Ang’a göre kültürel zeka, kültürlerarası etkinliği tahmin etmede önemli bir değişkendir ve bireyin yeni kültürel ortama uyum sağlamadaki zekasını ölçmek için önemli bir araçtır. Kültürel zekası yüksek olan bireyler, mesajı yorumlayabildikleri ve kültürel farklı bağlamlarda doğru kararlar verebildikleri için farklı kültürlerden gelen

²² Sternberg, Grigorenko, a.g.m., s. 28

²³ Earley, Ang, a.g.e, s. 26

²⁴ Ang vd., a.g.m., s. 336

insanlarla etkili bir şekilde etkileşime geçebilmektedirler. Ayrıca, yeni görevlere yeni çözümler getirebilmektedirler.²⁵

Aşağıdaki tabloda, bazı kaynaklara dayanan kültürel zeka tanımları ve uygulamaları bulunmaktadır:

Tablo 1. Kültürel Zekanın Tanımları ve Uygulamaları

Kaynak	Kültürel Zekanın Tanımı	Temel Unsurlar	Sonuçlar / Uygulamalar
Earley, 2002; Earley ve Ang, 2003	‘...bir kişinin yeni kültürel bağlamlara etkin bir şekilde adapte olma yeteneğidir.’	<ul style="list-style-type: none"> • Bilişsel (üst-bilişsel dahil) • Motivasyonel • Davranışsal 	<ul style="list-style-type: none"> • Küresel atama başarısı • Çeşitlilik atamaları • Çalışma metodları
Thomas ve Inkson, 2003	‘...Kültürel zeka, kültürlerarası etkileşimin temellerini anlamak, kültürlerarası etkileşimlere karşı dikkatli bir yaklaşım geliştirmek ve en sonunda farklı kültürlerarası durumlarda etkili olabilmek için uyabilen beceriler ve davranış tipleri kapsamaktadır.’	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgi • Dikkatlilik • Davranış Becerileri 	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürlerarası karar verme • Kültürlerarası iletişim • Çapraz kültürel liderlik; • Çok kültürlü ekipler Uluslararası kariyer
Earley ve Mosakowski, 2004	‘...kültürel zeka, bireyin tanıdık olmayan ve belirsiz hareketlerini, aynı zamanda vatandaşlarının ve meslektaşlarının kendilerini yansıtacak şekilde yapacağı yorumlama gibi görünüşte doğal bir kabiliyettir.’	<ul style="list-style-type: none"> • Bilişsel • Fiziksel • Duygusal / motivasyonel 	<ul style="list-style-type: none"> • Yeni kültürlerde uygun davranıştır
Earley ve Peterson, 2004	‘...Kültür, bireyin kültürel ortamlarda veya çok kültürlü bir durumda etkili bir şekilde çalışabilmesi için bu radikal olarak farklı ipuçlarını toplama, yorumlama ve etkileme yeteneğini yansıtmaktadır.’	<ul style="list-style-type: none"> • Üstbilişsel / Bilişsel (örn. öğrenme stratejileri ve kültürel anlam oluşturma) • Motivasyon (örn. kültürel empati ve öz yeterlik) • Davranış (örn. Kültür ve taklitçilikte kabul edilebilir davranış) 	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürlerarası eğitim • Çok uluslu takımlar
Earley, Ang ve Tan, 2006	‘bir kişinin yeni kültürel ortamlara başarılı bir şekilde adapte olabilmesidir; yani kültürel bağlamla ilgili olan yabancı ayarlar içindir.’	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel stratejik düşünme • Motivasyon • Davranış 	<ul style="list-style-type: none"> • Çeşitlilik atamaları • Küresel iş atamaları • Küresel ekipleri Küresel liderlik

²⁵ Earley, Ang, a.g.e., s. 3

Thomas, 2006	'...kültürel açıdan farklı olan insanlarla etkili bir şekilde etkileşimde bulunma yeteneğidir.'	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgi • Dikkatlilik • Davranış 	<ul style="list-style-type: none"> • Geliştirme • Değerlendirme
Ang ve ark., 2007	'...bireyin kültürel açıdan farklı ortamlarda etkili bir şekilde çalışma ve yönetme yeteneğidir..'	<ul style="list-style-type: none"> • Bilişsel • Üstbilişsel • Motivasyon • Davranış 	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel yargı ve karar verme • Kültürel adaptasyon ve performans
Thomas, David C., ve ark., 2008	'Kültür, insanların kendi çevrelerinin kültürel yönlerine adapte olmalarını, seçmelerini ve şekillendirmelerini sağlayan kültürel etkileşimli bir bilgi ve beceri sistemidir. '..'	<ul style="list-style-type: none"> • Kültürel • Bilgi • Kültürlerarası Beceriler • Kültürel Metabiliş 	<ul style="list-style-type: none"> • Etkili kültürlerarası etkileşimler (kişisel düzenleme, kişilerarası ilişki geliştirme, görev performansı)

Kaynak : David C. Thomas vd., "Cultural Intelligence Domain and Assessment", *International Journal of Cross Cultural Management*, Vol. 8, No. 2, (2008), p. 126

Tablo 1.'de görülebileceği gibi kültürel zeka konusunda birçok tanım bulunmaktadır. Bu tanımlardan, kültürel zekanın, bireylerin kültürel olarak farklı çevrelere etkin ve başarılı bir şekilde uyum sağlama, etkileşim ve yönetme yeteneği olarak tanımlanabileceği anlaşılabilmektedir.

Bu nedenle, tüm bilim adamları, bireyler için kültürel zeka kavramını tanımlamaya ve kültürlerarası farklılıklarla etkili bir şekilde ilgilenmeye odaklanmaktadır. Earley (2002) kültürel zekayı, çeşitli kültürlerarası etkileşimleri anlamada doğaçlama bir yetenek olarak tanımlamıştır. Bazı bilim adamları, kültürel zekayı, küreselleşmenin artan talepleri ve kültürlerarası düzenlemelere odaklanma nedeniyle küreselleşmenin pratik gerçekliğinin farkında olma olarak tanımlamaktadır.²⁶

Kültürel zeka, ırk, etnik köken ve ulusal farklılıklardan ortaya çıkan kültürler arası etkileşimleri kapsayan durumlara yönelik çok boyutlu bir yapıdır. Ang vd., Kültürel zeka teorisinin Sternberg'in (1986) bir bireyin farklı bir zeka "lokusu" na sahip olduğunu öne sürdüğünü ileri sürmektedir. Üst-bilişsel, bilişsel ve motivasyon zihinsel yeteneklerdir ve davranışlar ise açık eylemlerdir.²⁷

Üstbilişsel zeka, bireylerin bilgiyi edinme ve anlama sürecini ifade etmektedir. Bilişsel zeka, bilginin yapısını açıklanmak ve bilgi kavramı olarak zeka ile tutarlılık göstermektedir. Motivasyonel zeka, belirli bir görev veya durumda enerjiyi yönlendirmek ve korumak için zihinsel kapasiteyi ifade etmekte ve motivasyon yeteneğinin 'gerçek

²⁶ Aditi Sharma Dogra, Varsha Dixit, "A Literature Review of Cultural Intelligence", *Research Review International Journal of Multidisciplinary*, Volume 3, Issue 8, (2018), p. 707

²⁷ Ang vd., a.g.m., ss. 336 - 337

dünya’ problemlerini çözmek için çok önemli olduğunu kabul etmektedir. Davranışsal zeka, dışsal etkinlikler veya somut eylemlerle, insanların düşündüklerinden ziyade ne yaptıklarıyla ilgilidir.²⁸

Bu nedenle, kültürel zeka, bireylerin kendi kültürleri dışındaki insanlarla etkileşimde bulunma yeteneklerini artırabilen bir yetenek olarak, şu anda çok önemli hale gelmektedir. Kültürel olarak zeki insanlar, farklı kültürel geçmişlere sahip bireylerle etkili bir şekilde etkileşime girebilmektedir.

4.2. Kültürel Zekanın Boyutları

Kültürel zeka, bireyin yeteneğinin kültürel çeşitlilik bağlamında etkili bir şekilde nasıl işleyebileceği ve yönetilebileceği olarak ifade edilmektedir. Kültürel zeka, ırk, etnik köken ve milliyetteki çeşitlilikten türetilmiş kültürlerarası etkileşim koşullarına odaklanan çok boyutlu bir yapı biçimidir.²⁹ Ang ve diğerler (2007) kültürel zekayı üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal boyutları içeren dört faktörlü bir model olarak işlevselleştirmektedir. Bu dört boyut aşağıdaki Şekil 2. gibi belirtilmektedir

Şekil 2. Kültürel Zeka Boyutları

Kaynak: Linn Van Dyne,et.al., “Sub-dimensions of the Four Factor Model of Cultural Intelligence Expanding the Conceptualization and Measurement of Cultural Intelligence”, *Social and personality psychology compass*, 2012, p. 301

²⁸ Ang vd., a.g.m., s. 337

²⁹ a.g.m., s. 335

4.2.1. Üstbilişsel Kültürel Zeka

İlk faktör olan üstbilişsel KZ, bireylerin kültürle ilgili bireysel düşünce süreçleri üzerinde bilgi ve kontrol de dahil olmak üzere kültürel bilgileri elde etmek ve anlamak için kullandıkları zihinsel süreçleri ifade etmektedir. Ülkeler veya insan grupları için kültürel normların zihinsel modellerinin planlanması, izlenmesi ve geliştirilmesi ile ilgili becerilerdir. Üstbilişsel KZ'sı yüksek olan bireyler, etkileşim öncesi ve sırasında diğer bireylerin kültürel tercihlerinin farkındadır. Bireyler ayrıca etkileşim sırasında ve sonrasında kültürel varsayımları sorgular ve zihinsel modellerini uyumlu hale getirmektedir.³⁰

Üstbilişsel KZ faktörü olarak önemli bir bileşenidir çünkü kültürler arası etkileşimlerdeki insanlar ve durumlar hakkında aktif düşünmeyi kolaylaştırmaktadır. Ayrıca kültür hakkında katı düşünme biçimlerine uyum sağlar ve bireylerin stratejilerini değiştirmelerine yardımcı olur, böylece yeni zorluklara daha kolay tepki verebilmektedirler.³¹

4.2.2. Bilişsel Kültürel Zeka

Bilişsel KZ, ikinci faktör olarak eğitim ve kişisel deneyimler yoluyla edinilen farklı kültürlerdeki normlar, uygulamalar ve sözleşmeler hakkındaki bilgileri ifade etmektedir. Bu, farklı kültürlerin ve alt kültürlerin ekonomik, yasal ve sosyal sistemleri ile kültürel değerlerin temel çerçeveleri hakkında bilgi içermektedir. Bilişsel KZ'sı yüksek olan bireyler, kültürler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları anlamaktadırlar.³²

Kültürel bilgi, bireylerin düşüncelerini ve davranışlarını etkilemektedir. Bilişsel KZ yönü, farklı kültürel ortamlarda bireysel zekanın öğrenme süreci ile güçlü bir ilişkiye sahiptir.³³

4.2.3. Motivasyonel Kültürel Zeka

Motivasyonel KZ üçüncü faktör olarak, dikkat ve enerjiyi kültürel farklılıklar ile karakterize edilen durumlarda öğrenme ve işleyişe yönlendirme yeteneğini ifade

³⁰ Ang vd., a.g.m., s. 338

³¹ Agnes Balogh, Zoltan Gaál, Lajos Szabó, "Relationship between organizational culture and cultural intelligence", *Management & Marketing*, Vol. 6, No.1, (2011), p. 99

³² Ang vd., a.g.m., s. 338

³³ Taewoon Moon, "Organizational Cultural Intelligence: Dynamic Capability Perspective", *Group & Organization Management*, Vol. 35, No. 4 (2010), p. 463

etmektedir. Beklenti-değer motivasyon teorisine göre, belirli bir göreve yönlendirilen enerjinin yönü ve büyüklüğü iki unsur içermekte; başarı beklentileri ve başarının değeridir. Motivasyonel KZ'sı yüksek olan bireyler, kültürlerarası faaliyetlere gösterdiği samimi ilgi ve güvene göre, dikkat ve enerjiyi kültürlerarası durumlara yönlendirmektedir.³⁴

Bu nedenle, bireyler farklı kültürel ortamlara uyum sağlamak için gerekli güce, enerjiye ve kararlılığa ihtiyaç duyacaktır. Bireyler çeşitli kültürlerle içsel olarak ilgileniyorlarsa, bu kültürde var olan benzerlikler ve farklılıklar hakkında bilgi edinmeye motive olacaklardır. Enerji ve kalıcılığı olan bireyler yeni davranışlar sergileme eğilimindedir ve zamanla performanslarını iyileştirmektedir.³⁵

4.2.4. Davranışsal Kültürel Zeka

Dördüncü ve son faktör olan davranışsal KZ, bireyin farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girerken uygun sözlü ve sözsüz eylemleri gösterme yeteneği olarak tanımlanmaktadır. Kelimeler, tonlar, hareketler, yüz ifadeleri ve beden dili ile gösterilen doğru etkileşimleri kullanarak, bireyler yeni kültürel gruplar tarafından daha kolay kabul edilebilir ve daha iyi kişilerarası ilişkiler geliştirebilmektedirler.³⁶ Davranışsal KZ etkileşimi artıran ve bireylerin kültürel farklılıklara uyum sağlamak için davranışlarını nasıl değiştireceklerine odaklanan önemli bir boyuttur. Ng, Van Dyne ve Ang'a göre daha yüksek kültürel zeka seviyesine sahip bireylerin, yabancı bir kültürel ortamda olmaktan kaynaklanan zorluklarla yüzleşmeye daha yetenekli ve hazır olduklarını açıklamıştır. Yapılan araştırmalara göre yüksek davranışsal kültürel zeka kişilerin kültürlerarası bağlamlarda uygun davrandığını göstermiştir. Bu nedenle, davranışsal kültürel zeka bireylerin farklı kültürel geçmişlerden gelenlerle etkileşime girerken uygun davranışları kullanmalarına izin vermektedir.³⁷

Bunun için, kültürel zekanın dört boyutu (Şekil 2.), uyum zorluklarının üstesinden gelmek ve daha iyi kültürel uyumluluk elde etmek için gereken yeterliliklerdir.³⁸

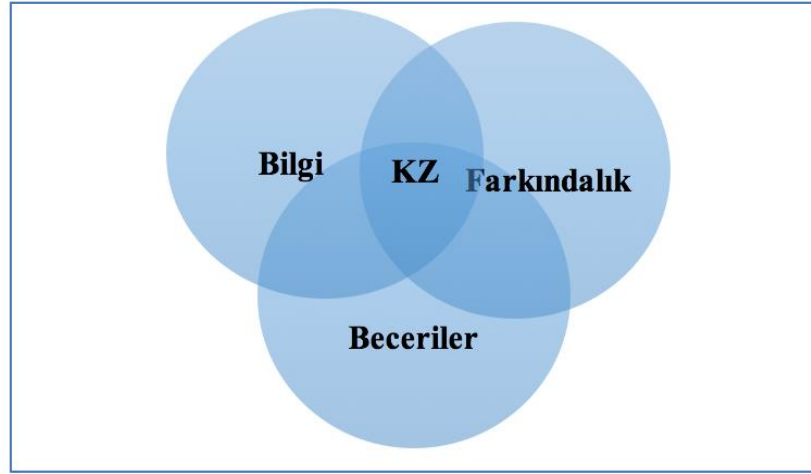
³⁴ Ang vd., a.g.m., s. 338

³⁵ a.g.m, s. 338

³⁶ a.g.m, s. 338

³⁷ Kok-Yee Ng, Linn Van Dyne, Soon Ang, "From Experience to Learning: Cultural Intelligence as a Learning Capability for Global Leader Development", Academy of Management Learning & Education, Vol. 8, No. 4 (2009), p. 515

³⁸ Yi-chun Lin, Angela Shin-yih Chen, Yi-chen Song, "Does Your Intelligence Help to Survive in A Foreign Jungle? The Effects of Cultural Intelligence and Emotional Intelligence on Cross-Cultural

Şekil 3. Kültürel Zekanın Bileşenleri

Kaynak : David C. Thomas, Kerr Inkson, “Cultural Intelligence: People Skills for Global Business”, Berret-Koehler Publishers, 2004, p. 96

Birkaç başka araştırmacı da kültürel zeka için araştırma modellerini önermektedir. Bunlardan biri, kültürel zekanın üç bileşeni olduğunu öneren Inkson ve Thomas; bilgi, dikkat ve davranış becerileri bu üç bileşen birbiriyle ilişkilidir.

Şekil 3. bu bileşenleri açıklamaktadır; bilgi, kültürel bilgiyi ve ayrıca kültürler arası etkileşimin temel ilkelerini içermektedir. Farkındalık, çeşitli kültürlerarası etkileşimlerde ipuçlarına dikkat etme yeteneğidir. Son olarak, iyi davranış becerileri sergileyen bir birey, belirli bir kültürel duruma uygun davranışı nasıl seçeceğini bilmektedir.

- 1) **Bilgi:** bilgi hem kültür bilgisini hem de kültürlerarası etkileşimlerin temel ilkelerini içermektedir. Kültürün ne olduğu, davranışı nasıl çeşitlendirdiği ve etkilediği hakkında bilgi, yüksek kültürel zekaya ulaşmak için gereklidir. İki tür bilgi vardır; içerik bilgileri ve süreç bilgileridir. İçerik bilgileri kültürel zekanın temelini oluşturmakta, çünkü hem kendimizin hem de başkalarının kültürlerarası karşılaşmalardaki davranışını anlamakla ilgilidir. Süreç bilgileri ise kültürel çeşitliliğin davranışı etkilediği süreçleri bilmektir. Ayrıca iki farklı bileşene ayrılabilir; bilişsel etki ve motivasyonel etkisidir. Bilişsel etki, belirli durumlarda eksik bilgiyi telafi ederken, kişinin sahip olduğu bilgilerin kullanımını ifade etmektedir.³⁹

Adjustment”, *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 36, Iss. 4, (2012), p.1

³⁹ David C. Thomas, “Domain and Development of Cultural Intelligence: The Importance of Mindfulness”, *Group & Organization Management*, Vol. 31, No. 78 (2006), p. 81

- 2) **Farkındalık:** farkındalık kültürlerarası etkileşimlerdeki ipuçlarına dikkat etme yeteneğidir ve dikkat olarak adlandırılmaktadır. Farkındalığı kültürel zekaya bağlamak, bir duruma açık bakış açısıyla farklı açılardan bakmak anlamına gelebilmektedir. Diğer kişinin ona nasıl davrandığını ve ona nasıl uyum sağladığını anlamak ya da bir durumu kendi bakış açımızdan ziyade kendi bakış açısından anlamak için empati kullanmaktadır.⁴⁰
- 3) **Davranış:** İyi davranışsal beceriler sergileyen bir kişi, belirli bir kültürel durum için uygun davranışı nasıl seçeceğini bilmektedir. Davranış, farklı kültürel ortamlarda uygun davranma yeteneğini ifade etmektedir. Davranış, kültürel zekayı diğer ilgili fikirlerden farklı kılan önemli bir faktördür. Kültürel zeka olan insanlar, yeni kültürlerle karşı karşıya kaldıklarında, bilgi ve farkındalıklarını kullanarak davranmak için bir yol geliştirmektedirler. Böylece, çeşitli kültürel durumlarla başa çıkmada daha yetkin olabilmektedirler.⁴¹

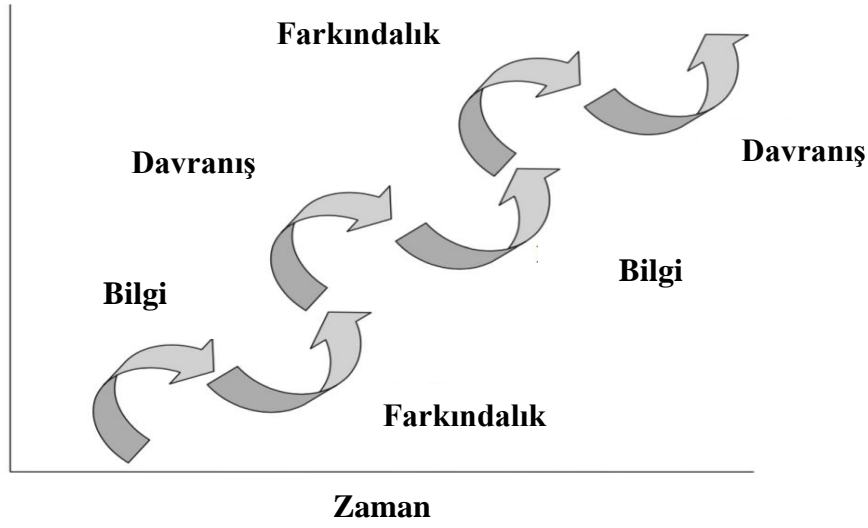
4.3. Kültürel Zekanın Geliştirilmesi

Kültürel zeka, diğer çok yönlü zeka biçimlerine benzerdir. Bireyin kültürel zekası zaman içinde gelişmektedir, bazen yurtdışında yaşayan veya çalışan olsa bile. Ayrıca, bu gelişme doğrusal bir süreç olarak düşünülmemektedir. Bununla birlikte, temel bilgi düzeyi, yeni bilgilerin ve alternatif bakış açılarının dikkat yoluyla edinilmesi ve bu bilginin davranışsal yeteneklere yerleştirilmesi ve asimilasyonu gibi tekrarlanan deneyim öğrenme süreçlerini gerektirmektedir. Şekil 4'te, işlem bir dizi S eğrisi olarak kabul edilmektedir.⁴²

⁴⁰ Thomas, a.g.m., s. 84

⁴¹ a.g.m., s. 87

⁴² a.g.m., s. 89

Şekil 4. Kültürel Zekanın Gelişimi

Kaynak : Thomas, a.g.m., p. 89

Kültürel zeka zaman zaman kültürlerarasındaki etkileşimler yoluyla öğrenilmektedir. Birisi kültürel zekasını geliştirirken farklı aşamalardan geçmektedir.

Kültürel zeka gelişiminin beş aşamasının kavramsallaştırmaları şunlardır:

- 1) **Birinci aşama:** bireyler çoğunlukla kendi kültürel kuralları ve normlarıyla ilgilenmektedirler. Bu, diğer kültürlerle çok az maruz kalan veya az ilgi duyan bireyler için tipiktir. Gelişimin bu aşamasındaki bireyler kültürel farklılıklar olduğunu bile bilmemektedirler.
- 2) **İkinci aşama:** bireyler, çok kültürlü dünyanın farkındalığını artırmak için diğer kültürler, deneyimler ve dikkat hakkında daha fazla bilgi edinmek için normları ve motivasyonu kabul etmektedirler. Bilinmeyen bir kültürel ortamda davranışlarına rehberlik etmek için basit kurallar aramaktadırlar.
- 3) **Üçüncü aşama:** bireyler, gelişmeye başlayan kültürel farklılıklar hakkında daha derin bir anlayışa sahiptir. Diğer kültürel normlar ve kurallar anlaşılmaya ve hatta bağlamlarında anlamlı olmaya başlıyor. Bu düzeydeki bireyler, farklı kültürel durumlarda doğru davranmanın doğru yolunu tanımaya başlamaktadır.
- 4) **Dördüncü aşama:** farklı durumlara uyum sağlayan bireyler fazla çaba gerektirmemekte olup ev kültürlerinde olduğundan daha fazla çaba ihtiyaç olmamaktadır. Bu aşamadaki bireyler neredeyse tüm kültürlerde kendilerini rahat hissetmektedirler.
- 5) **Beşinci aşama:** bireyler kültürel ortamlarda ve bazen de ilgili kültürün

üyelerinden önce değişiklikler hissedebilmektedirler. Her zaman hangi davranışların beklendiğini ve gerekli olduğunu ve bunların nasıl etkili bir şekilde gerçekleştirileceğini bilmekteler. Bu gelişme aşamasında kültürel zeka bireyler çok nadiren ortaya çıkabilmektedir.

Yukarıdaki açıklamalara göre, kültürel zeka düzeyi yüksek olan bireylerin çevrelerine yönelik karmaşık bilişsel algıları vardır. Farklı bilgiler arasında bağlantı kurabilmektedirler. İnsanları ve olayları çeşitli özelliklerde tanımlayabilmekte ve bu özellikler arasındaki bağlantıları görebilmektedirler. Neye benzeyeceğini bilmeden kültürel bir durumda tutarlı bir kalıp görebilmektedirler.⁴³

5. KÜLTÜRLERARASI UYUM

5.1. Kültürlerarası Uyum Kavramı

Kültürlerarası uyum kavramı, İngilizce’de *intercultural adaptation, intercultural adjustment, cultural adjustment* vb. çeşitli sözcüklerle yorumlanmış, ancak her biri bir bireyin kültüre uyum süreci olarak ifade etmektedir.⁴⁴

Bireyler yabancı bir kültüre geçtiklerinde genellikle bilinmeyen ve kafa karıştırıcı normlar ve davranışlar nedeniyle stres yaşamaktadırlar. Kültürel uyum, birinin belirli durumlarda uygun ve müreffeh olduğu hissidir.⁴⁵

Kültürlerarası uyum, bireyin yeni bir rolde hissettiği rahatlık derecesi ve kişinin rol gereksinimlerine göre ne ölçüde ayarlandığını hissetmesi bakımından adaptasyonunu ifade etmektedir.⁴⁶ Kültürlerarası uyum genellikle yabancı bir kültürde yaşama ve işe uyum süreci olarak tanımlanır ve yeni bir ev sahipliği yapan kültürü birinin hissettirdiği psikolojik rahatlık ve aşinalık seviyesidir.⁴⁷

Black, Mendenhall ve Oddou’e göre bir ülkeden diğerine geçmenin genellikle bireyler tarafından gerçekleştirilen iş değişiklikleri ve şirketin sorumluluklarının yerine getirildiği çalışma kültürü gibi iki durumu içerdiğini açıklanmıştır. Genel kültür, iş

⁴³ Thomas, a.g.m., ss. 91 - 92

⁴⁴ Ayşen Temel Eğinli, Melis Yalçın, “Kültürlerarası Yeterliliğin Gelişmesi ve Kültürlerarası Uyum”, *Global Media Journal: Turkish Edition, C. 7, S. 13* (2016), s. 20

⁴⁵ Ang vd., a.g.m, s. 341

⁴⁶ J. Stewart Black, “Work Role Transitions: A Study of American Expatriate Managers in Japan”, *Journal of International Business Studies, Vol. 19, No. 2* (1988), p. 278

⁴⁷ Jennifer Palthe, “The Relative importance of Antecedents to Cross-Cultural Adjustment: Implications for Managing A Global Workforce”, *International Journal of Intercultural Relations, Vol. 28, No. 1* (2004), p.39

uygulamaları, yaşam koşulları, hava durumu, gıda, sağlık, günlük alışkanlıklar ve siyasi sistemler ile ilgili yabancı normlarla ve ayrıca her gün yabancı dillerle uğraşmayı içerebilmektedir.⁴⁸

Sonuç olarak, kültürlerarası uyum yabancı bir kültürde yaşama ve çalışmaya uyum süreci olarak tanımlanmaktadır. Bireyin algılanan psikolojik rahatlığı ve yeni ev sahipliği yapan kültür ile aşinalığıdır.

5.2. Kültürlerarası Uyum Bileşenleri

Black'in (1988) modeli geniş çapta kabul görmüştür ve kültürlerarası uyum ile ilgili daha önce yapılmış birçok çalışmanın temelini oluşturmaktadır.⁴⁹ Black ve Stephens'e göre kültürlerarası bağlamlarla ilgili diğer birçok çalışma tarafından benimsenen kültürlerarası adaptasyonun üç yönünü önermektedir. Black model üç uyum boyutundan oluşmaktadır; genel uyum, etkileşim uyumu ve iş uyumu.⁵⁰

- 1) **Genel uyum**, yabancıların günlük yaşamdaki temel ihtiyaçlarını ve faaliyetlerini etkileyen faktörleri içermektedir. Buna yiyecek, sağlık, barınma koşulları, alışveriş ve yaşam masrafları dahildir.
- 2) **Etkileşim uyumu**, çalışma ortamında ve çalışma ortamı dışında yerli vatandaşlarla etkileşimde bulunurken bireylerin yaşadığı konfor seviyesini kapsamaktadır. Bu, en zor yönü olarak kabul edilir, çünkü her kültür gelenek, kültürel normlar, davranış ve beklentilerde farklıdır.
- 3) **İş uyumu**, iş görevleri, iş atamaları ve çalışma ortamı gibi işyerindeki uyum düzeyi olarak tanımlanmaktadır.

Black ve diğerlerine göre bu üç uyum alanı birleşiktir ve bireyin yeni kültürel zorluklarla yüzleşme ve yaşamının uyum yeteneğini belirleyebilmektedir.⁵¹

⁴⁸ J. Stewart Black, Mark Mendenhall, Gary Oddou, "Toward A Comprehensive Model of International Adjustment: An Integration of Multiple Theoretical Perceptive", *Academy of Management Review*, Vol. 16, No.2 (1991), p. 292

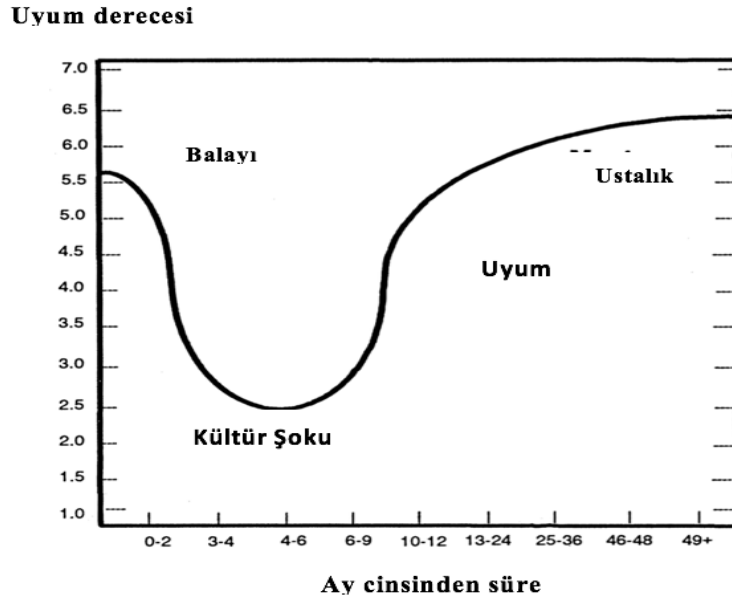
⁴⁹ Lin, Chen, Song, a.g.m., s. 543

⁵⁰ J. Stewart Black, Gregory K. Stephens, "The Influence of the Spouse on American Expatriate Adjustment and Intent to Stay in Pacific rim Overseas Assignments", *Journal of Management*, Vol.1, No. 44 (1989), p. 534.

⁵¹ Black, Mendenhall, Oddou, a.g.m., ss. 291–317.

5.2.1. Kùltùrlerarası Uyum U Eğrisi Teorisi

Black ve Mendenhall'e göre, kùltürü kişinin kendi kùltürüne daha yakın bir yaklaşıma ayarlamak, yeni öğrenme durumlarının neden olduğu psikolojik belirsizlikten kaynaklanan stresi azaltabilmektedir. Genellikle çeşitli duygusal deneyimler geçiren bireyler yabancı kùltürlere uyum sürecinde yeni deneyimlerin heyecanından bilinmeyen bir durumdan depresif hissetmeye kadar değişmektedir. Birisi yabancı bir kùltüre girdiğinde, yeni kùltüre uyum sağlama konusunda belirli aşamalar yaşamaktadır

Şekil 5. Kùltùrlerarası Uyum U-Eğrisi Model

Kaynak : J. Stewart Black ve Mark Mendenhall, "The U-Curve Adjustment Hypothesis Revisited: A Review and Theoretical Framework", Journal of International Business, 1990, p. 227

U-Eğrisi modeli, konuk eden kùltürdeki yabancı işçilerin veya göçmenlerin kùltürler arası uyum sürecini tanımlamak için kullanılmıştır. U-Eğrisi teorisi, aşağıdaki dört ayarlama aşamasını kapsamaktadır :

- 1) Balayı aşaması olarak adlandırılan ilk aşama, bir birey yeni bir ÷lkeye girdiği ile başlanmaktadır. Yeni kùltüre ve yeni bir yerdeki tüm yeni ve ilginç görüntülere ve seslere hayran kalmasıdır.
- 2) İkinci aşamaya kùltür şoku aşaması denmektedir. Birey gerçekten yeni bir kùltürel farklılık bulduğunda, yeni kùltürde günlük olarak yaşamakla başa çıkmak zorunda olduğu için bir hayal kırıklığı ve hayal kırıklığı dönemi yaşar.
- 3) Uyum aşaması üçüncü aşama olarak, birey kademeli olarak yeni kùltüre adapte

olur ve ev sahibi ülkenin kültürel normlarına uygun şekilde davranmayı öğrenir.

- 4) Son olarak, ustalık aşamasında, birey yeni kültürde etkin bir şekilde işlev görme yeteneğinde bir artış yaşar.⁵²

Bireyler başarılı olduktan sonra, konuk eden ülkede başarılı bir yaşamla tüm sorunları yönetebilmekte ve o ülkede hayatlarının tadını çıkarmaya başlamaktadır. Uyum derecesi, ağırlayan ülkenin kültürüne uygunluk ile ölçülmez, ancak yeni çevre ile konfor, tutumlar, yerli vatandaşlarla iletişim kurma veya yeni çevrenin yönleriyle ilgili zorluklar gibi boyutlarla ölçmektedir.⁵³

5.2.2. Kültür Şoku

Oberg'e (1966) göre, *“Kültür şoku, bilinen tüm sosyal ilişki işaretlerimizi ve sembollerimizi kaybetmekten kaynaklanan kaygı ile tetiklenmektedir. Bu işaretler veya ipuçları, kendimizi günlük yaşamın durumlarına yönlendirdiğimiz binlerce yolu içermektedir; ne zaman el sıkışacağımızı ve insanlarla tanıştığımızda ne diyeceğimizi ne zaman ve nasıl ipuçları vereceğimizi, hizmetçilere nasıl sipariş vereceğimizi, nasıl alışveriş yapacağımızı, davetleri ne zaman kabul ve ne zaman reddedeceğimizi, ne zaman ciddiye alınacağı ve ne zaman alınmayacağı konuları kapsamaktadır. Ayıryetten, kelimeler, jestler, yüz ifadeleri, gelenekler veya normlar olabilecek bu ipuçları, büyüme sırasında hepimiz tarafından edinilir ve kültürümüzün konuştuğumuz dil veya kabul ettiğimiz inançlar kadar bir parçasıdır. Hepimiz bilinçli olarak farkında olmadığımız yüzlerce püf noktalarındaki gönül rahatlığımıza ve verimliliğimize güvenmekteyiz.”*⁵⁴

Kültürel şokun, bir bireyin veya grubun veya tüm topluluğun perspektifinin, davranışının ve deneyiminin başka kimseye ait olmadığını keşfettiğinde yönünü kaybettiği düşünülmesidir.⁵⁵

Goldstein ve Keller'e göre, öğrencilerin kültür şokunu iç duyuşsal veya bilişsel faktörlerden (zayıf stres yönetimi, kimlik karmaşası veya önyargı) ziyade dış ortamdaki farklılıklar (dil, iletişim ve çevre) ile ilişkilendirme eğiliminde oldukları bulunmuştur.

⁵² Black, Mendenhall, a.g.m., p. 226

⁵³ Hung-Wen Lee, “Perceptive of Expatriation and Cross-Cultural Adjustment”, *Journal of Global Business Management*, Vol. 2, No. 1 (2006), pp. 23-24.

⁵⁴ Kalervo Oberg, “Culture Shock Adjustment to New Cultural Environments”, *Practical Anthropology*, Vol.4, No. 4 (1960), p. 179

⁵⁵ Adrian Furnham, “Culture Shock: A Review of the Literature for Practitioners”, *Psychology*, Vol.10, No. 13 (2019), p. 1838

Şok kültürünü içsel nedenlerle ilişkilendirme eğilimi, daha yüksek düzeyde kültürel yeterliliğe sahip olanlar için daha fazla iken, düşük seyahat deneyimi ve yabancı dil öğrenmeye ilgi, şok kültürünü dış nedenlerle ilişkilendirme eğilimini öngörülmektedir.⁵⁶

6. PERFORMANS

Campbell (1999) tarafından tanımlanan performans, resmi iş sorumlulukları gibi rol için öngörülen davranışlar için bilgi, beceri, yetenek ve motivasyonun bir işlevidir. Borman ve Motowidlo'a göre performans, sorumlu personelin verimliliği olarak tanımlanmış ve teknolojik sürecinin bir bölümünü doğrudan uygulayarak veya dolaylı olarak gerekli malzeme veya hizmetleri sağlayarak kuruluşun teknik çekirdeğine katkıda bulunan faaliyetleri gerçekleştirmelerinin etkinliği olarak açıklamıştır.⁵⁷

İş performansı, iş sürecinde resmi olarak gerçekleştirilmesi gereken tüm çalışan davranışlarını ve faaliyetlerini barındırmakta ve iş performansı ilkesi hakkında bilgi ve gerçekleri ifade etmektedir. Bu, bir kuruluşta ürün üretmek, mal satmak, envanter almak, astları yönetmek veya hizmet sunmak gibi temel dönüşüm ve bakım faaliyetlerine katkıda bulunan davranışları kapsamaktadır.⁵⁸

Performans değerlendirmesi, bireylerin rol beklentilerini ne ölçüde karşıladığını ifade etmektedir. Ancak, kültürel değerler rol beklentilerini ve rol beklentileri algısını etkilemektedir. Örneğin, Stone-Romero ve diğ. (2003), bireylerin rol beklentilerindeki kültürel farklılıkları anlamayan ve rol beklentileriyle eşleşmeyen farklı kültürel geçmişlere sahip olduklarında genellikle kötü performans değerlendirmeleri aldıklarını savunmuştur.⁵⁹

⁵⁶ Susan B. Goldstein, Sadie R. Keller, "U.S. College Students' Lay Theories of Culture Sghpck", *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 47, (2015), p. 187

⁵⁷ Walter C. Borman, Stephan J. Motowidlo, "Task Performance and Contextual Performance: The Meaning for Personnel Selection Research, *Human Performance*, 10(2) (1997), p. 99

⁵⁸ Jyoti, Kour, s. 240

⁵⁹ Ang vd., a.g.m., s. 342

6.1. Akademik Performans Kavramı

Akademik performans, yükseköğretim düzeyindeki öğrenciler arasında gelişimin en önemli göstergelerinden biri olarak kabul edilmektedir. Stoyhoff şunları belirtmiştir:

*“Akademik olarak daha başarılı öğrenciler çalışma sürelerini daha iyi yönetirler, sınavlara hazırlanma ve test etme konusunda daha başarılı olurlar, sözlü ve yazılı söylemdeki ana fikirleri belirleme konusunda daha iyiler, sosyal destek sistemlerinden daha iyi yararlanırlar ve çalışmak için daha az başarılı olan öğrencilere göre daha fazla zaman harcarlar.”*⁶⁰

Son 30 yılda, yükseköğretimdeki öğrencilerin akademik performansı yoğun araştırma konusu olmuştur. Araştırmacılar, performansı tahmin edebilecek faktörleri akademik, psikolojik, bilişsel ve demografik kategorilere ayırmışlardır. Önceki akademik başarılar, daha yüksek eğitim seviyesindeki öğrencilerin daha fazla başarı elde etmelerinin ana belirleyicisi olmuş. Üniversitede öğrenci başarısını etkileyen faktörlerin hepsi üniversite sistemine sosyal entegrasyon, finansal durum, motivasyon, sosyal ve duygusal destek ve psikolojik sağlık gibi tanımlanmıştır. Bu faktörler arasında motivasyon, akademik performans çalışmalarında en çok kullanılan kişilik değişkenidir.⁶¹

Okullar, kolejler ve üniversitelerin öğrenciler olmadan bir değeri yoktur. Öğrenciler herhangi bir eğitim kurumu için en önemli varlıktır. Ülkenin sosyal ve ekonomik gelişimi öğrenci performansı ile doğrudan ilişkilidir. Öğrenci performansı, ülkenin ekonomik ve sosyal gelişiminden sorumlu olmaları için ülke için büyük bir işgücü olacakları en iyi kalitede mezunların üretilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.⁶²

Öğrenci akademik performansının ölçülmesi önceki yapılan araştırmalarda büyük ilgi görmüştür. Bu, akademik literatürün ve sosyal, psikolojik, ekonomik, çevresel ve kişisel faktörlerden etkilenen bilim öğrencilerinin performanslarının zorlu bir yönüdür. Bu faktörler öğrenci performansını büyük ölçüde etkilemekte, ancak bu faktörler kişiden

⁶⁰ Steve Stoyhoff, “Factors associated with International Students’ Academic Achievement”, Journal of Instructional Psychology, Vol.24, Iss.1 (1997), p. 64

⁶¹ Gang Li, Wei Chen, Jing-Lin Duanmu, “Determinants of International Students’ Academic Performance: A Comparison between Chinese and Other International Students”, Journal of Studies in International Education, Vol. 14, No. 4 (2010), p. 3

⁶² Norhidayah Ali, et. al, “The factors influencing students’ performance at Universiti Teknologi MARA Kedah, Malaysia.” *Management Science and Engineering*, Vol. 3, No. 4 (2009), p. 82

kişiyeye ve ülkeden ülkeye değişmektedir.⁶³

6.1.1. Akademik Performansı Etkileyen Faktörler

Yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin akademik performanslarını etkileyen birçok faktör vardır. Bu çalışmada literatüre göre önemli faktörler aşağıda verilmiştir:

Minakshi Duggal ve Pooja Mehta, öğrencilerin akademik performansının arkasındaki nedenler olarak, stres, rehberlik, öğrenme olanakları, çalışmadaki düzenlilik, çalışma düzenleri ve sınavlardaki performans olmak üzere altı faktör belirlemiştir.

⁶⁴S.P. Singh, Savita Malik ve Priya Singh en önemli faktörün, öğrenci performansı üzerinde etkisi olan öğrenme olanakları, ardından iletişim becerileri ve ebeveynlerden uygun rehberlik olduğunu bulmuşlardır. ⁶⁵ Ali Abdi Mohamed, Abdulkadir Mohamud Dahie ve Abdi Abshir Warsame Somali Üniversitesi'nde öğrenme teknikleri ile akademik performans arasında pozitif bir ilişki olduğunu doğrulamışlardır. ⁶⁶ Norhidayah Ali ve diğ. demografik özellikleri, öğrenci katılımı, aktif öğrenme ve ders dışı etkinliklere katılımı olan genel not ortalaması öğrencileri ile olumlu ilişkili dört faktör olduğunu bulmuşlardır. ⁶⁷

Erum Shahzadi ve Zahoor Ahmad üniversite ortamında öğrenci akademik performansı oluşturmak için ev ortamının daha önemli olduğunu ele almışlardır. Aile ortamının motivasyonu ve başarıyı nasıl etkilediğini araştırmıştır. Öğretmenler ve akranları ile akademik etkileşimin akademik performansları üzerinde önemli bir etkisi olduğunu açıklamıştır. Araştırma bulguları, çalışma alışkanlıkları ne kadar iyi olursa, sonuçta daha yüksek akademik performansa yol açan akademik etkileşimlerin o kadar yüksek olduğu sonucuna varmıştır. ⁶⁸

Irfan Mushtaq ve Shabana Nawaz tarafından, Rawalpindi ve İslamabad'daki özel üniversitelerde yürütülen araştırma, iletişim, öğrenme olanakları, uygun rehberlik ve aile

⁶³ Ali vd., a.g.m, s. 82

⁶⁴Minakshi Duggal, Pooja Mehta, "Antecedents to academic performance of college students: An empirical investigation", *Paradigm*,19.2 (2015), pp.197-211.

⁶⁵ Singh, S. P., Savita Malik, Priya Singh, "Research paper factors affecting academic performance of students", *Indian Journal of Research* 5, No. 4 (2016), pp.176-178.

⁶⁶ Ali Abdi Mohamed, Abdulkadir Mohamud Dahie, Abdi Abshir Warsame, "Factors Affecting Student Academic Performance: Case Study from University of Somalia in Mogadishu-Somalia", *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)* 23.3 (2018), pp.73-80.

⁶⁷ Ali vd., a.g.m., p. 86

⁶⁸ Erum Shahzadi, Zahoor Ahmad, "A Study On Academic Performance of University Students" *Recent Advances in Statistics*, 2011, pp. 256-258

baskısının öğrenci performansını etkileyen faktörler olduğu bulunmuştur. İletişimin öğrenci performansını ve öğrenme olanaklarını etkileyen daha önemli bir faktör olduğu ve doğru rehberliğin de öğrenci performansını etkilediği belirtilmiştir.⁶⁹

7. KÜLTÜREL ZEKÂ VE KÜLTÜRLERARASI UYUM

Araştırmacılar son zamanlardaki kültürlerarası çalışmalarda kültürel zeka ve kültürlerarası uyum arasında bir ilişki bulmuşlardır. Earley ve Ang (2003) kültürel zekanın kültürlerarası uyum üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olduğunu, çünkü bireylerin konuk eden ortama daha kolay uyum sağlamasına yardımcı olduğunu belirtmiştir.⁷⁰

Ampirik araştırmalar, kültürlerarası bir ortamda küresel profesyoneller için iş ve genel yaşam ayarlarını anlamada motivasyonel kültürel zekanın önemini ve kullanılabilirliğini göstermiştir. Kültürel zeka motivasyonunun bireylerin yeni bir kültürel ortamda işe ve yaşama nasıl tepki verdikleri üzerinde daha kalıcı bir etkisi vardır.⁷¹

Ramalu ve diğ. (2010) kültürel zekanın üstbilişsel ve motivasyonel boyutlarının, kültürlerarası uyumun üç boyutuyla da (genel uyum, iş uyumu ve etkileşim uyumu) pozitif olarak ilişkili olduğunu belirtmişlerdir. Bunun nedeni, kültürel öğrenme sürecini kolaylaştırması ve sırasıyla diğer kültürlere iç ilgi üretmesidir.⁷²

Motivasyonel KZ, kültürel adaptasyon ile olumlu bir ilişki içinde olmalıdır, çünkü daha yüksek motivasyonel kültürel zekaya sahip olanların diğer kültürlere içten ilgileri vardır ve kültürel olarak farklı durumlarda başarılı olmayı beklemektedirler. Sosyal bilişsel teoriye göre, çabalarını başlattıklarını, çabalarında devam ettiklerini ve daha iyi performans gösterdiklerini açıklamıştır.⁷³

Davranışsal KZ, kültürel olarak çeşitli durumlarda uygun sözlü ve sözsüz eylemler sergileme yeteneğidir. Kültürel adaptasyon, kişinin belirli bir duruma uyum ve refah duygusu olduğu için, davranışsal kültürel zekasını değiştirme kabiliyetine sahip

⁶⁹ Irfan Mushtaq, Shabana Nawaz Khan, "Factors Affecting Students' Academic Performance, Global Journal of Management and Business Research, Vol. 12, Iss. 9 (2012), p.21

⁷⁰ Jyoti, Kour, a.g.m., s. 241

⁷¹ Klaus J. Templer, Cheryl Tay, N. Anand Chandrasekar, "Motivational Cultural Intelligence, Realistic Job Preview, Realistic Living Conditions Preview, and Cross-Cultural Adjustment", *Group & Organization Management*, Vol. 31 No. 1 (2006), p. 160

⁷² Jyoti, Kour, a.g.m., s. 241

⁷³ Ang vd., a.g.m., s. 342

olanların daha yüksek kültürel adaptasyona sahip olması gerekir. Bireyler esnek olduklarında, başkalarına daha az saldırgan olurlar ve daha iyi adapte olma olasılıkları daha yüksektir.⁷⁴

Lee ve Sukoco (2007), kültürel zekanın üç boyutunun (bilişsel, motivasyonel ve davranışsal) bir gurbetçinin genel yaşam koşulları, çalışma ortamı ve yerel halkla etkileşimi üzerinde önemli bir etkisi olduğunu bulmuştur. Bu sonuçlar, göçmenlerin farklı bir kültüre uygun şekilde adapte olma kapasitelerinin uyum düzeylerini kolaylaştıracağını göstermiştir.⁷⁵

Davranışsal KZ, alışılmadık bir ortamda uyum sağlamalarına yardımcı olan davranışlarını değiştirme yeteneğine sahip olduğu için kültürlerarası uyumla olumlu bir şekilde ilişkilidir. Kültürel zekanın bilişsel boyutu da kültürlerarası uyumla olumlu ilişkilidir. Özellikle bilişsel boyut, etkileşim uyumu ile olumlu ilişkilidir.⁷⁶ Ng ve diğ. (2012) ve Ramalu ve diğ. (2011) tarafından yapılan araştırmalara göre, davranışsal zeka, kültürler arası uyumun üç boyutu ile de pozitif korelasyon göstermiştir.⁷⁷

Her ne kadar bazı araştırmalar kültürel zekanın dört boyutunun da kültürlerarası uyumu açıklamada önemli rol oynamadığını gösterse de, Earley ve Ang (2003)'ün kültürel zekasının dört boyutu, uyum zorluklarının üstesinden gelmek ve sonuç olarak daha iyi bir kültürel uyum sağlamak için gerekli yeterlilikler olarak görülmektedir. Bireyler kültürel zekanın dört boyutunda yüksek olduklarında, stratejiler (bilişsel ve üstbilişsel) üretmek için bilgiyi sürekli olarak tercüme etme ve kabul etme arzusu vardır ve bu nedenle kültürel olarak farklı etkileşimlerde uygun sözlü ve sözsüz eylemler sergilemeye isteklidirler (motivasyonel ve davranışsal). Bu kavramsal mantık ayrıca kültürler arası uyum faktörleri ile önerdiğimiz ilişkiyi desteklemektedir. Kültürel zeka, bireyin kültürler arası uyumunun boyutunu etkilemelidir. Bu nedenle, eğer bireyler kültürel zekanın çeşitli boyutlarında daha yüksek puan alırlarsa, tanıdık olmayan kültürlerde daha kolay gezinebilir ve anlayabilirler ve davranışlarını kültürel olarak farklı ortamlarda etkili bir şekilde performans gösterecek şekilde ayarlayabilmektedirler.⁷⁸

⁷⁴ Ang vd., a.g.m.,s. 342

⁷⁵ Lin, Chen, Song, a.g.m., s. 543

⁷⁶ Jyoti, Kour, a.g.m., s. 241

⁷⁷ a.g.m., s. 241

⁷⁸ Lin, Chen, Song, a.g.m., s. 543

8. KÜLTÜREL ZEKA VE PERFORMANS

Bireyler farklı bir kültürel geçmişe sahip olduklarında genellikle düşük performans değerlendirmeleri alınmaktadır. Aynı zamanda rol beklentilerindeki kültürel farklılıkları anlamamakta olup rol beklentisine uymamaktadırlar ve çalışmaların çoğu aynı ilişkileri araştırmıştır.⁷⁹

Ang ve diğ. çevrelerinden daha fazla haberdar olan (üstbilişsel KZ) bireylerin davranışlarını buna göre uyarlayabilen (davranışsal KZ) kültürel olarak uygun rol beklentilerini anlama ve uygulamada daha iyi olduklarını göstermişlerdir. Kültürel çeşitlilik ile kategorize edilen koşullarda beklenen rol davranışlarını daha doğru bir şekilde anlamaktadırlar.⁸⁰ Üstbilişsel KZ ve davranışsal KZ, kültürlerarası şartlarda iş performansının, örgütsel çeşitlilik hakkındaki mevcut kavramsal ve ampirik araştırmalarla tutarlı olduğunu tahmin etmektedir.

Kültürel zekası daha yüksek olan bireyler, kültürlerarası ortamlarda içsel motivasyona sahiptir, bu da bireyin farklı kültürel bağlamlardaki görevlerine yönelik ısrarlı çabalarının gücünü arttırmaktadır. Davranışsal kültürel zekası yüksek olanlar, başkalarının beklentilerini karşılamak için sözel ve sözel olmayan davranışlarında esnek olma eğilimindedir ve yanlış anlama daha düşük olmalı ve görev performansı daha yüksek olmalıdır. Earley ve Ang (2003), kültürel zekâya sahip bireylerin, bilgi toplama ve manipüle etme, çıkarımlar yapma ve ev sahipliği yapan bölgenin kültürel ipuçlarına yanıt olarak bilişsel, duygusal veya davranışsal eylemler üzerinde faaliyet gösterme yeteneklerine sahip olduğunu belirtmiştir.⁸¹

Earley, Ang ve Tan'a (2006) göre, bireyler kültürel zekaları aracılığıyla kültürel farklılıkları tanımlayabiliyorlar, tanıyabiliyorlar ve uzlaşabiliyorlar ise, muhtemelen konuk eden ülkede etkili çalışanlar olacaklardır. Kültürel zeka gurbetçilerin günlük faaliyetlerinde diğer kültürleri öne sürerek düşüncelerini, davranışlarını veya motivasyonlarını daha kolay ayarlayabileceklerini doğrulamıştır. Gurbetçiler kültürel açıdan zeki olduklarında, yerel iş arkadaşlarıyla iletişim kurmakta zorlanmamaktadırlar.⁸²

⁷⁹ Jyoti, Kour, s.250

⁸⁰ Ang vd., a.g.m., s.342

⁸¹ Jyoti, a.g.m., s.250

⁸² Li-Yueh Lee, Badri Munir Sukoco, "The Effects of Cultural Intelligence on Expatriate Performance: The Moderating Effects of International Experience", *The International Journal of Human Resource Management*, Vol. 21, No.7 (2010), p. 967

8.1. Literatür Taraması

Bu araştırmayı desteklemek için, aşağıdakilerle ilgili birkaç dergi kaynağı kullanır:

Subramaniam ve diğ. (2011), kültürel zekanın boyutları, kültürlerarası uyum ve iş performansı üzerine bir çalışma yapmışlardır. Araştırmanın örneklemini Malezya'da 332 çalışan gurbetçiden oluşturmaktadır. Bu çalışmanın bulguları kültürel zekanın kültürlerarası uyum ve iş performansı ile önemli ölçüde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla, kültürel zeka, gurbetçiler için uluslararası görevde kültürlerarası uyum ve iş performansı ile karşılaşmalarını kolaylaştıran önemli bir kültürlerarası yeterlidir.⁸³

Pei-Chuan Wu ve Siah Hwee Ang (2011), Singapur'da göçmen destekleyici uygulamaların ve kültürel zekanın kültürlerarası uyum ve gurbetçilerin performansı üzerindeki etkisini incelemişlerdir. Singapur'da yaşayan 169 gurbetçi analiz etmiştir. Yurtdışında yaşayan destekleyici uygulamaların performansın yanı sıra uyumla da ilişkili olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca üstbilişsel KZ ve bilişsel KZ'nın gurbetçi destekleyici uygulamalar ile uyum arasındaki bağlantıları olumsuz yönde etkilediğini tespit etmiştir. Bu arada, motivasyonel KZ'nın olumlu yönde bir etkisi olduğunu bulmuştur.⁸⁴

Subramaniam Sri Ramalu ve diğerleri (2012), kültürel zeka ve iş performansı arasındaki ilişkiyi ve kültürler arası uyumun aracı rolünü analiz etmişlerdir. Malezya'da çalışan 332 gurbetçiye ait veriler araştırılmıştır. Kültürel zekanın iş performansını öngördüğü ve hem etkileşim hem de iş uyumunun ilişkiye aracılık ettiği bulunmuştur.⁸⁵

Marlin Abdul Malek, Pawan Budhwar (2013), kültürel zeka arasındaki bağlantı, konuk eden ülkenin çevresine gurbetçi uyumu ve uluslararası görevlerde göçmenlik performansı üzerine bir araştırma yapmışlardır. Malezya'da çok uluslu şirketlere mensup 134 gurbetçi araştırılmıştır. Sonuçlar, gurbetçilerin kültürel zekasının genel, etkileşim ve iş uymu üzerinde doğrudan bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur.⁸⁶

⁸³ Subramaniam, A., et al., "The Effects of Cultural Intelligence on Cross-Cultural Adjustment and Job Performance Amongst Expatriates in Malaysia", *International Journal of Business and Social Science*, Vol. 2, No. 9 (2011), pp. 59-71

⁸⁴ Pei-Chuan Wu, Siah Hwee Ang, "The Impact of Expatriate supporting practices and Cultural Intelligence on Cross-Cultural Adjustment and Performance of Expatriates in Singapore", *The International Journal of Human Resource Management*, Volume 22, Issue 13 (2011), pp. 2683-2702

⁸⁵ Subramaniam Sri Ramalu, et al., "Cultural Intelligence and Expatriate Performance in Global Assignment: The Mediating Role of Adjustment", *International Journal of Business and Society*, Vol. 13, No. (2012), p. 19

⁸⁶ Marlin Abdul Malek, Pawan Budhwar, "Cultural Intelligence as A Predictor of Exapatriate Adjustment and Performancein Malaysia", *Journal of World Business*, Vol. 4, Iss. 2, pp. 222-231.

Kyle C. Huff (2013), kültürel zekanın ve dil yeterliliğinin kültürlerarası uyum, göçmen memnuniyeti ve geleceğe yönelik gurbetçi istekleriyle nasıl ilişkili olduğunu incelemişlerdir. Araştırmanın katılımcıları, Japonya’da yaşayan ve Japonya Değişim ve Öğretim programına katılan 140 ana dilde İngilizce konuşan gurbetçidir. Sonuçlar, çeşitli düzeylerde kültürel zeka ve dil yeterliliğinin dört faktörünün çeşitli değişkenleri tahmin edebildiğini bulmuştur. Tüm kriter değişkenlerini tahmin edebilen tek belirleyici değişken motivasyonun kültürel zekasıdır.⁸⁷

Kyle C. Huff, Pingping Song ve Eric B. Gresch (2013), Japonya’da gurbetçilere yönelik kültürel zeka, kişilik ve kültürlerarası uyum üzerine bir çalışma yapmışlar. Japonya’da 154 gurbetçiden gelen katılımcılar analiz edilmiştir. Sonuçlar, motivasyonel KZ’nın, gurbetçilerin genel, etkileşimleri ve beş kişilik faktör modeli üzerindeki iş uyumu arasındaki farkları açıklığa kavuşturabildiği göstermiştir.⁸⁸

Svala Guðmundsdóttir (2015), kültürel zekanın dört faktörünü (üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal) ve kültürlerarası uyumun boyutları (genel, etkileşim ve iş) ile ilişkilerini araştırmıştır. ABD’de çalışan ve yaşayan 178 İskandinav (Danimarka, Fince, İzlanda, Norveç ve İsveç) gurbetçi araştırılmıştır. Bu çalışmanın sonuçları, kültürel zekanın İskandinav gurbetçileri için kültürlerarası uyumu kolaylaştıran önemli bir faktör olduğunu göstermiştir.⁸⁹

Jeevan Jyoti, Sumeet Kour ve Sonia Bhau (2015), kültürel zekanın iş performansı üzerindeki etkisini analiz ettiler ve kültürlerarası uyum ile rolü araştırmışlardır. Hindistan’da JandK’da bulunan Ulusallaştırılmış bankaların 342 yöneticisinin verileri bu çalışma için toplanmıştır. Çalışma, kültürel zekanın iş performansını önemli ölçüde etkilediği ve kültürlerarası uyumun kültürel zeka ile iş performansı arasındaki ilişkiye aracılık ettiği ortaya çıkmıştır.⁹⁰

Jeevan Jyoti ve Sumeet Kour (2017), kültürel zeka ve iş performansı ilişkisi arasındaki kültürlerarası uyumun aracı rolünü ve ayrıca kültürel zeka arasında iş tecrübesi

⁸⁷ Kyle C. Huff, “Language, Cultural Intelligence and Expatriate Success”, *Management Research Review*, Vol. 36, No. 6 (2013), pp. 596-612.

⁸⁸ Kyle C. Huff, Pingping Song, Eric B. Gresch, “Cultural intelligence, personality, and cross-cultural adjustment: A study of expatriates in Japan”, *International Journal of Intercultural Relations*, Volume 38 (2014), pp.151-157.

⁸⁹ Svala Guðmundsdóttir, “Nordic Expatriates in the US: The Relationship Between Cultural Intelligence and Adjustment”, *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 47, (2015), pp. 175-186.

⁹⁰ Jeevan Jyoti, Sumeet Kour, Sonia Bhau, “Assessing the impact of cultural intelligence on job performance: role of cross-cultural adaptability.” *Journal of IMS Grou*, Vol.12, No. 1, (2015), pp. 23-33.

ve dil yeterliliğinin oynadığı ılımlılık rolü ile kültürlerarası uyum ilişkisi arasındaki ilişkiyi incelemişlerdir. Bu araştırmanın verileri Hindistan'ın Jammu ve Keşmir şehirlerinde 342 banka yöneticisinden toplanmıştır. Bu çalışma kültürlerarası uyumun kültürel zeka ve iş performansı arasındaki ilişkiye aracılık ettiğini ortaya koymaktadır. Önceki iş tecrübesi ve dil becerileri ayrıca kültürel zeka ve kültürlerarası uyum arasındaki ilişki için moderatör görevi görmektedir.⁹¹

Marina Iskhakova (2018), kültürel zekanın ve kültürel maruziyetin kültürlerarası uyum ve akademik performans üzerindeki etkileri üzerine çalışmıştır. Bu çalışma için bir Avustralya üniversitesinden 189 uluslararası öğrenci incelenmiştir. Kültürel zeka ile etkileşimli uyum ve genel uyum arasındaki yönlerin anlamlı pozitif ilişkilere sahip olduğu bulunmuştur. Bununla birlikte, akademik performans ile anlamlı bir negatif ilişkiye varmıştır.⁹²

Kiranjit Kaur ve Sesadeba Pany (2018), Hindistan'daki çeşitli Pencap üniversitelerinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin kültürel zeka ve kültürlerarası uyum arasındaki ilişkiyi araştırmışlardır. Araştırmanın örneklemini Pencap'daki üç üniversitede okuyan 71 erkek ve 49 kız öğrenciden oluşan 120 yabancı öğrenciden oluşmaktadır. Sonuçlar, kültürel zeka ile yabancı öğrencilerin kültürlerarası uyumu arasında bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Pencap'taki farklı üniversitelerde okuyan yabancı öğrencilerin kültürel zekaları ve kültürlerarası uyum arasında anlamlı farklılık göstermediği de ortaya çıkmıştır.⁹³

Thabang M. Mokhothu ve Chris W. Callaghan (2018), kültürel zekanın sosyokültürel adaptasyona katkısını ve sosyo-kültürel adaptasyon ile uluslararası öğrencilerin akademik performansı arasındaki ilişkinin bir aracısı olarak kültürel zekanın rolünü araştırmışlardır. Güney Afrika'nın büyük üniversitesinden 263 uluslararası öğrenci bu araştırmaya katılmıştır. Bu çalışmanın temel bulguları, üstbilişsel, bilişsel ve davranışsal kültürel zekalardan farklı olarak, sadece motivasyonel KZ ile sosyokültürel

⁹¹ Jeevan Jyoti, Sumeet Kour, "Cultural intelligence and job performance: An empirical investigation of moderating and mediating variables." *International Journal of Cross Cultural Management*, Vol. 17, No. 3, 2017, pp. 305-326.

⁹² Iskhakova, a.g.m, ss. 121-140

⁹³ Kiranjit kaur, Sesadeba Pany, "Cultural Intelligence and Cross-Cultural Adjustment of Foreign Students in Punjab: A Relationship Study", (2018), pp. 232-242.

adaptasyonun akademik performansla anlamlı ve pozitif ilişkili olduğu bulunmuştur.⁹⁴

Gözde Şen (2019), İstanbul'da 1 devlet ve 4 vakıf üniversitesinde yabancı öğrencilere uygulanan kültürel zekanın kültürel adaptasyon ve akademik performans üzerindeki etkisi üzerine çalışmıştır. Kültürel zekanın akademik performansı olumlu ve anlamlı etkilediği, kültürel adaptasyonun da akademik performansı olumlu ve anlamlı olarak etkilediği bulunmuştur. Üstbilişsel zeka, motivasyonel zeka ve davranışsal zeka akademik performansı olumlu ve anlamlı olarak etkilediği, sadece bilişsel zeka alt boyutunun akademik performansı etkilemediği bulunmuştur. Kültürel adaptasyon alt boyutun, fiziksel adaptasyon ve sosyal adaptasyonun akademik performans üzerinde olumlu ve anlamlı bir etkisi olduğu, ancak iş ortamına adaptasyonun akademik performans üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.⁹⁵

⁹⁴ Thabang M. Mokhothu, Chris W. Callaghan, "The Management of the International Student Experience in the South African Context: The Role of Sociocultural Adaptation and Cultural Intelligence", *Acta Commercii*, Vol. 18, No.1 (2018), pp. 1-11.

⁹⁵ Gözde Şen, "Kültürel Zekâ ve Kültürel Adaptasyonun Akademik Performans Üzerine Etkisi: Üniversitelerdeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yapılan Bir Araştırma", (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul : İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019, ss. 75-76

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER

1. YÜKSEKÖĞRETİMİN ULUSLARARASILAŞMASI

Son yirmi yıl boyunca, dünya çapındaki üniversiteler, hem sanayiden hem de daha geniş sanayi sonrası dış çevreden kaynaklanan sosyal, teknolojik, ekonomik ve politik güçlerde hızla değişime uyum sağlama yönünde artan baskılara maruz kalmıştır.⁹⁶

Çoğu üniversitenin uluslararası faaliyetleri hacim, kapsam ve karmaşıklık bakımından genişlemiştir. Yurtdışında daha fazla öğrenci okurken, bugün daha fazla uluslararasılaşma işareti görülebilmektedir. Gelişmiş ülkelere ait daha fazla üniversite geliştirmekte olan ülkelere kurmakta ve daha fazla kar amaçlı sağlayıcılar küresel ölçekte eğitim programları sunmaya başlamaktadır.⁹⁷

Knight, uluslararasılaşmanın yüksek öğrenim dünyasını değiştirdiği ve küreselleşmenin uluslararasılaşma dünyasını değiştirdiği belirtmiştir.⁹⁸ Küreselleşmeyle karşı karşıya olan üniversiteler, faaliyetlerine uluslararasılaşmayı da dahil etmiştir. Naidoo, uluslararasılaşmayı “küreselleşmenin bir sonucu olarak eğitim kurumları tarafından benimsenen politikaya dayalı bir yanıt” olarak nitelendirmiştir.⁹⁹

Ellingboe, yükseköğretim kurumunun uluslararasılaşmasını şöyle tanımlamıştır, “uluslararası bir perspektifin bir kolej veya üniversite sistemine entegre etme sürecidir. Bir kurumun iç dinamiklerini değiştirmeye çalışan ve giderek çeşitlenen, küresel olarak odaklanan, sürekli değişen bir dış ortama uygun şekilde adapte olmak için çalışan, paydaşların devam ettiği, geleceğe yönelik, çok boyutlu, disiplinler arası, liderlik odaklı

⁹⁶ Marvin Bartell, “Internationalization of universities : A university culture based-framework”, Higher Education, Vol. 45, (2003), p.43

⁹⁷ Che Su Mustaffa, Munirah Ilias, “Relationship between Students Adjustment Factors and Cross Cultural Adjustment: A Survey at the Northern University of Malaysia”, *Intercultural Communication Studies*, Vol. XXII, No. 1, 2013, p. 280

⁹⁸ Jane Knight, “Internationalization Remodeled: Definition, Approaches and Rationales”, *Journal of Studies in International Education*, Vol. 8, No. 1, (2004), p. 5

⁹⁹ Vikash Naidoo, “International education: A tertiary-level industry update”, *Journal of Research in International Education*, Vol. 5, No. 3, (2006), p. 324

*bir vizyondur”.*¹⁰⁰

Uluslararasılaşma, fikirlerin ve insanların pozitif değişimini temsil eder ve kültürlerarasındaki farklılıkları tanır ve saygı duyar.¹⁰¹ Uluslararasılaşma yüksek öğretimde önemli bir tema haline gelmekte ve uluslararası eğitim sektörü önemli ölçüde büyümektedir. Van Damme'nin belirttiği gibi, uluslararasılaşma terimi, ulusal sınırlarını genişletmek amacıyla çok taraflı anlaşmalar veya programlar tarafından sıklıkla desteklenen veya çerçevelenen yükseköğretim kurumlarının faaliyetlerini ifade etmektedir.¹⁰² Giderek artan sayıda yükseköğretim kurumu, kurumsal misyonlarına kaliteyi gösterecek şekilde uluslararasılaşmayı dahil etmektedir. Kurumda kayıtlı uluslararası öğrenci sayısı, uluslararasılaşmada sıklıkla kullanılan performans göstergelerinden biridir.¹⁰³

Yükseköğretimin uluslararasılaşması, ülkelerin yükseköğretim sistemleri için izledikleri önemli unsurlardan biridir. Yükseköğretim kurumları uluslararasılaşma çabalarını kendi önceliklerine göre yapmaya motive etmektedir. Bu, finansal kaygılar ve sundukları eğitimin kalitesini artırmak, daha fazla uluslararası öğrenci, öğretim üyesi ve daha yüksek uluslararası sıralamalara sahip olmak ve araştırmalarının kalitesini ve uluslararası tanınmalarını artırmak gibi diğer faktörler nedeniyle yapılmaktadır. Bu nedenle ülkeler, eğitim sistemlerini uluslararasılaştırmaya ve stratejilerini dinamik olarak revize etmeye odaklanmaktadır.¹⁰⁴

Yüksek eğitimin uluslararasılaşmasını teşvik etmenin birkaç nedeni vardır, bunların arasında en yaygın olanları; örneğin; finansal avantaj, uluslararası eğitim standartları, kültürlerarası farkındalık, dünya çapında yetkin mezunlar, öğretim ve araştırma mükemmelliği.¹⁰⁵ Çeşitli başarılı uluslararasılaştırma uygulamalarını aşağıdaki

¹⁰⁰ Brenda J. Ellingboe, “Divisional strategies to internationalize a campus portrait: Results, resistance, and recommendations from a case study at a US university”, *Reforming the higher education curriculum: Internationalizing the campus*, (1998), p.199.

¹⁰¹ Shibao Guo, Mackie Chase, “Internationalisation of higher education: integrating international students into Canadian academic environment”, *Teaching in Higher Education*, Vol. 16, No 3 (2011), p. 305

¹⁰² Dirk Van Damme, “Quality issues in the internationalization of higher education.” *Higher Education*, Vol. 41, No.4 (2001), p. 417

¹⁰³ Devrim Vural Yılmaz, “Studying Abroad: Experiences of International Students in a Turkish University”, *Yükseköğretim Dergisi*, Vol. 8, No.1 (2018), p. 23

¹⁰⁴ Mahmut Özer, “The Internationalization of Higher Education in Turkey: Realities, Motivations and Opportunities”, *Insight Turkey*, Vol. 18, No. 4 (2016), p. 53

¹⁰⁵ Uğur Oral Ünal, “International Strategies Framework Education of Diplomacy in Turkey (A Study on the Mevlana Change Program)”, *Journal of Strategic Research in Social Science*, Vol. 8, No. 2 (2018), pp. 113-134.

gibi gruplandırılan raporuna dayanarak:

- Uluslararası bilgi paylaşımını ve çeşitli işbirliklerini artırarak ve sürdürerek uluslararası mezunların istihdamını sağlamaktır.
- Öğrenme ortamlarında ekip ve grup çalışması açısından uluslararası faaliyetleri destekleyerek müfredat öğretme ve öğrenme etkinlikleri vermektir.
- Öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini geliştirebilmeleri için uluslararası seyahatleri destekleyerek müfredat dışı öğretim ve öğrenme etkinlikleri vermektir.
- Çeşitli bilgi ve uygulamaları deneyimlemek için akademik değişim programları aracılığıyla ağlar ve ortaklıklar kurmaktır.¹⁰⁶

Ellingboe (1998) bulgularında, üniversitenin uluslararasılaştırılmasında uygulanan süreci anlamak için beş bileşen daha bulunmuştur. Bileşenler aşağıdaki gibidir:

- 1) Üniversite liderliği,
- 2) Öğretim üyesinin dünya çapındaki meslektaşları, araştırma siteleri ve kurumlarla faaliyetlerine uluslararası katılımı,
- 3) Öğrenciler için yurtdışında eğitim programlarının bulunabilirliği, karşılanabilirliği, erişilebilirliği ve aktarılabilirliği,
- 4) Uluslararası öğrencilerin, akademisyenlerin ve misafir öğretim elemanlarının kampüs yaşamına ve Uluslararası müfredat birimlerine (örneğin yurtlar, konferans planlama merkezleri, öğrenci dernekleri, kariyer merkezleri, kültürel daldırma ve dil evleri, öğrenci etkinlikleri ve öğrenci organizasyonları) giriş ve entegrasyonu.¹⁰⁷

2. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER

2.1.Uluslararası Öğrenciler Tanımı

Dünya giderek küresel bir köy haline geldikçe, uluslararası hareketlilik 21. yüzyılın damgasını vurmuştur. Giderek daha fazla uluslararası öğrenci, küreselleşmenin

¹⁰⁶ Seza Zerman, “The Impacts of Study Abroad Opportunities on International Students”, (Yüksek Lisans Tezi), New York : Rochester Institute of Technology, 2014, p.11

¹⁰⁷ Bartell, a.g.m., s.46

bu eğilimi nedeniyle diğer kültürlerde eğitim deneyimleri aramak için ulusal sınırlarını aştı.¹⁰⁸

Yükseköğretim sektöründe artan uluslararasılaşmayı gören uluslararası öğrencilerin çalışması birçok kültürlerarası çalışmanın odağı haline gelmiştir.¹⁰⁹

Uluslararası öğrencilerin tanımları ülkeden ülkeye değişmektedir. Bazı ülkeler uluslararası öğrencileri konuk eden ülkedeki vatandaşlık veya vize durumlarına göre tanımlamaktadır.¹¹⁰ Uluslararası öğrenciler kendi ülkelerini terk eden ve öğrenme amacıyla başka bir ülkeye taşınan öğrencilerdir. Bir programa ilk kez kaydolun uluslararası öğrenciler genellikle ülkeye ilk kez giriş yapan öğrenciler olarak kabul edilmektedir.¹¹¹ Uluslararası öğrenciler, kendi ülkelerinin daimi ya da sürekli sakinleri ya da farklı ülkelerde daha önce eğitim almış öğrenciler olarak da tanımlanabilmektedirler.¹¹² Paige'e (1990) göre uluslararası öğrencileri eğitim amaçlı bir ülkenin geçici sakinleri olarak tanımlamaktadır ve kültürel olarak yerli sakinlerden ayırt edilebilmektedir.¹¹³ Kritz'e (2015) göre, uluslararası öğrenciler geçici olarak uyrukları veya daimi ikametgahları dışında bir ülkede yaşayan öğrencilerdir.¹¹⁴

Uluslararası öğrenciler çeşitli dini inançlara ve siyasi yapılara sahip çeşitli ülkelerden gelen bireylerdir. Bununla birlikte, bu bireyler uluslararası öğrencilerle benzer koşulları paylaşarak, gruplanmalarını ve bir olarak tanımlanmalarını sağlamaktadır.¹¹⁵ Uluslararası öğrenciler bir davranış süreci (örneğin, yabancı bir dile hakim olma, kültürel normlara uyum sağlama) ve bir adaptasyon veya kültürel şok süreci (örneğin, kırılma, izolasyon ve yalnızlık duygularının üstesinden gelme) tecrübe etmelidir. Bu çalışmalar, bireysel ve kurumsal düzeyde başarılı düzenlemelerin faydalarını görmüştür.¹¹⁶

¹⁰⁸ Andrew Li, Michael B. Gasser, "Predicting Asian international students' sociocultural adjustment: A test of two mediation models.", *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 29, No. 5 (2005), p. 561

¹⁰⁹ Alfred Presbitero, "Culture Shock and Reverse Culture Shock: The Moderating Role of Cultural Intelligence in International Students' Adaptation", *International Journal of Intercultural Relations*, Vol. 53 (2016), p. 28

¹¹⁰ Osman Titrek et.al., "Challenges Faced by International Students in Turkey", *Anthropologist*, Vol. 24, No.1 (2016), p. 148

¹¹¹ OECD, Education at a Glance 2019, *OECD Indicators*, p.255

¹¹² OECD, a.g.e., s. 238

¹¹³ Maliha Nasir, "Effects of Cultural Adjustment on Academic Achievement of International Students", *Journal of Elementary Education*, Vol. 22, No. 2 (2012) p. 96

¹¹⁴ Titrek vd., a.g.m., s. 148

¹¹⁵ Nasir, a.g.t, s. 47

¹¹⁶ Frank Shu, Samuel T. McAbee, Roya Ayman, "The HEXACO Personality Traits, Cultural Intelligence and International Student Adjustment", *Personality and Individual Differences*, Vol. 106 (2017), p. 21

Üniversiteye giren uluslararası öğrencilerin birçok avantajı vardır. Örnek olarak, ekonomik açıdan, sadece öğrencinin kendi ülkesinin ekonomisine ve konuk eden ülkenin ekonomisine avantaj sağlamakla kalmaz, aynı zamanda uluslararası öğrencilere ve yerel öğrencilere de avantaj sağlamaktadır. Dahası, yerli öğrenciler için kültürel bir öğrenme ortamı oluşturarak, uluslararası öğrenciler de yükseköğretim kurumlarının çeşitliliğine katkıda bulunmaktadır.¹¹⁷

2.2.Dünyadaki Uluslararası Öğrenciler

Uluslararası öğrenciler, küreselleşen bir dünya, ucuz, kolay erişilebilir iletişim ve ulaşım ve uluslararası işgücü piyasasına talep gibi bir dizi faktöre yanıt olarak dünya çapında hızla artmaktadır.¹¹⁸

Çok kültürlü bir ortamda yükseköğretim, birçok ülkede ezici bir fenomen haline gelmiştir. ABD, İngiltere, Avustralya, Kanada ve Yeni Zelanda liderliğindeki yüksek öğrenimdeki iyi gelişmiş ülkeler ve son yirmi yılda giderek artan sayıda uluslararası öğrenci almaktadır. British Council tarafından İngiltere Üniversiteleri ve IDF Education ile işbirliği içinde yapılan araştırmaya göre, küresel öğrenci akışları 2003 yılında 2,1 milyondan 2020'ye kadar yaklaşık 5,8 milyona yükselecektir. Bu uluslararası öğrencilerin yaklaşık% 45'i (yani 2,6 milyon) yukarıdaki beş büyük İngilizce konuşan hedef ülkede eğitim almayı seçecektir. Çin, Hindistan ve Malezya gibi Asya ülkeleri deniz aşırı eğitim talebine hakimdir.¹¹⁹

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı veya kısaca OECD (2013) verilerine göre, kendi ülkesi dışında kayıtlı uluslararası öğrenci sayısı 2000 yılında 2,1 milyondan 2011 yılında 4,3 milyona yükselmiş, % 100'den fazla artmıştır. Ayrıca, daha fazla uluslararası öğrenci çekmek için ülkeler arasında artan bir rekabet söz konusudur. OECD (2013) verilerine göre, öğrenci hareketliliği geleneksel olarak uluslararası öğrencilerin çoğunu gönderen kaynak ülkelerin yurtdışındaki diğer uluslararası öğrenciler için yavaş yavaş önemli yerler haline geldiğini göstermektedir. Amerika Birleşik Devletleri (ABD), Almanya, Fransa ve Avustralya gibi geleneksel ev sahipliği yapan ülkeler Yeni Zelanda,

¹¹⁷ Mustaffa, Ilias, a.g.m., p. 280

¹¹⁸ Catherine Ann Lombard, "Coping with anxiety and rebuilding identity: A psychosynthesis approach to culture shock", *Counselling Psychology Quarterly*, Vol. 27, No. 2 (2014), p. 174

¹¹⁹ Li, Chen, Duanmu, a.g.m, pp. 389-405.

Rusya Federasyonu, Güney Kore, Singapur ve Çin gibi yeni giriş yapan ülkelerle rekabet halinde.¹²⁰ En fazla sayıda uluslararası öğrenciye sahip olan ve uluslararası yüksek öğrenimini sunan ülkeler de en yüksek ekonomik geliri elde etmektedir.¹²¹

Uluslararası öğrenciler için en cazip olanı İngilizce konuşulan ülkelerdir. Avustralya, Kanada, Birleşik Krallık ve ABD, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü ve ortak ülkeler temelinde tüm mobil öğrencilerin % 40'ından fazlasını almaktadır. Diğer başlıca ülkeler alanları Fransa, Almanya ve Rusya Federasyonu'dur.¹²²

2.3. Türkiye'deki Uluslararası Öğrenciler

Son on yılda, uluslararası hareketliliğin dünya çapındaki öğrenciler ve kurumlar üzerinde önemli bir etkisi olmuştur ve farklı ülkelerde akademik eğitimlerine devam eden öğrenci sayısı 3 milyonu aşmıştır. Son zamanlarda, ana dil olarak hedef dilin kullanıldığı ülkeler çoğu uluslararası öğrenciyi cezbetmektedir. Örneğin, İngilizce öğrenmek isteyenler için İngiltere veya ABD'yi seçmektedirler. Ancak, Türkiye gibi ülkeler artık daha fazla uluslararası öğrenci çekmemektedir.¹²³

Türkiye'deki uluslararası öğrenci nüfusu son on yılda neredeyse % 300 artmıştır. Son zamanlarda hükümetin ve üniversitelerin uluslararasılaşma çabaları, Türkiye'yi uluslararası öğrenciler için daha cazip bir yer haline getirme potansiyeline sahiptir.¹²⁴ Türkiye, uluslararası istihdamı artırmayı ve yüksek öğrenim için bölgesel bir merkez olmayı amaçlayan bir ülkedir. 1992 yılında başlayan ve Türkiye Cumhuriyeti ve İlgili Topluluklardan öğrencilere burs sağlayan "Büyük Öğrenci Projesi", uluslararası öğrenciler açısından önemli gelişmelerin başlangıcıdır. Ancak, bu programdan yararlanan öğrenci sayısı o yıllarda istikrarlı bir artış kaydetmedi ve projeye ayrılan burslar tam olarak kullanılmadı ve öğrenci mezuniyet oranı düşük kalmıştır. Bu itibarla, 2010'dan itibaren daha etkili olan uluslararası öğrenci stratejileri olarak yeni politikalar ve düzenlemeler yayınlanmıştır.¹²⁵

¹²⁰ Murat Özoğlu, Bekir S. Gür, İpek Coşkun, "Factors influencing international students' choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey", *Research in Comparative and International Education* 10, no. 2 (2015), p224

¹²¹ Özer, a.g.m., pp. 53-54

¹²² OECD, a.g.e., s. 228

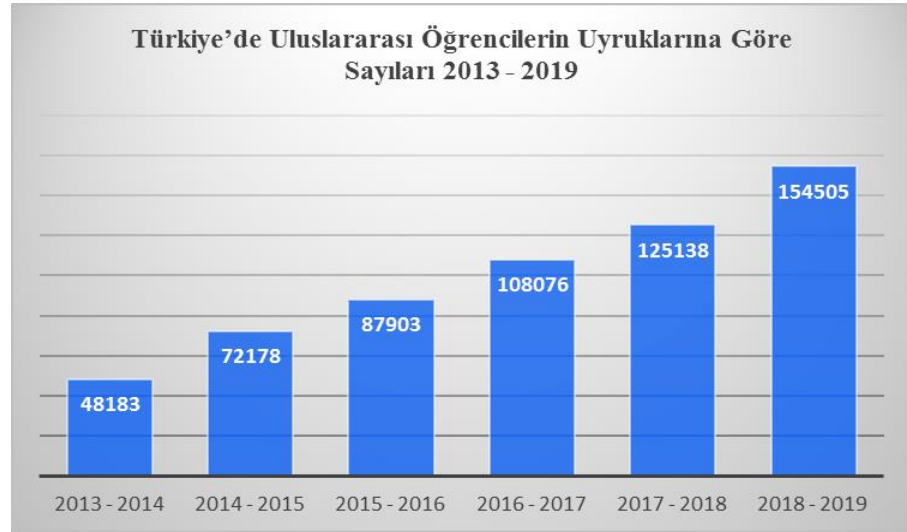
¹²³ Yılmaz, a.g.m., pp. 24-25

¹²⁴ Özoğlu, Gür, Coşkun, a.g.m, s. 235

¹²⁵ Yılmaz, a.g.m., ss. 24-25

Öğrenciler için iki tür üniversite vardır: Türkiye’deki kamu ve özel üniversitelerdir. Türk üniversitelerinin çoğu çeşitli ülkelerden gelen öğrencileri kabul etmektedir. Ancak, Türkiye Bursu uluslararası öğrencilerin Türkiye’deki devlet üniversitelerine girmelerinin ana kaynağıdır. Türkiye bursları’nın web sitesine göre, 2018 yılında 172 farklı ülkeden 130.000’den fazla öğrencinin bu burs için başvurduğunu açıklamıştır. Bu nedenle, çoğu uluslararası öğrenci burs programları ve diplomatik anlaşmalar yoluyla Türkiye’ye gelmektedir.¹²⁶

Uluslararası öğrenci sayısının 2012 yılında küresel düzeyde 4,5 milyona ulaşması ve 2020 yılına kadar 8 milyona ulaşması beklenmektedir. Yükseköğretim sistemi uluslararası öğrenciler için bir çekim merkezine dönüştürüldüğünde, bu, toplumun ve ekonominin ihtiyaçlarına duyarlı, küresel ölçekte rekabetçi bir yükseköğretim sistemine ulaşılmasına katkıda bulunacaktır.¹²⁷

Şekil 6. Türkiye’de Uluslararası Öğrencilerin Uyruklarına Göre Sayıları

Kaynak : Yükseköğretim Kurulu İstatistikleri 2013 -2019

Yukarıdaki şekilde görülebileceği gibi, Türkiye’de her geçen yıl artan sayıda uluslararası öğrenci bulunmaktadır. 2018-2019 akademik yılında, Türk üniversitelerinde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı 154.505 olup, 2013-2014 döneminden bu yana

¹²⁶ Kübra Karakaya-Özyer, Zeki Yıldız, “Country-of-origin and international students’ motivation in Turkey: A correspondence analysis.” *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi [Journal of Theoretical Educational Science]*, 13(1), (2020), p. 45

¹²⁷ Rüyam Küçüksüleymanoğlu, “The influence of Organizational Image on Academic Success for International Students”, *International Journal of Higher Education*, Vol. 6, No. 5 (2017), p. 57

6 yıl içinde giderek artmaktadır. Gönderen ilk on ülke aşağıdaki tabloya göre sıralanmıştır:

Tablo 2. Uyruklarına göre Türkiye'deki uluslararası öğrenci sayısı

Ülke	Öğrenci Sayısı
Suriye	27034
Azerbaycan	19383
Türkmenistan	17571
Irak	7608
İran	7154
Afganistan	6804
Almanya	4378
Somali	3764
Yemen	3076
Bulgaristan	3010

Kaynak : 2018-2019 Yükseköğretim Kurulu İstatistikleri

Türkiye'deki Suriye'nin en fazla sayıda öğrenciye sahip olduğu kaydedilmektedir. Ardından Azerbaycan, Türkmenistan, Irak, İran, Almanya, Somali, Yemen ve Bulgaristan gelmektedir. On ülkenin verilerinden, uluslararası öğrencilerinin çoğunlukla orta Asya ülkelerinden olduğu da bilinmektedir.

Uluslararası öğrencilerin gelişinden sonra, yeni çevre ile başa çıkmak için Türk dilini keşfetmeye başlamaktadır. Birçoğu ya ev sahipliği yapan üniversitelerden ya da TÖMER'den (Türkçe ve Yabancı Diller Araştırma ve Uygulama Merkezi) Türkçe kursları almaktadır. Toplu taşıma araçlarını kullanma veya alışverişe çıkma gibi gündelik konular da dahil olmak üzere Türk toplumunda çalışmalarını sürdürebilmeleri ve işlevlerini yerine getirebilmeleri için Türkçe öğrenmeleri gerekmektedir. Türk, birçok Türkçe, birçok Türk üniversitesinde, özellikle de bazı istisnalar dışında devlet üniversitelerinde eğitim dilidir. TÖMER resmi bir dil merkezidir; hükümet tarafından yabancılara Türk dili, kültürü ve yaşam boyu eğitim öğretimi ile tanınmaktadır.¹²⁸

Dil hazırlık kursları sırasında öğrenciler Türkçe, tarih, etnografya ve kültür gibi yaşam boyu öğrenme becerilerinin yanı sıra resmi ve gayri resmi programlar ve prosedürler geliştirmektedir. Türk geleneklerini ve sosyal yaşamını öğrenme fırsatı bulmaktadır. Dil hazırlık kursları sırasında kazandıkları bilgiler, üniversitedeki

¹²⁸ Titrek vd., a.g.m., s.148

öğrencilerle ve günlük sosyal yaşamlarındaki diğer kişilerle deneyimlerini paylaşmalarına yardımcı olmaktadır. Bu onlara daha fazla deneyim kazandırıp günlük yaşamlarında karşılaşılabilecekleri zorlukların daha farkında olmalarını sağlamaktadır. Türk dil merkezi, uluslararası öğrencileri Türk dili ve kültürü konusunda uzman olmaya hazırlamaktadır.¹²⁹

Türkiye bir zamanlar uluslararası öğrenci gönderen bir ülke olarak bilinmekteydi. Ancak, durum son 10 yılda önemli ölçüde değişmiş ve Türkiye son zamanlarda ev sahipliği yapan bir ülke olarak adlandırılmaktadır. Rusya, Ukrayna ve Baltık ülkelerinden öğrenciler daha iyi iş bulmak için Türkiye'yi tercih etmişlerdir. Bu arada Azerbaycan ve Orta Asya'dan gelen öğrencilerin ülkelerine yakın olmaları nedeniyle Türkiye'yi seçmeleri daha olasıdır. Ayrıca, Türk üniversitelerinin akademik kalitesinden ötürü Doğu Avrupa'dan gelen öğrenciler için en etkili faktördür.¹³⁰

2.3.1. Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Uluslararası Öğrenciler

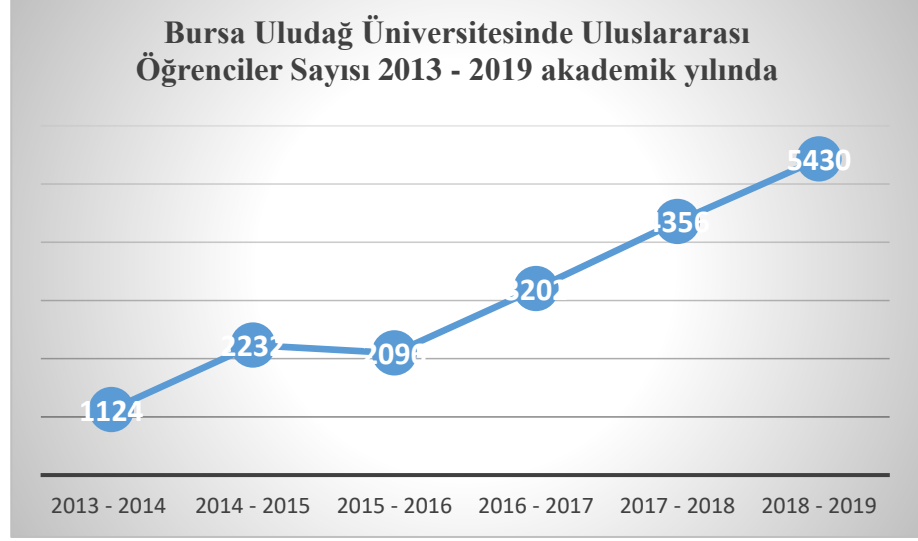
Bursa, Türkiye'nin gelişmiş ve 4. en büyük şehirlerden biri olarak tanınmaktadır. Bursa yeşil alanlar, parklar ve ormanlarla ünlüdür. Coğrafi olarak, Bursa'nın konumu, İstanbul'a çok yakın bir konumdadır. Uluslararası öğrenciler Bursa'da okumayı sürdürmekte, çünkü öğrencilere yaşamları için hem ekonomik hem de rahat koşullar sunulmaktadır. Bursa Uludağ Üniversitesi Türkiye'de saygın bir üniversitedir ve kaliteli eğitim ve çok çeşitli kurslar sunmaktadır.¹³¹

Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısının giderek arttığı görülmektedir Şekil 7.

¹²⁹ Titrek vd., a.g.m, s. 148

¹³⁰ Karakaya-Özyer, Yıldız, a.g.m., p. 48

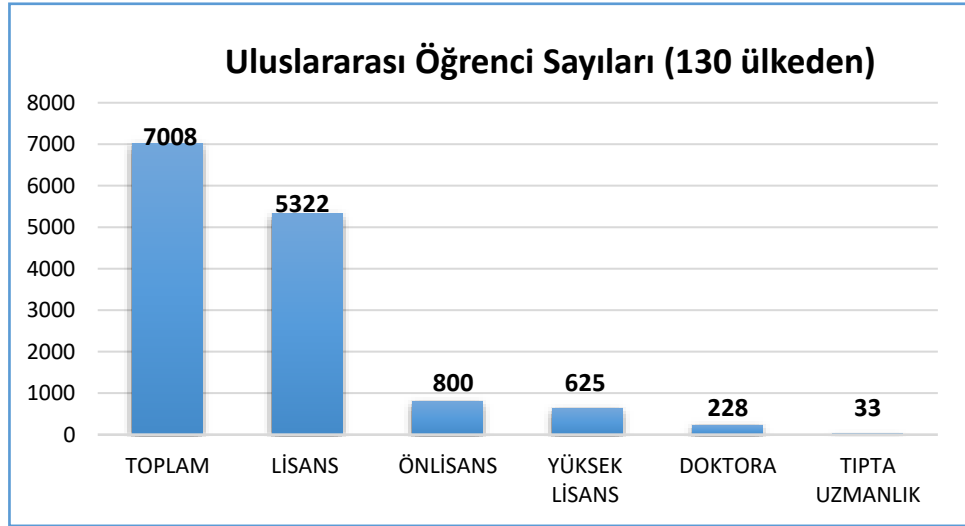
¹³¹ <https://gostudyinturkey.com/7-best-student-cities-turkey/>

Şekil 7. Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısı

Kaynak : Yükseköğretim İstatistikleri <https://istatistik.yok.gov.tr/>

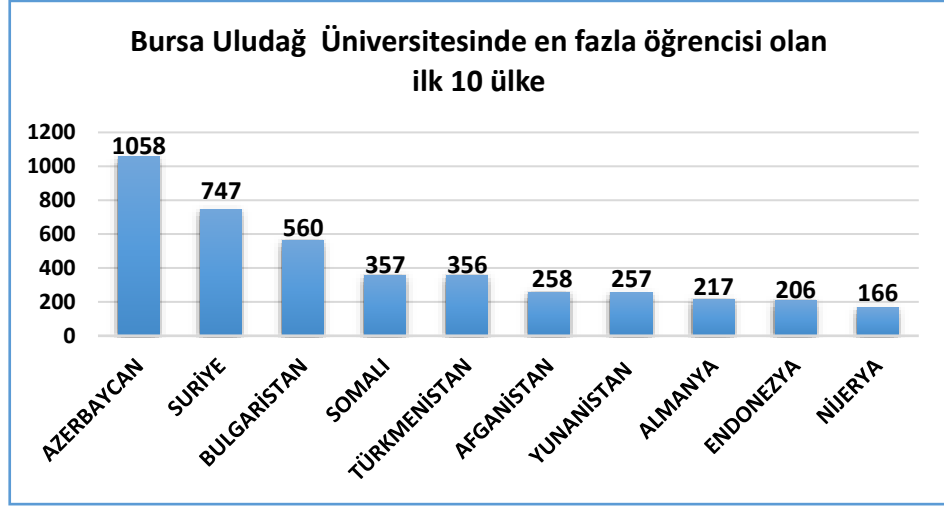
Bu çalışma dikkate alınarak, çalışmada Bursa Uludağ Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerin kültürler arası uyumu ve akademik performansı etkileyebilecek kültürel zekasını incelemeye çalışılmaktadır. Ek olarak, bu çalışma kültürlerarası uyumun akademik performansı etkileyip etkilemediğini de araştırılmaktadır.

Şekil 8. Uluslararası Öğrenci Sayıları (130 ülkeden)

Kaynak : Bursa Uludağ Üniversitesi 2019 – 2020 uluslararası öğrenci birimi verisi

Şekil 8.'e göre, şu anda Uludağ Üniversitesi'nde burslu olarak öğrenim görmekte olan yabancı uyruklu öğrenci sayısı lisans 5322 (%75,9), önlisans 800 (%11,4), yüksek lisans 625 (%8,9), doktora 228 (%3,3) ve tıp uzmanlığı 33 (%0,5)'tir.

Şekil 9. Bursa Uludağ Üniversitesinde en fazla öğrencisi olan ilk 10 ülke

Kaynak : Bursa Uludağ Üniversitesi 2019 – 2020 uluslararası öğrenci birimi verisi

Yukarıdaki Şekil 9.'de görüldüğü gibi, uludağ üniversitelerinde en fazla yabancı öğrenci Azerbaycan'dan sonra Suriye, Bulgaristan, Somali, Türkmenistan, Afganistan, Yunanistan, Almanya, Endonezya ve Nijerya olarak sıralanmaktadır.

2.3.2. Türkiye'deki Uluslararası Öğrencilerin Zorlukları

Uluslararası öğrencilerin ekonomi, politika, güvenlik ve akademisyenlik gibi yurtdışında okumak istemelerinin birçok nedeni vardır. Her ne kadar öğrenimleri sırasında farklı zorluklarla karşı karşıya olsa da ve yaşadıkları bu zorluklara rağmen, kendi ülkelerinin dışında okuyan öğrenci sayısı dünya genelinde artmaktadır.¹³²

Uluslararası öğrenciler dil, akademik, ekonomik, sosyal, kültürel ve psikolojik ve aynı zamanda uyum sorunları gibi birçok sorunla karşılaşmaktadır. Öğrenciler Türkiye'ye ilk geldiğinde karşılaştıkları ana engel iletişimdir. Ne söylemek istediklerini ifade edemezler ve nereye gideceklerini ve onlara kimin rehberlik ettiğini bilmezler. İletişim zorlukları hastane, yurt, toplum, üniversite, göç merkezi ve diğer faaliyetlerde ortaya çıkmaktadır.¹³³

¹³² Titrek vd., a.g.m., s. 148

¹³³ Rahmat Ullah, "How Voluntary Organisations Can Solve the Problems of International Students: Examples of Turkey", *Yardım, M., Karaaslan, F. & Alkın, RC (Editör), Türkiye'de Uluslararası Öğrenci Olmak*, Vol.1 (2019), pp. 54-55

Yapılan araştırmalara göre uluslararası öğrencilerin karşılaştığı başlıca sorunlar şu şekildedir:

1) Dil ve iletişim :

Akademik hayatta, dil engelleri uluslararası öğrencilerin dersleri anlama, sınıf içi tartışmalara aktif olarak katılma ve akademik başarisızlığa neden olabilecek okuma ve yazma ödevlerini tamamlama yeteneklerini azaltmaktadır. Sosyal hayatta ise dil güçlüğü çeken öğrenciler sosyal izolasyon, yalnızlık ve depresyon gibi psikolojik problemler yaşayabilmektedirler.

2) Akademik :

Bir yabancı dilde öğrenmenin zorlukları, ev sahipliği yapan ülkenin eğitim sisteminin eğitim normları ve uygulamalarındaki bilgisizliği. Kurumun ğretme ve öğrenme stillerine aşına olmayan veya rahatsız olanlar için öğretme ve öğrenme sürecinde zorluklar yaşamaktadırlar. Akademik performansı zayıfsa, ülkelerinden veya konuk eden kurumdan öğrenim yardımı alan öğrenciler için burslarını kalıcı olarak kaybedebilecekleri gibi önemli sonuçlar nedeniyle daha fazla baskı altındadır. Akademik başarisızlık nedeniyle kendi masrafları ile okuyan uluslararası öğrenciler çalışmalarını genişletmek ve okul ücretleri için daha fazla ödeme yapmak zorunda kalmaktadır.

3) Sosyokültürel :

Yeni sosyal çevreye ve kültürel normlara uyum sağlamak zorlu bir süreçtir. Kültür şoku yaşayan uluslararası öğrenciler için yaygın çünkü geldikleri ülke ile ev sahipliği yapan ülke arasındaki sosyo-kültürel farklılıklara uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Farklı kültürel normları ve sosyal kalıpları ayarlamaya çalışmak zorundadırlar. Uyum süreçlerini ve psikolojik rahatlığı etkileyen kültürel yanlış anlamaktadırlar. nyargı veya ayrımcılık, ğrencilerinin sosyal ve psikolojik uyumlarını olumsuz etkileyen sosyal sorun olarak da belirtilmektedir.

4) Psikolojik :

Ayrımcılık, depresyon ve yrt özlemi gibi zihinsel sağlık sorunları yaratabilmektedir. Düşük dil becerileri ve kültürel adaptasyon nedeniyle başarılı bir şekilde sosyalleşemeyen öğrencilerin yalnızlık ve yrt zlem gibi psikolojik sorunları yaşama olasılıkları daha yüksektir. Akademik baskı aynı zamanda sosyal yaşamlarını da olumsuz yönde etkilemekte ve sosyal izolasyon ve yalnızlığa neden olmaktadır.¹³⁴

¹³⁴ zoğlu, Gr, oşkun, a.g.m., s. 299

Öğrenciler yeni bir ortama uyum sağlayamazlarsa, psikolojik olarak (örneğin: strese ve depresyona kapılarak) ve fizyolojik olarak (örneğin: baş ağrılarını tetikleyerek) etkilemektedir. Her iki tepki de potansiyel olarak öğrencilerin akademik performanslarına engel olacaktır.¹³⁵

5) Finansal :

Burs fırsatlarının kaybedilmesi, çalışma izninin kısıtlanması, okul ücretleri ve konaklama masraflarının artması gibi finansal sorunların faktörleridir. ¹³⁶ Poyrazli vd. (2001), bursluluk altındaki öğrencilerin burs desteği olmayanlardan daha fazla problem yaşadıklarını bildirmiştir; bunun nedeni, bursu olan öğrencilerin uğraştığı ek bürokrasiden ve mükemmellik akademik performans beklentisinden kaynaklandığını göstermektedir.¹³⁷

6) Demografik değişkenler:

Farklı demografik özelliklere sahip öğrenciler, algılanan ayrımcılık düzeyi, ırk ve etnik köken arasındaki ilişki gibi farklı yoğunluk düzeylerinde farklı sorunlar yaşamaktadırlar. Medeni durum, geldiği ülke, cinsiyet ve yaş gibi çeşitli sorunlarla karşılaşıldığında öğrencilerin deneyimlerinin yoğunluğu üzerinde bir etkisi olabilmektedir.¹³⁸

2.3.3. Uluslararası Öğrencilerin Uyum Sorunları

Uluslararası öğrenciler, yeni bir ülkeye girerken yeni sosyal ve akademik ortamdaki bir dizi düzenleyici sorunlarla uğraşmak zorundadır. Sorunlar arasında dil ve iletişim güçlükleri, barınma sorunları, yiyecek ve farklı zevklere yönelik düzenleyiciler, iklim değişikliği ve sosyal ilişkiler kurma güçlükleri bulunmaktadır. Uluslararası öğrencilerin akademik performansı, bu sorunların üstesinden gelme yeteneklerinden etkilenebilmektedir. Daha iyi uyum sağlayabilen öğrencilerin, daha az uyum sağlayabilen olan öğrencilere göre daha iyi akademik performans gösterebileceğini varsaymaktadır. Bu nedenle, uluslararası öğrenci çalışma programlarının başarıyla tamamlanmasında kültürel uyum önemli bir rol oynamaktadır.¹³⁹

¹³⁵ Poyrazli, S., et al., “Adjustment Issues of Turkish College Students Studying in the United States”, College Student Journal”, Vol. 35 (1), (2001), p. 52

¹³⁶ Özoğlu, Gür, Çoşkun, a.g.m., s. 299

¹³⁷ Poyrazli vd., a.g.m., ss.52-62.

¹³⁸ a.g.m., ss.52-62.

¹³⁹ Nasir, a.g.m., pp. 95-103

Uluslararası öğrencilerin kültürlenmesinde dört uyum problemi alanı vardır:

- 1) Çevresel (mutfak, yaşam / konut ortamları ve ulaşım uyum)
- 2) Sosyo-kültürel (kişilerarası ilişkiler, gruplar arası etkileşimler ve sosyal iletişim)
- 3) Akademik (İngilizce dilinde yeterlilik eksikliği, farklı değerlendirme sistemleri ve ödevlerin son teslim tarihlerini karşılamada zorluk)
- 4) Psikolojik (stres, vatan hasreti, yalnızlık ve benlik saygısı ve kimliğiyle ilgili sorunlar) ¹⁴⁰

Mokhothu ve Callaghan, meydana gelebilecek kültürlerarası uyum sürecinde uluslararası öğrenciler tarafından konaklama yerini bulmak, ülkenin eğitim sistemini ve akademik kültürünü incelemek ve yeni dostluklar geliştirmek gibi çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Akademik hedefleri üzerinde odaklanırken kültürlerarası geçişin başarısından gelen uluslararası öğrenciler en önemli zorluklardır.¹⁴¹

Hsiao-ping Wu, Esther Garza ve Norma Guzman, uluslararası öğrenciler kendi ülkelerinin dışında yüksek öğrenim gördüklerinde; farklı beslenme, bilinmeyen yaşam koşulları, finansal sorunlar, çalışma dengesi, çalışma programları, öğrenme stilleri, dil, kültür ve kişisel engellere maruz kalmaktadır. Geçişin zorluğu günlük yaşamdan kültürel düzenlemeye kadar uzamaktadır.¹⁴²

Uluslararası öğrenci uyum çalışmaları bir dizi sorunu incelemiştir; yeni roller ve davranışsal beklentilerin yarattığı baskılar dahil olmak üzere, dil zorlukları, finansal problemler, sosyal zorluklar, vatan hasreti, üniversite ve diğer yetkililerle ilişkilerde zorluklar, akademik zorluklar, ve sınıf içinde ve dışında atılganlık eksikliği kapsamaktadır. Bu faktörler bir araya getirilirse, uyum kaygısı ve performans sorunlarının şiddetlenmesi ile sonuçlanmaktadır.¹⁴³

¹⁴⁰ Baohua Yu, Ewan Wright, "Socio-cultural adaptation, academic adaptation and satisfaction of international higher degree research students in Australia", *Tertiary Education and Management*, Vol. 22, No. 1, 2016, p. 50

¹⁴¹ Mokhothu, Callaghan, a.g.m., s. 2

¹⁴² Hsiao-ping Wu, Esther Garza, Norma Guzman, "International Student's Challenge and Adjustment to College", *Education Research International*, 2015, p. 2

¹⁴³ Isvet Amri Novera, "Indonesian Postgraduate Students studying in Australia: An Examination of their Academic, Social and Cultural Experiences", *International Education Journal*, Vol 5, No 4, 2004, p. 476

3. ULUSLARARASI ÖĞRENCİLER İLE İLGİLİ YAPILAN ARAŞTIRMALARI

3.1. Yurtdışında Yapılan Araştırmalar

Gang Li, Wei Chen, Jing-Lin Duanmu (2010) akademik başarılarının ana öngörülerini belirleyerek Çinli ve Çinli olmayan kültürel gruplar arasındaki farklılıkları araştırarak uluslararası öğrencilerin öğrenme deneyimleri üzerinde çalışmışlardır. Sonuç olarak, aileler için başarılı öğrenmenin, akranlarıyla İngilizce yazma ve sosyal iletişimin öneminin tüm uluslararası öğrenciler için önemli belirleyiciler olduğunu bulmuştur.¹⁴⁴

Yi-chun Lin, Angela Shin-yih Chen ve Yi-chen Song (2012), kültürel zekanın ve duygusal zekanın bireyin farklı bir kültürel ortamdaki uyumu üzerindeki etkileri hakkında bir çalışma yürütmüştür. Bu çalışmaya katılanlar, Tayvan'da bir dereceye kadar okuyan veya ikinci dil olarak Çince öğrenmek isteyen 295 uluslararası üniversite öğrencileridir. Cinsiyet, yaş, önceki yurtdışı deneyimi, İngilizce yeteneği ve ev sahipliği yapan ülke dil yeteneği açısından analiz edildikten sonra, sonuçlar kültürel zekanın kültürlerarası uyum üzerinde olumlu bir etkisi olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, duygusal zeka kültürel zeka ve kültürlerarası uyum arasındaki ilişkiyi olumlu yönde etkilenmiştir.¹⁴⁵

Hsiao-ping Wu, Esther Garza ve Norma Guzman (2015), akademik ve sosyokültürel ortamlarda incelenerek uluslararası öğrencilerin deneyimlerini araştırmıştır. Sonuç olarak, uluslararası öğrencilerin akademik zorluklarla, sosyal izolasyonla ve kültürel uyumla karşı karşıya olduklarını göstermiştir. Akademik zorluklar profesörler, sınıf arkadaşları ve personel ile iletişimi kapsamaktadır. Çeşitli grup etkinliklerine katıldıklarında sosyal izolasyon sorunuyla uğraşmak zorunda kalmaktadırlar. ABD'de kültürel olarak farklı düşünme ve yapma biçimleriyle yüzleşmeleri gerekmektedir.¹⁴⁶

Baohua Yu ve Ewan Wright (2016), Avustralya'daki beş farklı ülkeden uluslararası yüksek dereceli araştırma öğrencilerinin deneyimlerini ve algılarını araştıran karışık bir yöntem çalışmasının bulgularını incelemişler. Bulgulara dayanarak, akademik çalışmalar memnuniyet açısından en önemli konular olarak doğrudan ilişkili olmadığını teyit etmişler. Bunun yerine, topluluğa entegrasyon, diğer öğrencilerle etkileşim,

¹⁴⁴ Li, Chen, Duanmu, a.g.m., pp. 389-405.

¹⁴⁵ Lin, Chen, Song, a.g.m., ss. 541-552.

¹⁴⁶ Wu, Garza, Guzman, a.g.m., ss.1-9

hocalarla ilişkiler ve yeterli masa alanı sağlanması gibi çoğunlukla en fazla ağırlık veren faktörlerdir.¹⁴⁷

Shuang Li ve Sam Zizzi (2018) bir grup uluslararası öğrenci arkadaşlığı ve fiziksel aktivitenin sosyal yönlerini geliştirmişler. 5 ay boyunca iki uluslararası kız öğrencinin deneyimlerini tanımlamak için öncesi ve sonrası bireysel görüşmeler ve gözlemler kullanılmıştır. Sonuçlar, uluslararası öğrencilerin Amerikalı öğrencilerle olan sosyal etkileşimlerinde dil ve kültürel engellerle karşılaştığını ortaya koymuştur. Fiziksel aktiviteye katılım, sosyal davranış gözlemlerinin gerçekleştiği bağlam olarak çalışmaktadır. Araştırmacılar, çok kültürlü dostluğun fiziksel aktiviteye katılarak geliştiğini ve güçlendiğini iddia etmektedirler.¹⁴⁸

Hajara Mahmood ve Daytona Beach (2018) ABD'deki metropol olmayan üniversitelerdeki uluslararası öğrenciler arasında, belirli demografik özelliklerle ilgili olarak, kültürleşme ve sosyo-kültürel uyumun stres düzeylerinin niceliksel tanımlayıcı bir çalışmasını analiz etmişlerdir. Sonuçlar, öğrencilerin sosyokültürel adaptasyon düzeyi ile kültürleşme stres arasında negatif bir korelasyon olduğunu göstermiştir. Özellikle, kişilerarası iletişim, akademik veya iş performansı, kişisel ilgi alanları, ekolojik uyum ve dil becerileri gibi beş sosyokültürel adaptasyon alt ölçeğinde artan yeterliliğin öğrenciler arasındaki kültürleşme stres düzeyini azaltması beklenmektedir.¹⁴⁹

3.2.Türkiye’de Yapılan Araştırmalar

Oya Onat Kocabıyık, Seda Donat Bacıoğlu, Meltem Acar Güvendir (2019) Trakya Üniversitesi’nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunlarının nedenlerini araştırmak için bir çalışma yürütmüşlerdir. Bu araştırmaya 2016-2017 yılları arasında Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi’nde okuyan 118 uluslararası öğrenci katılmıştır. Bulgulara göre, uluslararası öğrencilerin karşılaştığı en önemli sorun akademik başarısızlıktır, ardından üniversitenin uluslararası öğrencilere hizmet eksikliği, aileden uzak, Türk vatandaşı olmama nedeniyle ayrımcılığa maruz kalma, ekonomik zorluklar, dil zorlukları, kültüre uyum sağlayamama, konaklama zorlukları, yalnızlık ve sosyal

¹⁴⁷ Yu, Wright, a.g.m., pp. 49-64.

¹⁴⁸ Shuang Li, Sam Zizzi, “A Case Study of International Students' Social Adjustment, Friendship Development, and Physical Activity” *Journal of International Students*, Vol.8, No.1 (2018), pp. 389-408

¹⁴⁹ Hajara Mahmood, Daytona Beach, “Analysis of acculturative stress and sociocultural adaptation among international students at a non-metropolitan university”, *Journal of International Students*, Vol. 8, No.1 (2018), pp. 284-307.

hayata katılamama ortamları. Ayrıca, uluslararası öğrencilerin Türkçe ile ilgili anlama, konuşma ve yazma becerilerinde yaşadıkları sorunların ortaya çıkmıştır.¹⁵⁰

Uluslararası öğrencilerdeki eğitim kıtlığı nedeniyle Fatih Güngör'ün (2015) çalışması; dil konusunda ne kadar yetkin olduklarını, uluslararası öğrencilere sağlanan sosyal destek, uluslararası öğrencilerin Türk halkıyla gerçek temasları ve Türk kültürü ile kendi kültürleri arasındaki benzerlik ve farklılıkları açıklığa kavuşturmak suretiyle önerilerini iletmektedir. Araştırma'da, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki kültürel mesafe nedeniyle karşılaştıkları zorlukların olduğunu göstermiştir.¹⁵¹

Gökhan Özkan ve Meltem Acar Güvendir (2015), Edirne ve Kırklareli'de uluslararası öğrencilerin sürekli eğitimi üzerine sosyal, akademik ve yaşam gibi üç bağlamda bir çalışma yürütmüşlerdir. 38 uluslararası öğrenciden alınan araştırmanın verileri Kırklareli Üniversitesi ve Trakya Üniversitesi'nden toplanmıştır. Bu çalışmadan elde edilen sonuçlar, genellikle uluslararası öğrenciler üniversite deneyimleri, arkadaşları ve akademik personeli ile memnun ve eğitim aldıkları üniversite beklentilerini karşılamaktadır. Ancak, konaklama ve entegrasyon için herhangi bir destek almamışlardır.¹⁵²

Alper Kesten, Kasım Kiroğlu ve Cevat Elma (2010), Türkiye'deki eğitim fakültesinde uluslararası öğrencilerin eğitim ve dil ile ilgili sorunlarını incelemişlerdir. Araştırmanın örneklemini 2008-2009 öğretim yılında Türkiye'de eğitim fakültesinde öğrenim gören 85 uluslararası öğrenci (29 kız ve 56 erkek) oluşturmaktadır. Analiz sonuçlarına göre, uluslararası öğrencilerin dil sorunları; Türkçe'de anlama becerilerini olumsuz etkileyen okuma becerilerinin zayıf olması nedeniyle, bazı uluslararası öğrencilerin yazılı problemleri var, Türkiye'ye ilk geldiklerinde kendilerini ifade etmede sıklıkla zorlanırlar, ve dinleme daha az sorunlu bir bölümdür. Uluslararası öğrencilerin eğitimle ilgili sorunları şu şekilde bulunmuştur; Türkiye'deki yükseköğretimin kalitesi hakkında olumlu görüşler verdiler, fakültenin uluslararası öğrencilere yönelik tutumları hakkında olumsuz görüşlere sahip olmalarına rağmen, genellikle olumlu görüşlere

¹⁵⁰ Oya Onat Kocabıyık, Seda Donat Bacıoğlu, Meltem Acar Güvendir, "The problems of international students studying in higher education Yükseköğretimde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları." *Journal of Human Sciences*, Volume 16, Issue 2 (2019), pp.561-581.

¹⁵¹ Fatih Güngör, "Sociocultural Adjustment of International Students At Turkish Universities", *International Journal of Language Academy*, Volume 3 / 4 (2015), pp. 25-32

¹⁵² Gökhan Özkan, Meltem Acar Güvendir, "Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: kırklareli ve trakya üniversiteleri örneği", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 1 (2015), ss. 174-190

sahipler ve uluslararası öğrencilerin sorunları daha çok Türkçenin kötü yönetiminden kaynaklanmaktadır.¹⁵³

Murat Özoğlu, Bekir S. Gür ve İpek Coşkun (2015), Uluslararası öğrencilerin Türkiye'yi çalışma hedefi olarak seçme kararlarını etkileyen faktörleri ve yaşadıkları zorlukları araştırmışlardır. Bu araştırmaya katılanlar, Türkiye'de okuyan 37 uluslararası öğrencidir. Sonuçlar, uluslararası öğrencilerin coğrafi yakınlık ve kültürel, tarihi, dini ve etnik yakınlıkları nedeniyle Türkiye'de okuma kararlarının alındığını göstermiştir. Türkiye seçimini etkileyen diğer faktörler; karşılaştırılabilir eğitim kalitesi, yaşam ve eğitimin karşılanabilirliği, burs olanakları ve aile ya da arkadaşların önerileridir. Ayrıca, varış öncesi ve sonrası süreçlerde yeterli rehberlik ve bilgi eksikliği gibi bazı faktörler, uluslararası öğrencilerin Türkiye'deki başlıca zorlukları olarak bulunmuştur.¹⁵⁴

Ramin Aliyev ve Selahiddin Öğülmüş (2015), farklı kültürlerden bireylerin eğitim ortamlarında birbirleriyle ilk etkileşimleri hakkındaki algılarını incelemek için bir çalışma yürütmüştür. Bu araştırmaya katılanlar, Türkiye'ye gelen ve eğitimlerine devam eden yurtdışından araştırma grupları olan Kafkasya ve Avrupa'dan farklı üniversitelerdeki 192 farklı yaş öğrencisinden oluşmaktaydı. Bu çalışma, 21-22 yaş aralığında, etkileşime girme güçlüğü'nün azaldığını bulunmuştur. Genel eğitim ortamı bağlamında Kafkasya öğrencileri diğer ülkelerle kıyaslandığında olumlu etkileşim deneyimleri kazanmışlardır.

Yakup Çetin, Mustafa Bahar ve Carol Griffiths (2017), Uluslararası öğrencilerin Türk deneyimlerine ilişkin algılarını araştırmak için bir çalışma yapmışlar. Veriler 61 ülkeden 319 öğrenciden toplanmıştır. Uluslararası öğrencilerin genellikle olumlu tepkiler verdiklerini tespit etmiştir. Bununla birlikte, cinsiyet, din veya yaşa göre bazı zorluklar da bildirilmiştir.¹⁵⁵

Yaser Snoubar (2017) bu çalışmayı Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin sosyal hizmet ihtiyaçlarını, eğitim ve akademik gereksinimlerini, kültürel, dilsel, psikolojik, ekonomik ve kişisel gelişimlerini belirlemek amacıyla yürütmüştür; ve ek olarak boş zaman etkinlikleri, barınma, zulüm ve ayrımcılık sorunlarını incelemiştir. Araştırmaya katılanlar 61 ülkeden 367 uluslararası öğrenci olup Türkiye'de yüksek öğrenim

¹⁵³ Alper Kesten, Kasım Kiroğlu, Cevat Elma, "Language and education problems of international students in Turkey", *Sosyal Bilimler Dergisi*, 24 (2010), pp.65-84.

¹⁵⁴ Özoğlu, Gür, Coşkun, a.g.m., ss. 223-237.

¹⁵⁵ Yakup Çetin, Mustafa Bahar, Carol Griffiths, "International Students' Views on Local Culture: Turkish Experience, *Journal of International Students*, Vol. 7, Iss. 3 (2017), pp. 467-485

görmüştür. Türkiye'de uluslararası öğrencilerin yaşadığı en büyük sorunların % 46.9 akademik, %44.1 ekonomik sorun ve %42 baskı ve ayrımcılık olduğunu ortaya koymuştur.¹⁵⁶

Abdu Seid Ali (2016), Sosyo-demografik değişkenlerin Türkiye'deki uluslararası öğrencilerin kişisel refahları üzerindeki etkisini analiz etmiştir. Anket, Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinden lisans ve lisansüstü öğrencilerinden 201 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak, cinsiyet ve kıtanın zayıf fakat pozitif anlamlı bir ilişkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu arada medeni durumun öğrencilerin finansal refahı ile anlamlı zayıf ama olumsuz bir ilişkisi vardır. Ayrıca, burs türü ve çalışma koşulları zayıf fakat olumlu ve olumsuz bir ilişki göstermektedir.¹⁵⁷

Michael Gameli Dziwornu, Mustafa Yakar, Kadir Temurçin (2016) Özel hedeflerin seçiminin uluslararası öğrenciler arasında geçiş ekonomilerindeki göç niyetlerini nasıl etkilediğini bilmek için analiz etmişlerdir. Odak grubu çeşitli Afrika ülkelerinden 15 katılımcıdan (on erkek ve beş kadın) oluşmuştur. Sonuç olarak, katılımcıların kendi ülkelerine dönme veya daha gelişmiş ülkelere çalışmaya veya eğitimlerine devam etme niyetlerinin yüksek olduğunu göstermiştir. Bu çalışma, kültürel farklılıkları, çalışma izinlerini alamama ve fırsatları güvence altına alma ve artan güvenlik konularını, geri dönüş veya transit geçiş niyetlerinin nedenleri olarak tanımlamaktadır. Sonuçlar aynı zamanda göç kararlarında etkili faktör olarak din ve sosyal ağın önemini göstermektedir.¹⁵⁸

Osman Titrek, Sayed Hassain Hashimi, Ali Salim Ali and Hamadi Fadhil Nguluma (2016), Türkiye'de Sakarya Üniversitesi'nde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin karşılaştıkları zorlukları analiz etmişlerdir. Araştırmanın örneklemini Sakarya Üniversitesi'nde okuyan çeşitli ülkelerden 37 uluslararası öğrenci oluşturmaktadır. Sonuç olarak, alınan yanıtların çoğunun iletişim, dil, konaklama, çevre, kültürel konular, sağlık ve sosyal etkileşim faaliyetlerinin merkezinde zorluklarla

¹⁵⁶ Yaser Snoubar, "International Students In Turkey: Research On Problems Experienced And Social Service Requirements," *The Journal of International Social Research*, Volume 10, Issue 50 (2017), pp. 800-808

¹⁵⁷ Abdu Seid Ali, "The Impact of Socio-Demographic Variables on Personal Financial Well-being of International Students in Turkey", In *2nd International Students Symposium, Istanbul University, Istanbul, Turkey* (2016).

¹⁵⁸ Michael Gameli Dziwornu, Mustafa Yakar, Kadir Temurçin, "Migration intentions of international students in Turkey: A case study of African students at Süleyman Demirel University", *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (38) (2016), pp. 227-250.

karşılaştığını göstermiştir. Uzun ve kısa vadeli stratejilerle uluslararası öğrencilerin karşılaştığı tüm zorlukları en aza indirmek için odağın artırılmasına ihtiyaç olduğunu ortaya koymuştur.¹⁵⁹

Ceyhun Yükselir (2018), Uluslararası öğrencilerin ve akademisyenlerin, bir Türk üniversitesindeki uluslararası öğrencilerin akademik başarılarını ve ilerlemelerini etkileyen koşullar hakkındaki görüşlerini incelenmiştir. Veriler 15 uluslararası öğrenciden (10 erkek ve 5 kadın) ve farklı disiplinlerden 8 akademisyenden toplanmıştır. Uluslararası öğrencilerin görüşlerine ilişkin bulgular, akademik başarılarını ve ilerlemelerini etkileyen önemli faktörlerden birinin Türk dili yeterliliğinin özellikle yazılı olarak doğru kullanımı olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin görüşlerine göre, akademisyenler uluslararası öğrencilerin sınıftaki tüm ilerlemelerinden memnun olmadıklarını, çünkü bazen ders sırasında iletişim problemleriyle karşı karşıya kaldıklarını belirtmişlerdir.¹⁶⁰

Esat Şanlı ve Yakup Poyraz (2018), Türkiye’deki uluslararası öğrencilerin yalnızlık durumlarını incelemek için bir çalışma yapmışlar. Araştırmanın örneklemini Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezi’nde okuyan 140 öğrenci (55 kız ve 85 erkek) oluşturmuştur. Araştırmaya göre, uluslararası öğrencilerin yalnızlığının, cinsiyetinin, ülkelerinin bir arkadaşı olması ve ekonomik durum algısının anlamlı bir değişiklik göstermediği bulunmuştur. Bunun yanı sıra, yalnızlık duygularının Türkiye’de olmanın memnuniyeti ve Türk halkının tutumlarının değerlendirilmesinde önemli ölçüde etkilendiğini göstermiştir.¹⁶¹

Erol Tekin (2019) Sosyal ve kültürel zekanın akademik performans üzerindeki etkisini ve ayrıca sosyal zekanın akademik performans üzerindeki etkisinde kültürel zekanın ılımlı rolünü araştırmışlar. Bu çalışmaya Kastamonu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi’nde 329 yabancı öğrenci katılmıştır. Sonuç olarak, sosyal ve kültürel zekanın akademik performans üzerinde önemli ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca kültürel zekanın sosyal zekanın akademik performans üzerindeki

¹⁵⁹ Titrek vd., a.g.m., pp. 148-156.

¹⁶⁰ Ceyhun Yükselir, “International Students’ Academic Achievement and Progress in Turkish Higher Education Context: Students’ and Academics’ Views.” *Universal Journal of Educational Research*, Vol. 6, No. 5, (2018), pp.1015-1021.

¹⁶¹ Esat Şanlı, Yakup Poyraz, “Uluslararası Öğrencilerin Yalnızlık Düzeyleri” *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S. 3 (2018), ss. 49-58.

etkisinde ılımlı bir rol oynadığı bulunmuştur.¹⁶²

¹⁶² Erol Tekin, ‘‘Sosyal Zekânın Akademik Performans Üzerindeki Etkisinde Kültürel Zekânın Düzenleyici Rolü’’, *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, C. 5, S. 2 (2019), ss. 115-135

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ'NDE ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERİN KÜLTÜREL ZEKA, KÜLTÜRLERARASI UYUM VE AKADEMİK PERFORMANS İLE İLGİLİ BİR SAHA ARAŞTIRMASI

Bu bölümde kullanılan yöntemler açıklanmaktadır. Araştırma yöntemlerinde, örnekleme, ölçümler ve veri analizi yer almaktadır.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Uluslararası işletme bağlamında göçmenleri tartışan kültürel zeka çalışmaları daha iyi geliştirilmiştir. Bununla birlikte, uluslararası yüksek öğretimdeki uluslararası öğrenciler bağlamında yürütülen çok az araştırma vardır. Bu arada, uluslararası öğrenciler, günlük hayatta kültürlerarası uyum ve okulda akademik yaşamla uğraşmak zorunda kaldıkları yurtdışında yaşayan göçmenlerle aynı zorluklarla karşı karşıyadır.

Bu çalışmanın amacı, yüksek öğrenimdeki uluslararası öğrencilerin kültürel zekanın, kültürlerarası uyum ve akademik performans üzerindeki etkisini incelemektir. Çalışmada, Bursa Uludağ Üniversitesi'nde yürütülmektedir. Bu durumda, Bursa Uludağ Üniversitesi'nde uluslararası öğrenci sayısı her geçen yıl artmaktadır ve şu anda Türkiye'nin yükseköğretimde en fazla dördüncü uluslararası öğrenciye sahip olan üniversitedir. Çalışmanın Türkiye'deki yükseköğretim sektörü için faydalı bir referans kaynağı olması beklenmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Zaman, maliyet ve ulaşım zorlukları nedeniyle, bu araştırma sadece bir üniversitede yürütülmesini karar alınmış olup Türkiye'nin en fazla uluslararası öğrenciye sahip dördüncü üniversitesi olan Bursa Uludağ Üniversitesi'nde yürütülmüştür. Örnek grup olarak sadece uluslararası öğrenciler kullanılmıştır. Bu nedenle sonuçlar diğer ülkeler veya gruplar için genelleştirilemez. Araştırmanın örneğini güçlendirmek amacıyla Bursa Uludağ Üniversitesi'nde farklı fakülte ve enstitülerde öğrenim gören uluslararası öğrenciler araştırma alanına de dahil edilmiştir. Bursa Uludağ Üniversitesi'ndeki

uluslararası öğrenciler dünyanın birçok bölgesinden gelmektedir (Asya, Afrika ve Avrupa). Anket Türkçe ve İngilizce olarak dağıtılmıştır.

3. ARAŞTIRMANIN SINIRLAMALARI

Araştırma yapılırken çalışma ile ilgili bazı sınırlamalar vardır:

- Araştırmanın örneklemini Türkiye’deki bir üniversiteden alınırken sonuçları diğer toplumlara ve ülkelere yaygınlaştırmayı zorlaştırmaktadır.
- Sadece Türkçe olarak dağıtılan ön anket veya pilot çalışma anketi, bazı katılımcılar Türkçe soruları anlamada zorluk çekmiştir, bu nedenle, son çalışma anketi uluslararası öğrenciler için yanlış anlama ve belirsiz ifadelerden kaçınmak için hem İngilizce hem de Türkçe olarak dağıtılmıştır.
- Anketteki toplam öge sayısı 38 olup tamamlanması yaklaşık 15-20 dakika sürmektedir. Türkçe ve İngilizce yeterliliği sınırlı olan öğrenciler daha fazla zaman almaktadır.
- Öğrencilere anketler verilirken anketlerin nasıl doldurulacağı hakkında bilgilendirilmişlerdir. Daha sonra, anketleri o anda doğrudan doldurmaları için zaman verildi ve bazı öğrenciler tarafından ertesi gün cevaplanan anketi iade edilmiştir.
- Araştırmanın anketi Şubat’tan Nisan’a kadar gerçekleştirilmiştir. Ancak, Mart ayı ortalarında Covid-19 salgını nedeniyle çıkma yasağı çağrısı yapılmıştır ve anketlerin yüz yüze devam etmesi mümkün olmadığı için çoğunlukla çevrimiçi anket dağıtımı ile devam etmiştir. Ayrıca, katılımcıların ilgisizliği nedeniyle cevapların sayısı çok sınırlı olmuştur.

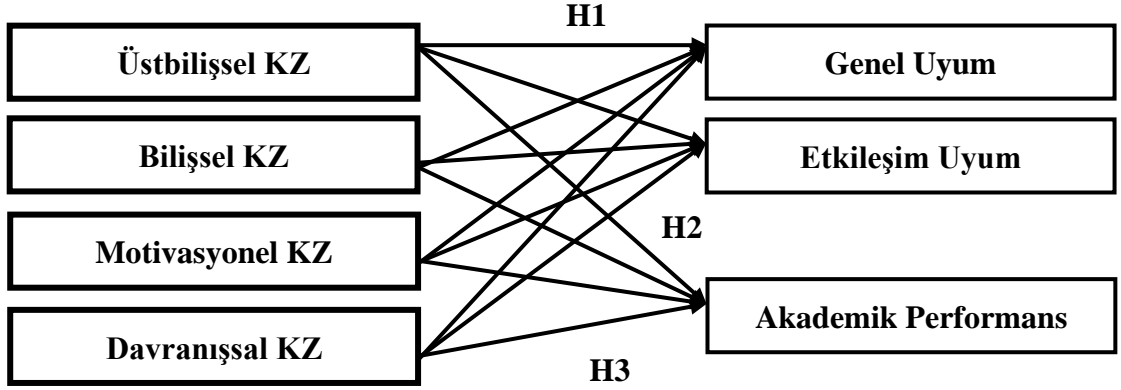
Veri toplamada yukarıda belirtilen bazı sorunlar nedeniyle, elde edilen örnek büyüklüğü tahmin edilen örnek boyutundan daha küçük olmuştur.

4. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ VE MODELİ

Bu çalışmaya dahil edilen temel teorik kavramlar ve literatür gözden geçirildikten sonra, test edilecek ve tartışılacak hipotezler formüle edilerek sunulmuştur.

- Hipotez 1: Kültürel zeka yönlerinin genel uyum üzerinde olumlu bir etkisi vardır.
- Hipotez 2: Kültürel zeka yönlerinin etkileşim uyum üzerinde olumlu bir etkisi vardır.
- Hipotez 3: Kültürel zeka yönlerinin akademik performans üzerinde olumlu bir etkisi vardır.

Bu araştırmada kültürel zeka ile genel uyum, etkileşim uyum ve akademik performans arasındaki ilişkileri araştırmak için regresyon analizi uygulanmakta olup araştırma modeli (Şekil 10.) aşağıdaki gibidir:

Şekil 10 Araştırma Değişkenleri İlişkileri

5. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışmada kullanılacak yöntem niceldir ayrıca veri toplama tekniği olarak anket yaklaşımı ile gerçekleştirilmiştir. Anket kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve akademik performans ile ilgili konuları ele almıştır. Araştırmanın yapılması için farklı konular aşağıda ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

5.1. Hedef Kitle ve Örnekleme Yöntemi

Araştırmanın hedef kitesi, halen Bursa Uludağ Üniversitesi'nde öğrenim görmekte olan uluslararası öğrencilerdir. Bursa Uludağ Üniversitesi verilerine göre 2019-2020 yıllarında toplam uluslararası öğrenci sayısı 7008'dir.

Örnekleme almak için bu araştırmada kolayda örnekleme kullanılmıştır. Kolayda örnekleme ya da *Convenience Sampling*, belirli pratik kriterleri karşılayan hedef popülasyon üyelerinin olduğu bir tür olasılıksız veya rastgele olmayan örneklemedir; kolay erişilebilirlik, coğrafi yakınlık, belirli bir zamanda bulunabilirlik, çalışmanın amacı için katılma istekliliğidir.¹⁶³

Bu çalışmanın örnekleri için toplam 100 anket öğrencilere dağıtılmıştır. Geri dönüş oranı, dağıtılan 100 anketin toplamından 67’idi, ancak geri dönen 5 anket, bazı sorulara tam olarak cevap verilmediği için geçersiz kabul edilmiştir. Anket ayrıca 162 yanıtla oranın çevrimiçi olarak da dağıtıldı. Bu çalışma için toplanan örneklem büyüklüğü 224 anketi.

Katılımcıların bilgilerini, kişisel veya demografik bilgileri toplamak üzere 7 soru ve ana değişkenlerle ilgili 31 soru yazılmıştır.

5.2. Anket Formunun Oluşturulması ve Değişkenleri

Anket orijinal olarak İngilizce olarak geliştirilmiştir. İki dilli uluslararası öğrenciler için kelimelerin yanlış anlaşılması için tüm anketler Türkçeye de çevrilmiştir. Güvenilirliği ve geçerliliği sağlamak için geri çeviri yapılmıştır. Tez araştırmasında kullanılan yöntemi üç ölçekten oluşur: kültürel zeka, kültürler arası uyum ve akademik performans; detaylar aşağıdaki gibidir:

- **Kültürel Zeka Ölçeği :**

Kullanılan ölçek, Ang vd. (2007) tarafından geliştirilen bir çalışmadır. Kültürel Zeka Ölçeği veya *Cultural Intelligence Scale (CQS)*, dört faktörle geliştirilmiş 20 maddelik bir kültürel zeka ölçek modelidir.

Ang vd. (2007) araştırmasında yaptıkları 3 çalışma neticesinde, Amerika ve Singapur’daki öğrencilerin ilk çalışması 20 maddesini aşağıdaki gibi güvenilirlik değerleriyle tamamlanmıştır : üstbilişsel KZ (a = 0.76 / 0.70); bilişsel KZ (a = 0.80 / 0.88); motivasyonel KZ (a = 0.79 / 0.75); ve davranışsal KZ (a = 0.82 / 0.87). İkinci çalışmada Singapur’daki bir devlet üniversitesinde üç günlük bir yönetici geliştirme programına katılan 98 uluslararası yöneticinin aşağıdaki

¹⁶³ İlker Etikan, Sulaiman Abubakar Musa, Rukayya Sunusi Alkassim, “Comparison of Convenience Sampling and Purposive Sampling”, *American Journal of Theoretical and Applied Statistics*, Vol. 5, No. 1, 2016, p. 2

güvenilirlik puanlarına sahip: üstbilişsel KZ (a = 0.71), bilişsel KZ (a = 0.85), motivasyonel KZ (a = 0.71) ve davranışsal KZ (a = 0.83). Üçüncü çalışmada 103 yabancı uzman ve denetçinin katıldığı bir çalışmadır, güvenilirlik değerleri şu şekildedir: üstbilişsel KZ (a = 0.88), bilişsel KZ (a = 0.89), motivasyonel KZ (a = 0.81) ve davranışsal KZ (a = 0.86).

Bu ölçek, çeşitli çalışmalarda bireysel kültürel zekayı ölçmek için yaygın olarak kullanıldığı için seçilmiştir. Üstbilişsel KZ için dört madde, bilişsel KZ için altı madde, motivasyonel KZ için beş madde ve davranışsal KZ için beş madde içermektedir. Tüm maddeler 5'li Likert ölçeğinde derecelendirilmektedir (1 = kesinlikle katılmıyorum, 5 = kesinlikle katılıyorum). Puanlamaya göre, yüksek puan, bir bireyin yeni kültürlere daha iyi uyum sağlayabildiğini, yerel faaliyetleri anlayabildiğini ve kendi dışındaki diğer kültürlerde uygun ve etkili davranabileceğini anlamına gelmektedir.¹⁶⁴

- **Kültürlerarası Uyum Ölçeği :**

Bu çalışmada, bağımlı değişken olarak kültürler arası uyum, Black ve Stephens'in (1989) araştırmasından elde edilen araçlarla ölçülmüş ve her bir maddeden cronbach alfa güvenilirlik katsayısının 7 genel uyum maddesi 0.82, 4 etkileşim maddesi 0.89, 3 iş uyum maddesi 0.91. Bu ölçme aracı genellikle kültürlerarası uyum araştırmaları için, özellikle de çoğunlukla göçmenler üzerine yapılan araştırmalarda kullanılır. Bu çalışmada, bağımlı değişkenler olarak kültürlerarası uyum, Black ve Stephens (1989) tarafından üç boyuttan sadece ikisi, yani: Genel Uyum ve Etkileşim Uyumu önerilmektedir. Genel uyum için 7 madden ve etkileşim uyumu için dört madden oluşmaktadır. Black ve Stephens modelin üçüncü boyutu olan İş uyumu iş odaklı bir boyut olarak eğitim konusunda kullanılması çelişkili olduğundan boyutu bu modelde kullanılmamakta olup tüm maddeler 5'li Likert ölçeğinde derecelendirilmektedir (1 = kesinlikle adapte olamadım, 5 = kesinlikle adapte oldum).

- **Akademik Performans Ölçeği :** Akademik performans öğrencilerin genel not ortalaması (GNO) olarak dikkate alınmıştır. Dünyadaki çoğu araştırmacı

¹⁶⁴ Lin, Chen, Song, a.g.m., s. 545

Genel Not Ortalamasını (GNO) akademik performansın bir ölçümü olarak kullanılmaktadır. Öğrencilerin performansını ölçmek için belirli dönemlerde GNO'yu kullanılmaktadır. Diğer bazı araştırmacılar, belirli bir konudaki performansı inceledikleri için öğrencilerin performansını test sonuçlarına göre ölçmektedir.¹⁶⁵

Veri toplama yöntemi olarak güvenilirliği artırmak, dil sorunlarının üstesinden gelmek ve yüksek oranda anket getirisi sağlamak için yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Bununla birlikte, araştırma sürecindeki kısıtlamalar nedeniyle çevrimiçi anket de yapılmıştır. Anketler 15 Şubat 2020 - 30 Nisan 2020 tarihleri arasında yapılmıştır. Anket formundan elde edilen veriler, Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (SPSS) 21.0 for Windows kullanılarak incelenmiştir. Anketin birinci bölümünde, demografik özellikler (uyruk, cinsiyet, yaş grubu, medeni durum, eğitim durumu, Türkiye'deki yaşama süresi ve genel not ortalaması) frekans analizi soruları ile incelenmiştir. Anketin ikinci ve üçüncü bölümünde yer alan öğrencilerin kültürel zeka, kültürlerarası uyum belirlemeye yönelik Likert tipi soruların analizi faktör analizi, t-testi, ANOVA, korelasyon analizi ve regresyon analizi ile yapılmıştır.

5.2.1. Pilot Araştırma

Veri toplamaya başlamadan önce, anketteki ifadelerin uygunluğunu ve maddelerin anlamlarını incelemek için bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Bir araştırma aracı, ölçmek için tasarlandığı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünde güvenilir olarak kabul edilir.

Pilot araştırma için sadece Türkçe çeviri anketleri uygulanmıştır. Bursa Uludağ Üniversitesi'nde 50 uluslararası öğrenci pilot test için seçilmiştir. Anketleri doldurmaları için davet edilmişler ve bu 50 pilot test numunesi son ankette çıkarılmıştır. Hem kültürel zeka ölçeği hem de kültürlerarası uyum ölçeği pilot testi olarak analiz edilmiştir. Üstbilişsel KZ, bilişsel KZ, motivasyonel KZ ve davranışsal KZ için yapılan çalışmada Cronbach'ın alfa değeri sırasıyla 0.81, 0.70, 0.78, 0.73'tir. Genel Uyum ve Etkileşim Uyum için Cronbach'ın alfa değeri sırasıyla 0.71 ve 0.90'dir.

¹⁶⁵ Ali vd., a.g.m., s.82

6. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Araştırma sonucunda elde edilen bilgiler aşağıda detaylandırılmıştır.

6.1. Normallik Dağılım Testi

Çalışmada ele alınan değişkenlere ilişkin parametrik ya da non-parametrik test uygulayacağı karar vermek için öncelikle normal dağılım testleri yapılmıştır ve Tablo 3.'de sunulmuştur.

Tablo 3. Değişkenlere İlişkin Normallik Dağılımları

n=224	ORT.	S.S.	Skewness	Kurtosis	Kolmogorov-Smirnov	Shapiro-Wilk
Üstbilişsel	40.34	7.01	-.262	-.378	.077*	.983*
Bilişsel	20.15	3.64	.011	.256	.065*	.987*
Motivasyonel	18.81	3.62	-.602	.257	.111*	.967*
Davranışsal	17.62	3.48	-.254	.181	.075*	.985*
Kültürel Zeka Toplam Puanı	72.07	9.53	-.136	.163	.040	.995
Genel Uyum	25.90	4.37	-.375	-.056	.108*	.979*
Etkileşim Uyum	14.45	3.61	-.424	-.594	.150*	.948*
Kültürel Uyum Toplam Puanı	40.34	7.01	-.262	-.378	.077*	.983*
*p<0.05						

Tablo 3.'de yer alan analiz sonuçları doğrultusunda Kültürel Zeka Ölçeği Toplam puanı hariç diğer alt boyutlara ait Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk istatistikleri $p<0,001$ düzeyinde anlamlı oldukları ve her bir alt boyut için çarpıklık ve basıklık değerlerinin de kabul edilebilir sınırların (her iki değer için kabul edilebilir sınırlar $-1,96 + 1,96$ değerleri arasında değişmektedir) içinde olduğu bulunmuştur. Bu ölçüde çalışmada ele alınan sekiz boyutun parametrik testlerle kullanılarak analiz edilmesine karar verilmiştir.

6.2. Faktör Analizleri

Kullanılacak ölçeğin yapı geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizinde örneklem yeterliliği için en fazla kullanılan yöntemlerden biri de Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçütüdür. Kaiser-Meyer-Olkin

(KMO) ve Bartlett testi yapılmıştır. KMO testi sonucunda ortaya çıkan değer 1'e ne kadar yakın ise o veri setinin faktör analizine o kadar uygun olduğu anlaşılmaktadır. Tablo 4. gösterildiği gibi bu tezde kullanılan "Kültürel Zeka Ölçeği" nin KMO testinin sonucu 0,81 olarak çıkmıştır ve 1'e oldukça yakın bir değer olduğu için rahatlıkla veri setinin yeterli büyüklükte olduğu anlamına gelmektedir. Barlett testi, faktör analizinde kullanılan bütün ifadelerin yani değişkenlerin arasında korelasyon olup olmadığını gösteren istatistiksel bir testtir. Bartlett's testinde anlamlılık düzeyi yani p değeri 0,05'ten küçük ise değişkenler arasında yeterli korelasyon var demektir. Tablo 4. görüldüğü gibi Bartlett's testinin anlamlılık düzeyi ,000 çıkmıştır; bunun anlamı da bu değişkenler arasında belirgin bir ilişkinin varlığını göstermektedir.

Tablo 4. Kültürel Zeka Ölçeği Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)		.818
Bartlett's Test of Sphericity	Ki Kare	1256.457
	Ser. Değ.	190
	P	.000

Tablo 5. Kültürel Zeka Ölçeği ile İlgili Toplam Açıklanabilir Varyans

Bileşen	Özdeğerler			Rotasyon Sonrası Faktör Yüklerinin Karelerinin Toplamı Toplam		
	Toplam	% Varyans	% Kümülatif	Toplam	% Varyans	% Kümülatif
1	5,085	25,425	25,425	2,849	14,244	14,244
2	2,060	10,299	35,724	2,616	13,080	27,325
3	1,828	9,141	44,866	2,481	12,407	39,732
4	1,342	6,708	51,574	2,368	11,842	51,574

Açıklayıcı faktör analizinde yöntem olarak temel bileşenler (principal components) seçilmiştir. Araştırmanın anketine katılan kişilerin cevapları Varimax faktör rotasyonuna sokulmuştur. Faktör analizinin sonucunda özdeğeri (eigenvalues) 1'in üstünde olan dört faktör ortaya çıkmıştır ve Tablo 5.'de görüldüğü üzere toplam varyansın %51,574'ü bu dört faktör tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 6. Kültürel Zeka Ölçeği Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri ve Faktör Sonuçları

Faktörler	Faktör yükleri	Ort. Faktör Değ.	Cronbach Alpha	ORT±SS
ÜSTBİLİŞSEL		7.381	.755	15.49±2,717
3-Kültürlerarası etkileşimlerde, seçtiğim kültürel bilginin bilincindeyim.	,797			3,84±,879
1-Farklı kültürel geçmişe sahip insanlarla etkileşimde bulunurken, o kültüre ait bilgimi kullanmam gerektiğinin bilincindeyim.	,728			3,88±9,61
4-Farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girerken kültürel bilgimin doğruluğunu kontrol ederim.	,652			3,96±,878
2-Kültürel bilgimin tam olmadığı kültürden insanlarla etkileşime girerken, kültürel farklılığa ilişkin bilgilerimi tekrar gözden geçirerek ayarlarım.	,651			3,81±,860
BİLİŞSEL		13.313	.700	20,15±3,649
5-Başka kültürlerin sanat ve zanaatlarını bilirim.	,756			3,25±,924
4-Başka kültürlerin evlilik sistemlerini bilirim.	,736			3,22±1,044
1-Başka kültürlerin yasal ve ekonomi sistemlerini bilirim.	,583			3,08±,962
2-Başka dillerin kurallarını (örneğin, kelime bilgisi, dil bilgisi) bilirim.	,567			3,69±1,007
6-Başka kültürlerde sözsüz iletişim kurallarını ve anlamlarını bilirim.	,563			3,04±,986
3-Başka kültürlerin kültürel değerlerini ve dini inançlarını bilirim.	,541			3,87±,831
MOTİVASYONEL		13.124	.771	18,81±3,62
4-Tanıdık olmayan kültürlerde yaşamaktan zevk alırım.	,760			3,53±1,088
1-Farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girmekten hoşlanırım.	,724			4,11±,985
3-Yeni bir kültüre uyum sağlama stresiyle başa çıkabileceğime eminim.	,717			3,71±,946
2-Çok fazla fikrimin olmadığı farklı kültürden bir bireyle rahatlıkla sosyalleşebileceğimde konusunda kendime güvenirim.	,597			3,80±1,033
5-Farklı kültürdeki alışveriş koşullarına alışabileceğime eminim.	,546			3,65±,954
DAVRANIŞSAL		12.138	.753	17,62±3,48
1-Kültürlerarası etkileşimlerde gerektirdiğinde sözlü davranışımı (örn. aksan, ses tonu) değiştiririm.	,729			3,55±1,019

2- Kùltùrlerarası durumlara uymak için duraklama ve sessizliği farklı kullanırım.	,706			3,56±,926
3- Kùltùrlerarası bir durum gerektirdiğinde konuşma hızımı değiştiririm.	,666			3,58±,915
4- Sözsüz davranışlarımı, gerekli olduğuunda farklı kùltürel ortamlara göre değiştiririm.	,664			3,47±,975
5- Yüz ifadelerimi, gerekli olduğuunda farklı kùltürel ortamlara göre değiştiririm.	,625			3,45±1,070

Tablo 6.'de bütün faktörler içerdikleri ifadelerle ve ifadelerin faktör yükleri, ortalamaları ve standart sapmaları ile gösterilmiştir. Ayrıca aynı tabloda bütün faktörlerin Cronbach's Alpha değerleri de yer almaktadır. Kültürel zeka ölçeği alt boyutları olan üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal boyutlarının Cronbach's Alpha değerleri sırayla 0.755, 0.700, 0.771, 0.753 olup hepsi güvenilirlik sınırının üstünde bulunmaktadır. Ölçekte yer alan sorular faktör yük büyüklüğüne göre sıralanmıştır. Her sorunun başında ölçekte yer alan soru numarası gösterilmiştir.

Faktör sayısını belirlerken çeşitli kurallar kullanılmaktadır. Bir faktör yükünün minimum 0.30 olması gerekmektedir. Ayrıca bir madde birden fazla faktöre faktör yükü verdiğinde iki faktör arasındaki farkın minimum 0.1 olması gerekmektedir. Çalışmada tüm faktör yükleri 0.30'dan daha büyük bulunmuştur. Bunun yanı sıra bir maddemiz birden fazla faktöre yüklenmemiş, her bir madde kendi faktörü altında yüklenmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin aslı ile benzerlik göstermiş ve 4 faktörden olduğu belirlenmiştir. Üstbilişsel boyutta "Farklı kùltürlerden insanlarla etkileşime girerken kùltürel bilgimin doğruluğunu kontrol ederim." sorusu en büyük puan ortalamasına(3,96±,878) sahip iken, "Kùltürel bilgimin tam olmadığı kùltürden insanlarla etkileşime girerken, kùltürel farklılığa ilişkin bilgilerimi tekrar gözden geçirerek ayarlarım." sorusu en düşük puan ortalamasına(3,81±,860) sahiptir. Üstbilişsel boyuttan elde edilen puan ortalaması ise 20 tam puan üzerinden 15.49±2,717'dir. Bilişsel boyuttan alınan en yüksek puan ortalamasına (3,87±,831) sahip soru "Başka kùltürlerin kùltürel değerlerini ve dini inançlarımı bilirim." sorusu, en düşük puanına (3,04±,986) sahip soru ise "Başka kùltürlerde sözsüz iletişim kurallarını ve anlamlarını bilirim." sorusu olmuştur. Bilişsel alt boyuttan elde edilen puan ortalaması 30 tam puan üzerinden 20,15±3,649'dur. Diğer bir boyut olan motivasyonel boyuta bakıldığında; 4,11±,985 puan ortalaması ile "Farklı kùltürlerden insanlarla etkileşime girmekten hoşlanırım." sorusu en yüksek puanı

alırken, $3,53 \pm 1,088$ puan ortalaması ile “Tanıdık olmayan kültürlerde yaşamaktan zevk alırım.” sorusu en düşük puanı almıştır. Motivasyonel alt boyuttan elde edilen puan ortalaması 25 puan üzerinden $18,81 \pm 3,62$ ’dir. Son boyut olan davranışsal boyuta bakıldığında; “Kültürlerarası bir durum gerektirdiğinde konuşma hızımı değiştiririm.” Sorusu en yüksek puana ($3,58 \pm 915$) sahip, “Yüz ifadelerimi, gerekli olduğunda farklı kültürel ortamlara göre değiştiririm.” en düşük puana ($3,45 \pm 1,070$) sahiptir. Davranışsal alt boyutun puan ortalaması 25 puan üzerinden $17,62 \pm 3,48$ olduğu bulunmuştur.

Tablo 7. Kültürlerarası Uyum Ölçeği Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)		.844
Bartlett's Test of Sphericity	Ki Kare	905.708
	Ser. Değ.	55
	P	.000

Tablo 7. araştırmada kullanılan “Kültürlerarası Uyum Ölçeği” nin KMO testinin sonucu 0,84 olarak çıkmıştır ve 1’e oldukça yakın bir değer olduğu için rahatlıkla veri setinin yeterli büyüklükte olduğu anlamına gelmektedir. Bartlett’s testinin anlamlılık düzeyi ,000 çıkmıştır; bunun anlamı ise bu değişkenler arasında belirgin bir ilişkinin varlığını göstermektedir.

Tablo 8. Kültürlerarası Uyum Ölçeği ile İlgili Toplam Açıklanabilir Varyans

Bileşen	Özdeğerler			Rotasyon Sonrası Faktör Yüklerinin Karelerinin Toplamı Toplam		
	Toplam	% Varyans	% Kümülatif	Toplam	% Varyans	% Kümülatif
1	4,446	40,419	40,419	3,120	28,365	28,365
2	1,400	12,724	53,142	2,725	24,777	53,142

Açıklayıcı faktör analizinde yöntem olarak temel bileşenler (principal components) seçilmiştir. Araştırmanın anketine katılan kişilerin cevapları Varimax faktör rotasyonuna sokulmuştur. Faktör analizinin sonucunda özdeğeri (eigenvalues) 1’in üstünde olan iki faktör ortaya çıkmıştır ve Tablo 8.’te görüldüğü üzere toplam varyansın %53,142’ü bu iki faktör tarafından açıklanmaktadır.

Tablo 9. Kùltùrlerarası Uyum Òlçeđi Boyutlarının Tanımlayıcı İstatistikleri ve Faktör Sonuçları

Faktörler	Faktör yükleri	Ort. Faktör Değ.	Cronbach Alpha	ORT±SS
GENEL UYUM		19.097	.740	25.90±4,370
6-Eğlence / dinlenme tesisleri ve fırsatları	,740			3,58±1,068
1-Genel olarak yaşam koşulları	,669			3,87±,878
4-Alışveriş	,617			4,01±,901
2-Konut koşulları	,561			3,83±,941
5-Geçim masrafları	,549			3,47±,979
3-Yiyecek	,521			3,68±1,114
7-Sağlık hizmetleri	,495			3,45±1,087
ETKİLEŞİM UYUM		13.100	.879	14,45±3,619
4-Türk insanlarla konuşma	,848			3,84±,946
2-Türk insanlarla günlük olarak etkileşim kurma	,842			3,54±1,087
3-Okul dışında Türk insanlarla etkileşim kurma	,809			3,51±1,112
1-Türk insanlarla sosyalleşme	,795			3,56±1,070

Tablo 9.'da bütün faktörler içerdikleri ifadelerle ve ifadelerin faktör yükleri, ortalamaları ve standart sapmaları ile gösterilmiştir. Ayrıca aynı tabloda bütün faktörlerin Cronbach's Alpha değerleri de yer almaktadır. Kùltùrlerarası uyum ölçeği alt boyutları olan genel uyum ve etkileşim uyum boyutlarının Cronbach's Alpha değerleri sırayla 0.740, 0.879 olup her ikisi de güvenilirlik sınırının üstünde bulunmaktadır. Ölçekte yer alan sorular faktör yük büyüklüğüne göre sıralanmıştır. Her sorunun başında ölçekte yer alan soru numarası gösterilmiştir.

Faktör sayısını belirlerken çeşitli kurallar kullanılmaktadır. Bir faktör yükünün minimum 0.30 olması gerekmektedir. Ayrıca bir madde birden fazla faktöre faktör yükü verdiğinde iki faktör arasındaki farkın minimum 0.1 olması gerekmektedir. Çalışmada tüm faktör yükleri 0.30'dan daha büyük bulunmuştur. Bunun yanı sıra bir maddemiz birden fazla faktöre yüklenmemiş, her bir madde kendi faktörü altında yüklenmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucunda, ölçeğin aslı ile benzerlik göstermiş ve 2 faktörden oluştuğu belirlenmiştir. Genel uyum boyutunda "Alışveriş" sorusu en büyük puan

ortalamasına(4,01±,901) sahip iken, “Geçim masrafları” sorusu en düşük puan ortalamasına(3,47±,979) sahiptir. Genel uyum boyutundan elde edilen puan ortalaması ise 35 tam puan üzerinden 25.90±4,37’dir. Etkileşim boyutundan alınan en yüksek puan ortalamasına (3,84±,946) sahip soru “Türk insanlarla konuşma” sorusu, en düşük puanına (3,51±1,112) sahip soru ise “Okul dışında Türk insanlarla etkileşim kurma” sorusu olmuştur. Bilişsel alt boyuttan elde edilen puan ortalaması 20 tam puan üzerinden 14,45±3,619’dur.

6.3. Değişkenler Güvenilirlik Testi

Güvenilirlik, bir fenomenin ölçümünün ne ölçüde istikrarlı ve tutarlı bir sonuç sağladığı ile ilgilidir. Güvenilirlik testi, bir ölçüm cihazının parçaları arasındaki tutarlılığı ifade ettiği için önemlidir.¹⁶⁶

Tablo 10. Kültürel Zeka Ölçeği ve Alt Boyutlarının Güvenilirlik Katsayısı

	Cronbach Alfa
Üstbilişsel (4 madde)	.755
Bilişsel (6 madde)	.700
Motivasyonel (5 madde)	.771
Davranışsal (5 madde)	.753
Kültürel Zeka Ölçeği (20 madde)	.837

Tablo 10.’de Kültürel Zeka Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayıları verilmiştir. Cronbach Alfa değeri 0.7-0.9 aralığında iyi olarak kabul edilmektedir. Ölçekten elde ettiğimi tüm değerler >0.7’dir. Bu yüzden ölçek bu çalışma kullandığı örnekleme güvenli şekilde kullanılabilir bulunmuştur.

¹⁶⁶ Hamed Taherdoost, “Validity and reliability of the research instrument; how to test the validation of a questionnaire/survey in a research.” *How to Test the Validation of a Questionnaire/Survey in a Research*, Vol. 5, No. 3, 2016, p. 33

Tablo 11. Kùltürler Arası Uyum Ölçeği ve Alt Boyutlarının Güvenilirlik Katsayısı

	Cronbach Alfa
Genel Uyum (7 madde)	.740
Etkileşim Uyum (4 madde)	.879
Kùltürel Uyum Ölçeği (11 madde)	.844

Tablo 11.'de Kùltürel Zeka Ölçeği ve alt boyutlarına ilişkin güvenilirlik katsayıları verilmiştir. Cronbach Alfa değeri 0.7-0.9 aralığında iyi olarak kabul edilmektedir. Ölçekten elde ettiğimi tüm değerler >0.7'dir. Bu yüzden ölçek bu çalışma kullandığı örneklemede güvenli şekilde kullanılabilir bulunmuştur.

6.4. Katılımcıların Kullanılan Ölçekler Ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlar

Tablo 12.'de katılımcıların kullanılan ölçekler ve alt boyutlarından aldıkları puanlar min., max. ve ortalama ile standart sapma olarak verilmiştir

Tablo 12. Katılımcıların Kullanılan Ölçekler ve Alt Boyutlarından Aldıkları Puanlar

n=224	Boyutlar	Min.	Max.	ORT.±SS
Kùltürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	5	20	15.49±2.71
	Bilişsel	11	30	20.15±3.64
	Motivasyonel	6	25	18.81±3.62
	Davranışsal	5	25	17.62±3.48
	Kùltürel Zeka Ölçeği	43	100	72.07±9.53
Kùltürler Arası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	11	35	25.90±4.37
	Etkileşim Uyum	4	20	14.45±3.61
	Kùltürel Uyum Ölçeği	18	55	40.34±7.01

Min.= Minimum değer, Max.= Maksimum değer, ORT=Ortalama, SS= Standart Sapma

Katılımcılar kùltürel zeka ölçeği alt boyutu olan üstbilişsel boyuttan ortalama 15.49±2.71 puan, bilişsel boyuttan ortalama 20.15±3.64 puan, motivasyonel boyuttan ortalama 18.81±3.62 puan, davranışsal boyuttan ortalama 17.62±3.48 puan ve ölçeğin toplamından ise ortalama 72.07±9.53 puan almışlardır. Kùltürler arası uyum ölçeğinden alınan ortalama puanlara bakıldığında, genel uyum boyutu 25.90±4.37, etkileşim boyutu 14.45±3.61 ve ölçeğin toplamında ise 40.34±7.01 puandır.

6.5. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri

Katılımcıların tanımlayıcı özellikleri aşağıdaki tablolarda gösterildiği gibi sayı ve yüzde olarak verilmiştir.

6.5.1. Öğrencilerin Uyuğa Göre Özellikleri

Tablo 13.'e bakıldığında, anketi cevaplayan öğrencilerin Asya, Afrika ve Avrupa kıtalarından geldikleri görülmektedir. Anketi cevaplayan öğrenciler arasında Asya'dan gelen öğrenci sayısı 155 (% 69,2), Afrika'dan gelen öğrenci sayısı 52 (% 23,3) ve Avrupa'dan gelen öğrenci sayısı 17 (% 7,6).

Tablo 13. Öğrencilerin Uyuğa Göre Özellikleri

KITA	ÜLKELER	SIKLIK	%
Asya	Afganistan	7	3,1
	Azerbaycan	15	6,7
	Bangladeş	1	0,4
	Çin	1	0,4
	Endonezya	54	24,1
	Filipinler	2	0,9
	Filistin	5	2,2
	Güney Kore	1	0,4
	Gürcistan	5	2,2
	Hindistan	3	1,3
	Irak	6	2,7
	İran	5	2,2
	Kazakistan	2	0,9
	Kırgızistan	3	1,3
	Malezya	4	1,8
	Moğolistan	2	0,9
	Myanmar	1	0,4
	Özbekistan	1	0,4
	Rusya	2	0,9
	Suriye	7	3,1
	Tacikistan	4	1,8
	Tayland	4	1,8
	Türkmenistan	7	3,1
	Ürdün	2	0,9
	Yemen	11	4,9

Afrika	Angola	1	0,4
	Burundi	1	0,4
	Cezayir	4	1,8
	Cibuti	3	1,3
	Kongo	2	0,9
	Çad	2	0,9
	Etiyopiya	2	0,9
	Fas	4	1,8
	Gine	2	0,9
	Güney Sudan	1	0,4
	Kenya	2	0,9
	Madagaskar	1	0,4
	Mali	2	0,9
	Mısır	6	2,7
	Nijerya	4	1,8
	Orta Arika Cumhuriyet	1	0,4
	Senegal	2	0,9
	Somali	4	1,8
	Sudan	1	0,4
	Tanzania	1	0,4
	Togo	1	0,4
	Tunus	4	1,8
	Zambia	1	0,4
	Avrupa	Almanya	2
Arnavutluk		4	1,8
Bosna Hersek		1	0,4
Karadağ		1	0,4
Kosova		2	0,9
Kuzey Makedonya		3	1,3
Sırbistan		1	0,4
Yunanistan		3	1,3
TOPLAM		224	100,0

6.5.2. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Özellikleri

Uluslararası öğrencilerin katılımcılarının cinsiyet dağılımı dikkate alındığında, aşağıdaki tabloda katılımcıların % 51,3 kadın ve % 48,7 erkek olduğu görülmektedir.

Tablo 14. Öğrencilerin Cinsiyete Göre Özellikleri

Cinsiyet	Sıklık	%
Kadın	115	51,3
Erkek	109	48,7
Toplam	224	100,0

6.5.3. Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Özellikleri

Görüşülen kişilerin medeni durum dağılımına göre 200'ünün (% 89,3) bekar, sadece 24'ünün (% 10,7) evli olup, Tablo 15.'te sonuçlar gösterilmektedir.

Tablo 15. Öğrencilerin Medeni Duruma Göre Özellikleri

Medeni Durumu	Sıklık	%
Bekar	200	89,3
Evli	24	10,7
Toplam	224	100,0

6.5.4. Öğrencilerin Yaşa Göre Özellikleri

Araştırmaya cevap veren öğrencilerin yaş dağılımı incelendiğinde, 21-25 yaş arası öğrenciler % 52,7 en fazla katılımı gerçekleştirmiştir. Bu yaş aralığından sonra en yüksek katılım 26-30 yaş arası % 21,4 öğrenciden oluşmaktadır. Bunu 20 yaş ve altı % 17,0 öğrenci takip etmektedir. Ankete minimum katılım 31-35 yaş arası % 8,0 ve 36 yaş arası % 0,9 öğrenciden oluşmaktadır.

Tablo 16. Öğrencilerin Yaşa Göre Özellikleri

Yaş	Sıklık	%
20 yaş ve altı	38	17,0
21-25 yaş	118	52,7
26-30 yaş	48	21,4
31-35 yaş	18	8,0
36 yaş ve üzeri	2	0,9
Toplam	224	100,0

6.5.5. Öğrencilerin Eğitim Duruma Göre Özellikleri

Katılımcıların eğitim durumları incelendiğinde, katılımcıların % 61,2 lisans, % 26,3 yüksek lisans öğrencisi, % 8,9 doktora ve % 3,6 ön lisans öğrencisidir.

Tablo 17. Öğrencilerin Eğitim Duruma Göre Özellikleri

Eğitim Durumu	Sıklık	%
Önlisans	8	3,6
Lisans	137	61,2
Yüksek Lisans	59	26,3
Doktora	20	8,9
Toplam	224	100,0

6.5.6. Öğrencilerin Türkiye’de Yaşama Süresine Göre Özellikleri

Bu araştırmaya katılan uluslararası öğrencilerin Türkiye’de yaşama süreleri Tablo 18.’de görülmektedir. Katılımcılardan 5’i 1 yıldan az süre, 74’ü 1-2 yıl arası, 90’ı 3-4 yıl arası ve 55 (%24.6)’i ise 4 yıldan fazla süredir Türkiye’de yaşamaktadır.

Tablo 18. Öğrencilerin Türkiye’de Yaşama Süresine Göre Özellikleri

Türkiye’de Yaşama Süresi	Sıklık	%
1 yıldan az	5	2,2
1-2 yıl	74	33,0
3-4 yıl	90	40,2
4 yıldan fazla	55	24,6
Toplam	224	100,0

6.5.7. Öğrencilerin Genel Not Ortalaması (GNO)’na Göre Özellikleri

Katılımcıların Genel Not Ortalaması (GNO) incelendiğinde anketi cevaplayan öğrencilerin aşağıdaki Tablo 19.’da görüldüğü gibi ; 1.99 ve altı olan 36 (%16.1) kişi, 2.00-2.49 arası olan 46 (%20.5) kişi, 2.50-2.99 arası olan 53 (%23.7) kişi, 3.00-3.49 arası olan 51 (%22.8) kişi ve 3.50-4.00 arası olan da 38 (%17.0) kişidir.

Tablo 19. Öğrencilerin Genel Not Ortalaması (GNO)’na Göre Özellikleri

Genel Not Ortalaması (GNO)	Sıklık	%
1.99 ve altı	36	16,1
2.00-2.49	46	20,5
2.50-2.99	53	23,7
3.00-3.49	51	22,8
3.50-4.00	38	17,0
Toplam	224	100,0

6.6. Kültürel Zekanın, Kültürlerarası Uyumunun ve Alt Boyutlarının Katılımcıların Demografik Özelliklerine Göre Test Edilmesi

Bu aşamada katılımcıların demografik özelliklerine göre kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve alt boyutlar t-testi ve ANOVA ile analiz edilmiştir. Bulunan sonuçlar aşağıdaki gibidir :

6.6.1. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Uyruk Özelliğinin Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve alt boyutlar katılımcıların uyruğuna göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 20.'de gösterilmiştir.

Tablo 20. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Uyruk Özelliğinin Karşılaştırılması

		Uyruk			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	Asya	155	15,26±2,70	F=1.767 p=.173
		Afrika	52	16,02±2,80	
		Avrupa	17	15,94±2,41	
	Bilişsel	Asya	155	19,84±3,61	F=.1886 p=.154
		Afrika	52	20,90±3,83	
Avrupa		17	20,71±3,19		
Motivasyonel	Asya	155	18,57±3,64	F=1.507 p=.224	
	Afrika	52	19,10±3,66		
	Avrupa	17	20,06±3,11		
Davranışsal	Asya	155	17,53±3,36	F=.202 p=.817	
	Afrika	52	17,88±3,75		
	Avrupa	17	17,65±3,88		
Kültürel Zeka Ölçeği	Asya	155	71,21±9,42	F=2.106 p=.124	
	Afrika	52	73,90±9,73		
	Avrupa	17	74,35±9,28		
Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	Asya	155	25,78±4,21	F=.457 p=.634
		Afrika	52	26,38±4,74	
		Avrupa	17	25,47±4,74	
	Etkileşim Uyum	Asya	155	14,41±3,59	F=.171 p=.843
		Afrika	52	14,40±3,64	
Avrupa		17	14,94±3,97		
Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Asya	155	40,19±6,80	F=.143 p=.867	
	Afrika	52	40,79±7,62		
	Avrupa	17	40,41±7,34		

*F: Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Tablo 20.'da kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile uyruk özelliğinin karşılaştırılması verilmiştir. Kültürel zeka ölçeği alt boyutu olan üstbilişsel boyutta en yüksek puanı alan Afrika grubu (16,02±2,80), en düşük puanı ise sayıca en fazla olan Asya grubu (15,26±2,70) almıştır. Bilişsel boyutta en düşük puan 19,84±3,61 puan ile

Asya grubu, motivasyonel boyutta en yüksek puan $20,06\pm 3,11$ ile sayıca en az olan Avrupa grubundadır. Davranışsal boyutta diğer boyutlarla benzerdir. En yüksek puanı Afrika grubu $17,88\pm 3,75$ puan, en düşük puanı ise Asya grubu $17,53\pm 3,36$ puan almıştır. Ölçeğin toplam puanına bakıldığında; en yüksek puan Avrupa, ardından Afrika ve en düşük Asya grubu olmuştur ($74,35\pm 9,28 > 73,90\pm 9,73 > 71,21\pm 9,42$). *Bir diğer deyişle kültürel zeka düzeyi en yüksek olan grup Avrupa grubudur diyebiliriz.* Uyrak ile ölçeklerin boyutları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Kültürlerarası uyum ölçeğinden alınan puanlar incelendiğinde; genel uyum puanından en yüksek puan alan $26,38\pm 4,74$ ile Afrika grubu, en düşük puan alan ise $25,47\pm 4,74$ puan ile Avrupa grubudur. Etkileşim boyutunda en yüksek puan Avrupa grubunun iken ($14,94\pm 3,97$), en düşük Asya grubunun puanı olduğu belirlenmiştir ($14,41\pm 3,59$). *Kültürlerarası uyum ölçeğinde en yüksek uyuma sahip grup Afrika iken, en düşük uyum Asya grubunda görülmüştür* ($40,79\pm 7,62 > 40,19\pm 6,80$). Uyrak ile ölçeklerin boyutları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$).

6.6.2. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Cinsiyetin Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve alt boyutlar katılımcıların cinsiyetine göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 21.'de gösterilmiştir.

Tablo 21. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Cinsiyetin Karşılaştırılması

		Cinsiyet			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	Kadın	115	40.34±6.82	t=.010
		Erkek	109	40.35±7.24	p=.992
	Bilişsel	Kadın	115	20.03±3.53	t=.529
		Erkek	109	20.28±3.77	p=.598
	Motivasyonel	Kadın	115	19.10±3.50	t=1.259
Erkek		109	18.50±3.73	p=.209	
Davranışsal	Kadın	115	17.92±3.34	t=1.331	
	Erkek	109	17.30±3.61	p=.184	
Kültürel Zeka Ölçeği	Kadın	115	71,33±10,23	t=1.133	
	Erkek	109	72,77±8,80	p=.258	
Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	Kadın	115	25,94±4,65	t=.128
		Erkek	109	25,86±4,10	p=.898
	Etkileşim Uyum	Kadın	115	14,41±3,61	t=.135
		Erkek	109	14,48±3,63	p=.893
	Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Kadın	115	40,35±7,24	t=.010
Erkek		109	40,34±6,82	p=.992	

*t: Bağımsız örneklemelerde t-testi

Tablo 21.'de kültürel zeka ve kültürlerarası uyum ölçeğinden alınan puanlar ile cinsiyet 6'karşılaştırılmıştır. Kültürel zeka ölçeğinden kadın katılımcıların aldığı en yüksek puan üstbilişsel alt boyutundan (40.34 ± 6.82), en düşük puan ise davranışsal alt boyutundandır (17.92 ± 3.34). Erkek katılımcıların en yüksek puanı 40.35 ± 7.24 ile üstbilişsel boyutu ve en düşük puan ise 17.30 ± 3.61 ile davranışsal alt boyuttur. Kültürel zeka ölçeğinden erkekler kadınlardan daha yüksek puan almıştır ($72.77 \pm 8.80 > 71.33 \pm 10.23$). Cinsiyet ile ölçeğin boyutları arasında anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0.05$).

Kültürlerarası uyum ölçeğinin genel uyum boyutundan kadın katılımcılar 25.94 ± 4.65 puan, etkileşim uyum boyutundan erkek katılımcılar 14.48 ± 3.63 puan almışlardır. Ölçek toplam puanından kadınlar erkeklere göre daha yüksek puan almıştır ($40.35 \pm 7.24 > 40.34 \pm 6.82$). Cinsiyet ile ölçeğin boyutları arasında anlamlı ilişki tespit edilmemiştir ($p > 0.05$). *Erkek katılımcıların kültürel zekası daha yüksek iken, kültürler arası uyumu daha yüksek olan da kadın katılımcılardır.*

6.6.3. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Yaş Özelliğinin Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve alt boyutlar katılımcıların yaş özelliğine göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 22.'de gösterilmiştir.

Tablo 22. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Yaş Özelliğinin Karşılaştırılması

		Yaş			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	20 yaş ve altı	38	15,68±2,62	F=.209 p=.933
		21-25 yaş	118	15,37±2,71	
		26-30 yaş	48	15,69±2,57	
		31-35 yaş	18	15,28±3,54	
		36 yaş ve üzeri	2	16,00±,00	
	Bilişsel	20 yaş ve altı	38	19,45±3,02	F=.637 p=.636
		21-25 yaş	118	20,12±3,82	
		26-30 yaş	48	20,67±3,60	
		31-35 yaş	18	20,39±4,01	
		36 yaş ve üzeri	2	21,00±1,41	
	Motivasyonel	20 yaş ve altı	38	18,03±3,54	F=1.967 p=.101
		21-25 yaş	118	18,75±3,83	
		26-30 yaş	48	19,71±2,76	
		31-35 yaş	18	18,00±4,05	
		36 yaş ve üzeri	2	22,50±,70	
	Davranışsal	20 yaş ve altı	38	18,81±3,62	F=.357 p=.839
21-25 yaş		118	17,55±3,53		
26-30 yaş		48	17,69±3,44		

		31-35 yaş 36 yaş ve üzeri	18 2	17,31±3,83 17,83±2,95 20,00±,00	
	Kültürel Zeka Ölçeği	20 yaş ve altı 21-25 yaş 26-30 yaş 31-35 yaş 36 yaş ve üzeri	38 118 48 18 2	70,71±9,10 71,94±9,90 73,38±8,18 71,50±1,61 79,50±2,12	F=.740 p=.566
Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	20 yaş ve altı 21-25 yaş 26-30 yaş 31-35 yaş 36 yaş ve üzeri	38 118 48 18 2	26,16±3,79 25,56±4,51 26,44±4,31 26,89±3,34 19,00±11,31	F=1.901 p=.111
	Etkileşim Uyum	20 yaş ve altı 21-25 yaş 26-30 yaş 31-35 yaş 36 yaş ve üzeri	38 118 48 18 2	15,00±3,40 14,08±3,79 14,88±3,36 14,83±3,25 11,50±6,36	F=1.069 p=.373
	Kültürlerarası Uyum Ölçeği	20 yaş ve altı 21-25 yaş 26-30 yaş 31-35 yaş 36 yaş ve üzeri	38 118 48 18 2	14,45±3,61 41,16±6,44 39,64±7,10 41,31±6,96 41,72±5,83	F=1.836 p=.123

*F: Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Tablo 22.'te kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile yaş özelliği karşılaştırılmıştır. Kültürel zeka ölçeğinden 20 yaş ve altı grubun aldığı en yüksek puan bilişsel boyutu ile 19.45±3.02 puan, en düşük puan ise üstbilişsel boyutu ile 15,68±2,62 puandır. En büyük çoğunluğu oluşturan 21-25 yaş grubu en yüksek 20.12±3.82 puan ile bilişsel boyut, en düşük puan da üstbilişsel boyut puanı 15,37±2,71'dir. Diğer gruplarda olduğu gibi 26-30 ve 31-35 yaş gruplarında da bilişsel boyut en yüksek puana sahip, en düşük puana da üstbilişsel boyuttur. 36 yaş ve üzeri grupta motivasyonel boyut 22,50±,70 puan ile en yüksek, üstbilişsel boyutta 16,00±,00 puan ile en düşük puana sahiptir. Ölçek toplam puanına bakıldığında en yüksek puana sahip grup 79,50±2,12 ile 36 yaş ve üzeri grubu, en düşük puana sahip grup ise 70,71±9,10 ile 20 yaş ve altı gruptur. *Yaş ile kültürel zeka ölçeği boyutları arasında anlamlı ilişki olmadığı ortaya çıkmıştır (p>0.05).*

Kültürlerarası uyum ölçeğine bakıldığında; genel uyumdan en yüksek puan 26,89±3,34 ile 31-35 yaş grubu, en düşük puan ise 19,00±11,31 ile 36 yaş ve üzeri gruptur. Etkileşim boyutunda en yüksek puan alan grup 15,00±3,40 ile 20 yaş ve altı grubu, en düşük alan da 11,50±6,36 ile 36 yaş ve üzeri grup olmuştur. Ölçek toplam puanından elde edilen puanlara bakıldığında; en düşük 20 yaş ve altı grup iken en yüksek de 36 yaş ve üzeri gruptur. Yaş ile kültürlerarası uyum ölçeği boyutları arasında anlamlı

ilişki olmadığı gözlenmiştir ($p>0.05$). 36 yaş ve üzeri katılımcı grubunun hem kültürel zekası hem de kültürlerarası uyumu diğer gruplara göre daha yüksek diyebilir.

6.6.4. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Medeni Durumun Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve alt boyutlar katılımcıların medeni durumuna göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 23.'de gösterilmiştir

Tablo 23. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Medeni Durumun Karşılaştırılması

		Medeni Durum			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	Bekar	200	15.52±2.71	t=.459
		Evli	24	15.25±2.78	p=.647
	Bilişsel	Bekar	200	20,16±3,68	t=.038
		Evli	24	20,13±3,36	p=.970
	Motivasyonel	Bekar	200	18,88±3,62	t=.858
Evli		24	18,21±3,67	p=.392	
Davranışsal	Bekar	200	17,78±3,46	t=1.927	
	Evli	24	16,33±3,42	p=.055	
Kültürel Zeka Ölçeği	Bekar	200	72,33±9,62	t=1.173	
	Evli	24	69,92±8,60	p=.242	
Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	Bekar	200	25,90±4,48	t=.023
		Evli	24	25,92±3,32	p=.982
	Etkileşim Uyum	Bekar	200	14,48±3,62	t=.340
		Evli	24	14,21±3,62	p=.734
Kültürel Uyum Ölçeği	Bekar	200	40,37±7,09	t=.161	
	Evli	24	40,13±6,41	p=.872	

*t: Bağımsız örneklemelerde t-testi

Tablo 23.'te kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile medeni durumun karşılaştırılması yapılmıştır. Kültürel zeka ölçeği incelendiğinde; bekar katılımcılar en yüksek puanı 20,16±3,68 ile bilişsel boyuttan, en düşük puanı da 15.52±2.71 puan ile üstbilişsel boyuttan almıştır. Evli katılımcı grubunun ise aldığı en yüksek puan 20,13±3,36, en düşük puanı da 15.25±2.78 puan ile bekar katılımcılarla benzerlik göstermektedir. Ölçek toplam puanından evliler bekarlara göre daha düşük puan almıştır ($69,92±8,60<72,33±9,62$). *Bekar katılımcıların evlilere göre kültürel zekası daha yüksektir diyebiliriz. Kültürel zeka ölçeği ve boyutları ile medeni durum arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmamıştır.*

Kültürlerarası uyum ölçeği boyutlarından evli katılımcıların genel uyum puanı 25,92±3,32, etkileşim uyum boyutunda bekar katılımcıların puanı ise 14,48±3,62'dir. Ölçek toplam puanına bakılınca bekarlar evlilere göre daha yüksek puan almıştır ($40,37±7,09>40,13±6,41$). Medeni durum ile ölçek boyutları arasında anlamlı ilişki tespit edilmese de ($p>0.05$), *bekarlar evlilere göre daha uyumlu bulunmuştur.*

6.6.5. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Eğitim Durumunun Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürler arası uyum ve alt boyutlar katılımcıların eğitim durumuna göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 24.'de gösterilmiştir.

Tablo 24. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Eğitim Durumunun Karşılaştırılması

		Eğitim Durumu			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	Önlisans	8	14,75±2,91	F=1.321 p=.268
		Lisans	137	15,32±2,72	
		Yüksek	59	16,07±2,47	
		Lisans	20	15,25±3,21	
		Doktora			
Bilişsel	Önlisans	8	19,25±1,38	F=.634 p=.594	
	Lisans	137	20,01±3,77		
	Yüksek	59	20,32±3,54		
	Lisans	20	21,00±3,74		
	Doktora				
Motivasyonel	Önlisans	8	18,50±4,03	F=5.024 p=.002	
	Lisans*	137	18,20±3,70		
	Yüksek	59	20,32±2,86		
	Lisans*	20	18,65±3,89		
	Doktora				
Davranışsal	Önlisans	8	17,13±3,52	F=.363 p=.780	
	Lisans	137	17,58±3,44		
	Yüksek	59	17,53±3,85		
	Lisans	20	18,35±2,62		
	Doktora				
Kültürel Zeka Ölçeği	Önlisans	8	69,63±9,33	F=1.776 p=.153	
	Lisans	137	71,11±9,65		
	Yüksek	59	74,24±8,55		
	Lisans	20	73,25±10,93		
	Doktora				
Kültürler Arası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	Önlisans	8	26,00±3,70	F=3.759 p=.012
		Lisans*	137	25,23±4,37	
		Yüksek	59	27,47±3,92	
		Lisans*	20	25,75±4,89	
		Doktora			
Etkileşim Uyum	Önlisans	8	15,38±3,46	F=2.206 p=.088	
	Lisans	137	14,02±3,70		
	Yüksek	59	15,39±3,42		
	Lisans	20	14,20±3,27		
	Doktora				
Kültürel Uyum Ölçeği	Önlisans	8	41,38±6,67	F=3.860 p=.010	
	Lisans*	137	39,26±7,00		
	Yüksek	59	42,86±6,44		
	Lisans*	20	39,95±7,38		
	Doktora				

* Post-hoc test sonucu anlamlılığın kaynaklandığı gruplar

**F: Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile eğitim durumunun karşılaştırılması Tablo 24.'te verilmiştir. Kültürel zeka ölçeği üstbilişsel boyutta en yüksek puan alan 16,07±2,47 puan ile yüksek lisans grubu, en düşük puan alan ise 14,75±2,91 puan ile önlisans grubudur. Bilişsel grupta da en yüksek alan yine yüksek lisans grubu (20,32±3,54), en düşük alan grup da en az katılımcıya sahip olan önlisans grubudur (19,25±1,38). Motivasyonel boyutunda en düşük puan alan en fazla katılımcıya sahip lisans grubu 18,20±3,70 puan, davranışsal boyutta da en yüksek puan alan 18,35±2,62 ile doktora grubudur. *Kültürel zeka ölçeğinden toplam puanlara bakınca; kültürel zeka düzeyi en yüksek olan grup yüksek lisans iken, en düşük olan da önlisans grubu olmuştur (74,24±8,55>69,63±9,33). Kültürel zeka ölçeği boyutlarından yalnızca motivasyonel boyut ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (p=0.02)*. Yapılan post-hoc test ile bu anlamlı farklılığın lisans ve yüksek lisans arasındaki anlamlılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir.

Kültürlerarası uyum ölçeği boyutları ile incelendiğinde; genel uyum boyutunda en yüksek puana sahip grup 27,47±3,92 ile yüksek lisans grubu, en düşük puana sahip grup ise 25,23±4,37 ile lisans grubudur. *Genel uyum boyutu ile eğitim durumu arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir (p=0.012)*. Anlamlı farklılığın ise yapılan post-hoc test sonucunda, lisans ve yüksek lisans grubundan kaynaklandığı görülmüştür. Etkileşim uyum boyutunda da aynı şekilde yüksek lisans grubu en yüksek puana (15,39±3,42), lisans grubu da en düşük puana (14,02±3,70) sahiptir. Kültürlerarası uyum ölçeğinden alınan en yüksek puan diğer boyutlarda olduğu gibi yüksek lisans (42,86±6,44), en düşük puan ise lisans grubudur (39,26±7,00). *Yani yüksek lisans grubu diğer gruplara göre kültürlerarası uyumu yüksek seviyededir. Ölçek toplam puanı ile eğitim durumu arasında anlamlı ilişki tespit edilmiştir (p=0.010)* ve bu farklılığın lisans-yüksek lisans arasındaki anlamlılıktan kaynaklandığı belirlenmiştir.

6.6.6. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Türkiye'de Yaşama Süresinin Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürler arası uyum ve alt boyutlar katılımcıların Türkiye'de yaşama süresinine göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 25.'de gösterilmiştir.

Tablo 25. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Türkiye’de Yaşama Süresinin Karşılaştırılması

		Türkiye’de Yaşama Süresi			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	1 yıldan az	5	16,20±2,38	F=.193 p=.901
		1-2 yıl	74	15,59±2,54	
		3-4 yıl	90	15,39±2,93	
		4 yıldan fazla	55	15,45±2,65	
	Bilişsel	1 yıldan az	5	21,20±2,68	F=.822 p=.483
		1-2 yıl	74	19,80±3,45	
		3-4 yıl	90	20,04±3,57	
		4 yıldan fazla	55	20,71±4,08	
Motivasyonel	1 yıldan az	5	20,20±2,95	F=.487 p=.692	
	1-2 yıl	74	18,49±3,75		
	3-4 yıl	90	18,93±3,76		
	4 yıldan fazla	55	18,91±3,28		
Davranışsal	1 yıldan az	5	19,40±4,87	F=.611 p=.608	
	1-2 yıl	74	17,42±3,38		
	3-4 yıl	90	17,54±3,50		
	4 yıldan fazla	55	17,85±3,49		
Kültürel Zeka Ölçeği	1 yıldan az	5	77,00±9,44	F=.762 p=.517	
	1-2 yıl	74	71,30±9,56		
	3-4 yıl	90	71,91±9,46		
	4 yıldan fazla	55	72,93±9,68		
Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	1 yıldan az	5	30,40±2,30	F=2.163 p=.093
		1-2 yıl	74	25,78±4,31	
		3-4 yıl	90	25,52±4,37	
		4 yıldan fazla	55	26,25±4,41	
	Etkileşim Uyum	1 yıldan az	5	16,40±2,07	F=1.498 p=.216
		1-2 yıl	74	14,95±3,49	
		3-4 yıl	90	13,97±3,83	
		4 yıldan fazla	55	14,38±3,45	
	Kültürlerarası Uyum Ölçeği	1 yıldan az	5	46,80±3,96	F=1.990 p=.116
1-2 yıl		74	40,73±6,88		
3-4 yıl		90	39,49±7,10		
4 yıldan fazla		55	40,64±7,01		

*F: Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Tablo 25.’te kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile Türkiye’de yaşama süresinin karşılaştırılması yapılmıştır. Kültürel zeka ölçeği boyutlarına bakıldığında; 1 yıldan az süredir Türkiye’de yaşayanlar üstbilişsel boyuttan (16,20±2,38), bilişsel boyuttan (21,20±2,68), motivasyonel boyuttan (20,20±2,95) ve davranışsal boyuttan (19,40±4,87) en yüksek puanı almıştır. En düşük puan alan gruplara bakıldığında; üstbilişsel boyuttan alınan 15,39±2,93 ile 3-4 yıl yaşayanlar, bilişsel boyutta 19,80±3,45 ile 1-2 yıl yaşayanlar, motivasyonel boyutta 18,49±3,75 ile 1-2 yıl yaşayanlar ve davranışsal boyutta da 17,42±3,38 puan ile yine 1-2 yıl yaşayanlardır. Ölçekten alınan toplam puana bakılınca ise 1 yıldan az yaşayanların kültürel zeka düzeyi diğer gruplara göre daha

yüksek iken ($77,00\pm9,4$), en düşük kültürel zeka düzeyine sahip olan grup da 1-2 yıl yaşayanlardır ($71,30\pm9,56$). Türkiye’de yaşama süresi ile ölçeklerin boyutları arasında herhangi bir anlamlı ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$).

Kültürlerarası ölçeği genel uyum boyutundan alınan en yüksek puan $30,40\pm2,30$ ile 1 yıldan az yaşayanlar, en düşük puan ise $25,52\pm4,37$ puan ile 3-4 yıl yaşayan grubudur. Etkileşim boyutunda da diğer boyutla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Ölçeğin toplamından elde edilen puan sonucu; 1 yıldan az Türkiye’de yaşayanların kültürel uyum diğer gruplara göre en iyidir ($46,80\pm3,96$), kültürel uyumu diğer gruplara göre en kötü olan ise 3-4 yıl yaşayan grubudur ($39,49\pm7,10$). Türkiye’de yaşama süresi ile ölçeklerin boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlılık görülmemiştir ($p>0.05$).

6.6.7. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile Türkiye’de GNO’nun Karşılaştırılması

Bu kısımda kültürel zeka, kültürlerarası uyum ve alt boyutlar katılımcıların GNO’nuna göre analiz edilmiştir. Sonuçlar Tablo 26.’de gösterilmiştir.

Tablo 26. Kullanılan Ölçek ve Alt Boyut Puanları ile GNO’nun Karşılaştırılması

		Genel Not Ortalaması (GNO)			
			n=224	ORT±SS	Test ve p
Kültürel Zeka Ölçeği	Üstbilişsel	1.99 ve altı*	36	14,81±2,22	F=2.448 p=.047
		2.00-2.49*	46	14,72±3,55	
		2.50-2.99	53	15,96±2,44	
		3.00-3.49	51	15,84±2,50	
		3.50-4.00*	38	15,98±2,37	
	Bilişsel	1.99 ve altı	36	19,81±3,79	F=1.293 p=.274
		2.00-2.49	46	19,72±4,43	
		2.50-2.99	53	20,06±3,42	
		3.00-3.49	51	20,00±3,18	
		3.50-4.00	38	21,34±3,27	
	Motivasyonel	1.99 ve altı*	36	17,86±3,91	F=2.468 p=.046
		2.00-2.49	46	17,80±4,06	
		2.50-2.99	53	19,08±3,08	
		3.00-3.49	51	19,31±3,68	
		3.50-4.00*	38	19,79±3,06	
	Davranışsal	1.99 ve altı	36	16,97±3,35	F=2.158 p=.075
		2.00-2.49	46	16,65±3,65	
		2.50-2.99	53	18,23±3,40	
		3.00-3.49	51	17,73±3,29	
		3.50-4.00	38	18,42±3,53	
Kültürel Zeka Ölçeği	1.99 ve altı*	36	69,44±10,00	F=3.622 p=.007	
	2.00-2.49*	46	68,96±10,87		
	2.50-2.99	53	73,32±8,85		
	3.00-3.49	51	72,88±8,35		
	3.50-4.00*	38	75,50±8,40		

Kültürlerarası Uyum Ölçeği	Genel Uyum	1.99 ve altı*	36	23,72±5,03	F=4.926 p=.001
		2.00-2.49*	46	25,07±3,84	
		2.50-2.99*	53	26,51±3,65	
		3.00-3.49	51	26,20±4,58	
		3.50-4.00*	38	27,71±4,05	
	Etkileşim Uyum	1.99 ve altı	36	13,61±3,62	F=2.357 p=.055
		2.00-2.49	46	13,57±3,60	
		2.50-2.99	53	15,11±3,58	
		3.00-3.49	51	14,41±3,75	
		3.50-4.00	38	15,42±3,21	
	Kültürlerarası Uyum Ölçeği	1.99 ve altı*	36	37,33±7,71	F=4.599 p=.001
		2.00-2.49*	46	38,63±6,13	
		2.50-2.99*	53	41,62±6,26	
		3.00-3.49	51	40,61±7,33	
		3.50-4.00*	38	43,13±6,63	

* Post-hoc test sonucu anlamlılığın kaynaklandığı gruplar

*F: Tek yönlü varyans analizi (ANOVA)

Kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile Genel Not Ortalaması (GNO) karşılaştırılması Tablo 26.'da sunulmuştur. Kültürel zeka ölçeği 2.00-2.49 arasında not ortalaması olan grup üstbilişsel (14,72±3,55), bilişsel (19,72±4,43), motivasyonel (17,80±4,06) ve davranışsal (16,65±3,65) boyutlarından en düşük puana sahiptir. 3.50-4.00 arasında not ortalaması olan grup üstbilişsel (15,98±2,37), bilişsel (21,34±3,27), motivasyonel (19,79±3,06) ve davranışsal (18,42±3,53) boyutlarından en büyük puana sahiptir. Ölçek toplam puanında en yüksek puan 3.50-4.00 arası GNO'su olanlar (75,50±8,40), en düşük puan ise 2.00-2.49 arasında GNO'su olanlardır (68,96±10,87). *3.50-4.00 GNO'ya sahip olanların diğerlerine göre en yüksek kültürel zekaya sahip olduğu, en düşük kültürel zekaya ise 2.00-2.49 ortalamaya sahip olanların olduğu söylenebilir.* GNO ile üstbilişsel boyut (**p=0.047**), motivasyonel boyut (**p=0.046**) ve ölçekten alınan toplam puan (**p=0.007**) arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu anlamlı ilişkinin hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek için post-hoc testler yapılmıştır. Üstbilişsel boyutta görülen anlamlılığın 1.99 ve altı ile 3.50-4.00 arasında; 2.00-2.49 ile 3.50-4.00 arasında olduğu tespit edilmiştir. Motivasyonel boyutta anlamlılığın ise 2.00-2.49 ile 3.50-4.00 arasında olduğu tespit edilmiştir. Kültürel zeka ölçeğinde görülen anlamlılığın 1.99 ve altı ile 3.50-4.00 arasında; 2.00-2.49 ile 3.50-4.00 arasında olduğu tespit edilmiştir.

Kültürlerarası uyum ölçeğinden elde edilen toplam puan (43,13±6,63) ve genel uyum boyutu (27,71±4,05) ile etkileşim boyutundan (15,42±3,21) alınan en yüksek puan 3.50-4.00 GNO'ya sahip olan gruptur. 1.99 ve altı ortalamaya sahip olan grup; kültürler arası ölçeği genel uyum ölçeğinden elde edilen toplam puan (37,33±7,71) ve genel uyum

boyutundan (23,72±5,03) en düşük puanı alan gruptur. Etkileşim boyutunda en düşük puan alan da 2.00-2.49 arası ortalamaya sahi olan gruptur (13,57±3,60). *Kültürel uyum düzeyi en yüksek olan grup 3.50-4.00 ortalamasına sahip olanlar, en düşük olan grup ise 1.99 ve altı olan gruptur.* GNO ile kültürel uyum ölçeği (**p=0.001**) ve genel uyum (**p=0.001**) arasında anlamlı ilişki bulunmuştur. Genel uyum boyutunda anlamlı ilişkinin 1.99 ve altı ile 2.50-2.99 arasında; 1.99 ve altı ile 3.50-4.00 arasında; 2.00-2.49 ile 3.50-4.00 arasında olduğu bulunmuştur. Kültürler arası ölçekte anlamlı ilişkinin 1.99 ve altı ile 2.50-2.99 arasında; 1.99 ve altı ile 3.50-4.00 arasında; 2.00-2.49 ile 3.50-4.00 arasında olduğu görülmüştür.

6.7. Kullanılan Ölçekler İle Boyutları ve Tanımlayıcı Özellikleri Arasındaki İlişkinin Analizi

Bu aşamada, kullanılan ölçekler ve boyutları ile tanımlayıcı özelliklerin arasındaki ilişki Pearson Korelasyon analizi ile test edilmiştir. Korelasyon analizinden elde edilen sonuçlar, Tablo 27.'te aşağıdaki gibi özetlenmiştir:

Tablo 27. Kullanılan Ölçekler ve Boyutları ile Tanımlayıcı Özelliklerin Arasındaki İlişki

n=224	Yaş	E.D.	Y.S.	GNO	ÜST.	BİL.	MOT.	DAV.	K.Z.	GEN.	ETK.
Yaş	-										
E.D.	.751**	-									
T.Y.S.	.225**	.093	-								
GANO	.370**	.540**	.114	-							
ÜST.	.005	.071	.034	.171*	-						
BİL.	.093	.090	.071	.118	.265**	-					
MOT.	0.95	.151*	.024	.198**	.486**	.276**	-				
DAV.	0.15	.050	.016	.153*	.365**	.276**	.352**	-			
K.Z	.076	.130	.032	.225**	.704**	.664**	.753**	.709**	-		
GEN.	.012	.126	.022	.269**	.241**	.271**	.331**	.227**	.381**	-	
ETK.	.006	.068	.092	.162*	.190**	.152*	.409**	.110	.308**	.538*	-
K.U.	.005	.114	.061	.251**	.248**	.247**	.417**	.198**	.396**	.900*	.851**

**:%1 düzeyinde anlamlı, *:%5 düzeyinde anlamlı, E.D.:Eğitim Durumu, T.Y.S.:Türkiye’de Yaşama Süresi, ÜST.: Üstbilişsel boyut, BİL.: Bilişsel boyut, MOT.:Motivasyonel boyut, DAV.: Davranışsal boyut, K.Z.:Kültürel Zeka ölçeği, GEN.:Genel Uyum boyutu, ETK.: Etkileşim uyum boyutu, K.U.: Kültürlerarası Uyum ölçeği.

Tablo 27.'de Analiz sonucu yaş değişkeni ile eğitim durumu ($r=.751$, $p<0.001$), Türkiye'de yaşama süresi ($r=.225$, $p<0.001$), GNO ($r=.370$, $p<0.001$) arasında pozitif yönlü bir anlamlı ilişki bulunmuştur. Yani *yaşın artması ile bu değişkenlerde artmaktadır*. Eğitim durumu değişkeni ile GNO ($r=.540$, $p<0.001$) ve Kültürel Zeka Ölçeği alt boyutu olan Motivasyonel boyut ($r=.151$, $p<0.005$) arasında pozitif yönlü bir anlamlı ilişki saptanmıştır. Diğer bir deyişle, *kişinin eğitim durumu yükseldikçe GNO'su ve motivasyonu da artmaktadır*. Türkiye'de yaşama süresi değişkeni ile hiçbir değişken ve ölçek boyutu arasında anlamlı düzeyde ilişkiye rastlanmamıştır. GNO değişkeni ile kültürel zeka ölçeği üstbilişsel ($r=.171$, $p<0.005$), motivasyonel ($r=.198$, $p<0.001$), davranışsal ($r=.153$, $p<0.005$), kültürel zeka ölçeği toplam puanı ($r=.225$, $p<0.001$), Kültürlerarası uyum ölçeği ($r=.251$, $p<0.001$) ve alt boyutlarından genel uyum ($r=.269$, $p<0.001$), etkileşim uyum ($r=.162$, $p<0.005$) arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu ortaya konmuştur. *Katılımcının GNO'su arttıkça hem kültürel zekası hem de kültürler arası uyumu artmaktadır*. Kullanılan ölçek boyutlarının arasındaki ilişkiye bakıldığında; kültürel zeka ile kültürler arası uyum arasında pozitif yönlü ilişki görülecektir. İfade etmek gerekirse, *katılımcının kültürel zekası arttıkça kültürler arası uyumu da arttığı söylenebilir*.

6.8. Regresyon Analizi

Bu araştırmada tartışılan bağımlı ve bağımsız değişkenler arasındaki etkiyi test etmek amacıyla SPSS programında çoklu regresyon analizi edilmiştir.

Tablo 28. Kültürel Zekâ ile Genel Uyum Değişkenlerine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Std. Beta (β)	T	p	Sonuç
Sabit	Genel Uyum		6,424	,000	H₁ Hipotezi kısmen kabul edilmiştir.
Üstbilişsel		,055	,750	,454	
Bilişsel		,171	2,574	,011	
Motivasyonel		,229	3,117	,002	
Davranışsal		,079	1,135	,258	
R ² : ,153, p: ,000					

Araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla yapılan regresyon analizleri sonucunda tablo 28.'de kültürel zeka yönleri ile kültürlerarası uyum ölçeği alt boyutlarından genel uyum değişkenlerine ait sonuçlar verilmiştir. Kültürel zeka yönlerinden üstbilişsel ($\beta=,055$, $p>,05$) ve davranışsal ($\beta=,079$, $p>,05$) yönlerinin genel uyumu etkilemediği; bilişsel ($\beta=,171$, $p=,011$) ve motivasyonel ($\beta=,229$, $p=,002$) yönlerin genel uyum üzerinde pozitif etki gösterdiği tespit edilmiştir. Modelin açıklayıcı gücünü gösteren alan R_2 değeri incelendiğinde ($R^2=0,153$, $p: ,000$) bilişsel ve motivasyonel yönlerin genel uyumu %15 oranında açıkladığı belirlenmiştir. Kültürel zeka yönleri ile genel uyum arasındaki ilişkiye bakıldığında ise pozitif yönlü anlamlı ilişki gösterdiği Tablo 28.'da belirtilmiştir. Bilişsel ve motivasyonel kültürel zeka yönlerin genel uyum boyutunu pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. Ve bu bulgular sonucunda H_1 hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

Tablo 29. Kültürel Zekâ ile Etkileşim Uyum Değişkenlerine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Std. Beta	T	p	Sonuç
Sabit			3,868	,000	H₂ Hipotezi kısmen kabul edilmiştir.
Üstbilişsel	Etkileşim Uyum	-,009	-,123	,902	
Bilişsel		,052	,797	,426	
Motivasyonel		,416	5,719	,000	
Davranışsal		-,048	-,693	,489	
R ² : ,171, p: ,000					

Araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla yapılan regresyon analizleri sonucunda Tablo 29.'da kültürel zeka yönleri ile kültürlerarası uyum ölçeği alt boyutlarından etkileşim uyum değişkenlerine ait sonuçlar verilmiştir. Kültürel zeka yönlerinden üstbilişsel ($\beta=-,009$, $p>,05$), bilişsel ($\beta=,052$, $p>,05$) ve davranışsal ($\beta=-,048$, $p>,05$) yönlerinin etkileşim uyumu etkilemediği; motivasyonel ($\beta=,416$, $p=,000$) yönün etkileşim uyum üzerinde pozitif etki gösterdiği tespit edilmiştir. Modelin açıklayıcı

gücünü gösteren alan R_2 değeri incelendiğinde ($R^2=0,171$, $p: ,000$) motivasyonel yönün genel uyumu %17 oranında açıkladığı belirlenmiştir. Kültürel zeka yönleri ile etkileşim uyum arasındaki ilişkiye bakıldığında ise üstbilişsel, bilişsel ve motivasyonel yönlerle pozitif yönlü anlamlı ilişki gösterdiği, fakat davranışsal yönü ile anlamlı bir ilişki olmadığı Tablo 27.'de belirtilmiştir. Yalnız motivasyonel yönün etkileşim uyum boyutunu pozitif yönde etkilediği ve bu bulgular sonucunda da *H₂ hipotezi kısmen kabul edilmiştir.*

Tablo 30. Kültürel Zekâ ile Akademik Performans Değişkenlerine Ait Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız Değişken	Bağımlı Değişken	Std. Beta	T	p	Sonuç
Sabit	Akademik Performans		1,232	,219	H₃ Hipotezi kabul edilmemiştir.
Üstbilişsel		,073	,937	,350	
Bilişsel		,045	,643	,521	
Motivasyonel		,125	1,609	,109	
Davranışsal		,070	,947	,345	
R ² : ,053, p: ,017					

Araştırma hipotezlerini test etmek amacıyla yapılan regresyon analizleri sonucunda tablo 30.'da kültürel zeka yönleri ile akademik performans değişkenlerine ait sonuçlar verilmiştir. Kültürel zeka yönlerinden üstbilişsel ($\beta=,073$, $p>0,05$), bilişsel ($\beta=,045$, $p>0,05$), davranışsal ($\beta=,125$, $p>0,05$) ve motivasyonel ($\beta=,070$, $p>0,05$) yönlerinin akademik performansı etkilemediği tespit edilmiştir. Kültürel zeka yönleri ile akademik performans arasındaki ilişkiye bakıldığında ise üstbilişsel, motivasyonel ve davranışsal yönlerle pozitif yönlü anlamlı ilişki gösterdiği, fakat bilişsel boyutla anlamlı bir ilişki göstermediği Tablo 27.'de belirtilmiştir. Kültürel zeka ölçeği yönlerinin akademik performansı etkilemediği belirlenmiş ve bu bulgular sonucunda da *H₃ hipotezi kabul edilmemiştir.*

SONUÇ

Bu bölümde, katılımcıların sorulara verdiği cevaplar doğrultusunda elde edilen analiz sonuçları literatür doğrultusunda tartışılacaktır.

Öncelikle araştırmada kullandığı geçerlik güvenirliği yapılmış ölçeklerin bu çalışmadaki geçerliği ve güvenirliği test edilmiştir. Kültürel Zeka ölçeğinin yapı geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır ve yapı geçerliliğini sağladığı tespit edilmiştir. Kültürlerarası Uyum ölçeğinin yapı geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır ve yapı geçerliliğini sağladığı tespit edilmiştir. Kültürel zekâ ölçeği alt boyutları olan üstbilişsel, bilişsel, motivasyonel ve davranışsal yönlerinin Cronbach's Alpha değerleri sırayla 0.755, 0.700, 0.771, 0.753 olup hepsi güvenilirlik sınırının üstünde bulunmaktadır. Kültürlerarası uyum ölçeği alt boyutları olan genel uyum ve etkileşim uyum boyutlarının Cronbach's Alpha değerleri sırayla 0.740, 0.879 olup her ikisi de güvenilirlik sınırının üstünde bulunmaktadır.

Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine bakıldığında; 115'i kadın, 109'u erkektir. Katılımcılardan 38'i 20 yaş ve altında, 118'i 21-25 yaş arası, 48'i 26-30 yaş arası, 18'i 31-35 yaş arası ve 2 kişi de 36 yaş ve üzeridir. Asya kıtasından 155 kişi, Afrika kıtasından 52 kişi ve 17 kişi de Avrupa kıtasındandır. Medeni durumlarına bakıldığında, 200'ü bekar, 24'ü evlidir. Katılımcıların 8'i önlisans, 137'si lisans, 59 kişi yüksek lisans ve 20 kişi de doktora öğrencisidir. Katılımcılardan 5'i 1 yıldan az süre, 74'ü 1-2 yıl arası, 90'ı 3-4 yıl arası ve 55'i ise 4 yıldan fazla süredir Türkiye'de yaşamaktadır. Katılımcıların GNO'ları; 1.99 ve altı olan 36 kişi, 2.00-2.49 arası olan 46 kişi, 2.50-2.99 arası olan 53 kişi, 3.00-3.49 arası olan 51 kişi ve 3.50-4.00 arası olan da 38 kişidir.

Katılımcıların kullanılan kültürel zeka ölçeğinden alacakları puan, 20-100 puan arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça kültürel zekanın da yükseldiği söylenebilir. Kültürel zeka ölçeği yönü olan üstbilişsel yönten ortalama 15.49±2.71 puan, bilişsel yönten ortalama 20.15±3.64 puan, motivasyonel yönten ortalama 18.81±3.62 puan, davranışsal yönten ortalama 17.62±3.48 puan ve ölçeğin toplamından ise ortalama

72.07±9.53 puan almışlardır. Her bir yönten alınan puan ortalamalarına bakıldığında, bilişsel boyutun diğer boyutlardan daha düşük olduğu görülmektedir. Diğer yönlere kıyasla bilişsel yönün düşük olduğu söylenebilir. Çalışmada katılımcıların kültürel zeka düzeyinin iyi olduğu söylenebilir. Kültürlerarası uyum leğinden alacakları puan ise 11-55 puan arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puan arttıkça kültürlerarası uyumun da arttığı söylenebilir. Alınan ortalama puanlara bakıldığında, genel uyum boyutu 25.90±4.37, etkileşim boyutu 14.45±3.61 ve ölçeğin toplamında ise 40.34±7.01 puandır. Bu çalışmada katılımcıların iyi düzeyde kültürler arası uyumu sağladığını söyleyebilir.

Azevedo çalışmasında, yüksek kültürel zekâya sahip olan bireyler zorlu durumlarla baş ederek daha yüksek dayanıklılık ve üretkenlik düzeyleri göstermektedir. Aynı zamanda bu bireyler farklı kültürel ortamlarda karşılaşılan belirsiz, karmaşık ve değişken durumlara daha kolay uyum sağlayabilmektedir.¹⁶⁷ zorhon ve Altun araştırmasında ulusal kültür farklılıklarının uyuşmazlıklara yol açabileceğini, kültürel mesafe arttıkça bilgi alışverişi, öğrenmeyi engelleyen iletişim sorunları oluşabileceğini belirtmektedir.¹⁶⁸

Kültürel zeka ve kültürlerarası uyum leğinden alınan puanlar ile cinsiyet karşılaştırıldığında; kültürel zeka leğinden erkekler kadınlardan daha yüksek puan almıştır (72,77±8,80>71,33±10,23). Kültürlerarası uyum ölçeğinde ise kadınlar erkeklere göre daha yüksek puan almıştır (40,35±7,24>40,34±6,82). Cinsiyet ile ölçeklerin boyutları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir (p>0.05). Erkek katılımcıların kültürel zekası daha yüksek iken, kültürlerarası uyumu daha yüksek olan da kadın katılımcılardır denilebilir.

Khodadady ve Ghahari, kültürel zeka leği'nin geçerliliği ve ölçeğin cinsiyet, eğitim, yurtdışına seyahat ve İran'da yaşam alanı ile ilişkisini araştırmışlardır. İran'daki üç farklı devlet niversitesinde 854 lisans ve yüksek lisans ğrenci ile yürütülen çalışmada kadın katılımcıların stbilişsel kültürel zeka seviyenin erkeklerden daha yüksek olduğu, mezun katılımcıların bilişsel ve davranışsal kültürel zeka seviyelerinin

¹⁶⁷ Ana Azevedo, "Cultural intelligence: Key benefits to individuals, teams and organizations" *American Journal of Economics and Business Administration*, Vol. 10, No. 1(2018) p. 52.

¹⁶⁸ Beliz zorhon, Hasan Altun, "Uluslararası ortak girişimlerin başarisında kültürel uyumun etkisinin incelenmesi", *Teknik Dergi*, C.28, S. 2 (2017), s.7850.

anlamli olarak daha yuiksek olduğu ortaya cikmifstir.¹⁶⁹ Aksoy arastirmasinda kiltuvel zeka olceginin Turkce'ye uyarlanarak dort faktörlü kiltuvel zeka modelinin Türkiye örneğinde incelemif olduğu çalışmasında, kiltuvel zekanın yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi ile arasında anlamli bir fark olmadığı ancak üstbilişsel ve bilişsel kiltuvel zekanın yabancı dil seviyesi ile arasında anlamli bir fark olduğu ulaşmifstir.¹⁷⁰ Mercan tarafından yapılan arastırmada bu çalışma ile benzer bir şekilde aynı sonuca ulaşıldığı, kadın veya erkek olmanın kiltuvel zeka üzerinde etkisi olmadığı bulunmuştur.¹⁷¹ Analiz sonucuna göre kiltuvel zekâ düzeyinde cinsiyetin anlamli bir yordayıcı olmadığı söylenebilir. Bu bulgu katılımcıların kiltuvel zekası, kiltuvelle arası uyumu üzerinde cinsiyet değişkeninin önemli olmadığı söylenebilir.

Yaş değişkeni ile ölçeklerin karşılaştırması yapıldığında; Kiltuvel zeka ölçeği toplam puanına bakıldığında en yuiksek puana sahip grup 79,50±2,12 ile 36 yaş ve üzeri grubu, en düşük puana sahip grup ise 70,71±9,10 ile 20 yaş ve altı gruptur. Kiltuvelarası uyum ölçeğine bakıldığında; en düşük 20 yaş ve altı grup (14,45±3,61) iken en yuiksek de 36 yaş ve üzeri (41,72±5,83) gruptur. Yaş ile her iki ölçek ve boyutları arasında anlamli farklılık olmadığı gözlenmiştir (p>0.05). 36 yaş ve üzeri katılımcı grubunun hem kiltuvel zekası hem de kiltuvelarası uyumu diğer gruplara göre daha yuiksek denilebilir.

Abaslı ve Polat öğrencilerin kiltuvelarası duyarlılık ve kiltuvel zekaya ilişkin görüşlerinin incelenmesi adlı arastırmalarında üniversitede öğrenim gören Türk ve yabancı öğrencilerin görüşlerini almışlardır. Arastırma sonucunda Türk ve yabancı öğrencilerin kiltuvelarası duyarlılık puan ortalamasının orta düzeyde, kiltuvel zeka puan ortalamasının yuiksek düzeyde olduğu sonucu ortaya cikmifstir. Öğrencilerin kiltuvelarası duyarlılık ve kiltuvel zekâ algı düzeylerinin yaş, eğitim durumu ve öğrencinin uyuğuna göre anlamli bir şekilde farklılaşmadığı, cinsiyete göre ise anlamli farklılıkların olduğu ortaya cikmifstir.¹⁷² Bu çalışmada ise anlamli bir fark gözlenmemiştir. 36 yaş ve üzeri grubun daha yuiksek kiltuvel zeka ve uyuma sahip olduğu ortaya cikmifstir. Bu da bu yaş

¹⁶⁹ Ebrahim Khodadady, Shima Ghahari, "Validation of the Persian Cultural Intelligence Scale and Exploring Its Relationship with Gender, Education, Travelling Abroad and Place of Living", *Global Journal of Human Social Science*, Vol.11, No.7 (2011), pp. 65-75.

¹⁷⁰ Aksoy, a.g.t, s. 198

¹⁷¹ Nuray Mercan, "Çok Kiltürlü Ortamlarda Kiltürel Zekanın Kiltürelarası Duyarlılık ile ilişkine Yönelik Bir Arastırma", *Academic Review of Economics & Administrative Sciences*, C.9, S.1 (2016), ss.1-13.

¹⁷² Könül Abaslı, şule Polat, "Öğrencilerin kiltuvelarası duyarlılık ve kiltuvel zekâya ilişkin görüşlerinin incelenmesi", *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C 7, S.1 (2019), s.200.

grubunun diğer gruplardan yaş itibari ile daha fazla bilgi birikimi olabileceği sonucu çıkabilir.

Kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile medeni durumun karşılaştırılmasında; Kültürel zeka ölçeğinde evliler bekarlara göre daha düşük puan almıştır ($69,92 \pm 8,60 < 72,33 \pm 9,62$). Bekar katılımcıların evlilere göre kültürel zekası daha yüksektir diyebilir. Kültürel zeka ölçeği ve boyutları ile medeni durum arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Kültürler arası uyum ölçeği toplam puanına bakılınca bekarlar evlilere göre daha yüksek puan almıştır ($40,37 \pm 7,09 > 40,13 \pm 6,41$). Medeni durum ile ölçek boyutları arasında anlamlı farklılık tespit edilmese de ($p > 0.05$), bekarlar evlilere göre daha uyumlu bulunmuştur.

Ekinci, ortaöğretim okulu öğretmenlerinin kültürel zeka düzeyleri ile çok kültürlü yeterlik algılarını incelediği çalışmasında, öğretmenlerin kültürel zeka düzeyi ile medeni durum bağımsız değişkeni arasında istatistikî açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bekâr öğretmenlerin puan ortalamaları evli öğretmenlerin puan ortalamalarından görece daha yüksektir.¹⁷³ Bekâr öğretmenlerin puan ortalamalarının evli öğretmenlere göre görece yüksek çıkması onların yeni kültürel durumlara uyum sağlama, farklılıklara ilişkin zihinsel süreçlerini düzenleme, yeterli motivasyona sahip olma ve etkileşim sırasında uygun davranışlar sergileyebilme açısından daha yetenekli oldukları anlamına gelebilir.

Eğitim durumu ile kullanılan ölçek ve alt boyut puanları karşılaştırılmıştır. Kültürel zeka ölçeği toplam puanlarına bakıldığından; kültürel zeka düzeyi en yüksek olan grup yüksek lisans iken, en düşük olan da önlisans grubu olmuştur ($74,24 \pm 8,55 > 69,63 \pm 9,33$). Kültürel zeka ölçeği boyutlarından yalnızca motivasyonel boyut ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p = 0.02$). Kültürlerarası uyum ölçeği boyutları ile incelendiğinde; Kültürlerarası uyum ölçeğinden alınan en yüksek puan diğer boyutlarda olduğu gibi yüksek lisans ($42,86 \pm 6,44$), en düşük puan ise lisans grubudur ($39,26 \pm 7,00$). Yani yüksek lisans grubu diğer gruplara göre kültürlerarası uyumu yüksek seviyededir. Genel uyum boyutu ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p = 0.012$). Ölçek toplam puanı ile eğitim durumu arasında anlamlı farklılık belirlenmiştir ($p = 0.010$).

¹⁷³ Özden Ekinci, “Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri İle Çokkültürlü Yeterlik Algılarının İncelenmesi”, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya, (2019).

Aksoy'un araştırmasında eğitim ve kültürel zeka arasında bir ilişki bulunmamıştır.¹⁷⁴ Kumcağız ve diğerleri tarafından, yabancı uyruklu öğrencilerin sınıf düzeylerine göre yaşadıkları sorunların belirlenmesine yönelik yapılan araştırmaya 112 yabancı uyruklu niversite ğrencisi katılmıştır. Buna göre Türkçe yetersizliği ve eğitim düzeyleri en önemli sorun niteliğindedir. Öğrencilerden st sınıflarda okuyanların uyumu daha güçlü bulunmuştur.¹⁷⁵ Bu çalışmada da görüldüğü gibi eğitim seviyesi yükseldikçe hem kültürel zeka hem de kültürler arası uyum yükselmektedir. Araştırmada motivasyonel boyut ile eğitim seviyesi arasında görülen anlamlı farklılığın olduğu grlmştir. Bunun da katılımcıların dil yetersizliğinin ya da sınıftaki diğer öğrencilerle farklı düzeylerde oluşu, ortama adapte olamaması gibi problemler dolayısıyla motivasyonunun etkilendiği düşünülebilir. Yine araştırmada kültürlerarası uyum ile eğitim seviyesi arasında tespit edilen anlamlı farklılığında benzer sebeplerden kaynaklandığı söylenbilir.

Katılımcıların uyukları ile kullanılan ölçek ve alt boyut puanları karşılaştırılmıştır. Kültürel zeka leği toplam puanına bakıldığında; en yüksek puan Avrupa, ardından Afrika ve en düşük Asya grubu olmuştur ($74,35\pm 9,28 > 73,90\pm 9,73 > 71,21\pm 9,42$). Bir diğer deyişle kültürel zeka düzeyi en yüksek olan grup Avrupa grubudur diyebilir. Kültürlerarası uyum leğinden alınan puanlar incelendiğinde; en yüksek uyuma sahip grup Afrika iken, en düşük uyum Asya grubunda grlmştir ($40,79\pm 7,62 > 40,19\pm 6,80$). Uyruk ile her iki ölçek ve alt boyutları arasında herhangi bir anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0.05$).

Türkiye'de yaşama süresi ile kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile karşılaştırılması yapılmıştır. Kültürel zeka leği puanına bakıldığında 1 yıldan az yaşayanların kültürel zeka düzeyi diğer gruplara göre daha yüksek iken ($77,00\pm 9,4$), en düşük kültürel zeka düzeyine sahip olan grup da 1-2 yıl yaşayanlardır ($71,30\pm 9,56$). Kültürler arası leği puan sonucu; 1 yıldan az Türkiye'de yaşayanların kültürel uyum diğer gruplara göre en iyidir ($46,80\pm 3,96$), kültürlerarası uyumu diğer gruplara göre en kötü olan ise 3-4 yıl yaşayan grubudur ($39,49\pm 7,10$). Türkiye'de yaşama süresi ile her iki ölçek ve boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlılık görülmemiştir ($p > 0.05$).

¹⁷⁴ Aksoy, a.g.t., s. 74.

¹⁷⁵ Hatice Kumcağız, Rahim Dadashzadeh, Kamil Alakuş, "Ondokuz Mayıs niversitesi'ndeki Yabancı Uyruklu ğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunlar", *Ondokuz Mayıs University Journal of Education*, C.35, S.2 (2016), s. 41.

Crowne araştırmasında, yurtdışında herhangi bir sebepten dolayı bulunan bireylerin farklı kültürler ile etkileşim halinde olmasının kültürel zekâlarına olumlu olarak katkı sağladığı sonucuna varmıştır.¹⁷⁶ Konate çalışmasında, Ege ve Akdeniz Üniversitesinde öğrenim gören yabancı öğrencilerin kültürel uyumunda kültürel zekanın etkisini araştırmıştır. Öğrencilerin önemli bir kısmının (%64) Türkiye’de bulunma süreleri 3 yıldan fazla olduğu için kültürel uyum ile ilgili deneyimlerin yeterli düzeyde olduğu ifade edilmiştir.¹⁷⁷ Bu çalışmada ise bulgular tam tersi durumdadır. 1 yıldan az yaşayanların daha uyumlu olduğu görülmüştür. Bunun da kalınan süre uzadıkça aile özlemi, arkadaş özlemi ya da gelecek korkusu, tükenmişlik gibi duyguların yol açmış olabileceği düşünülebilir.

Genel Not Ortalaması (GNO)/Akademik performans ile kullanılan ölçek ve alt boyut puanları ile karşılaştırılmıştır. Kültürel zeka ölçeği toplam puanına bakıldığında, 3.50-4.00 GNO’ya sahip olanların diğerlerine göre en yüksek kültürel zekaya sahip olduğu, en düşük kültürel zekaya ise 2.00-2.49 ortalamaya sahip olanların olduğu söylenebilir. GNO ile üstbilişsel yönü ($p=0.047$), motivasyonel yönü ($p=0.046$) ve ölçekten alınan toplam puan ($p=0.007$) arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Kültürlerarası uyum ölçeğinden, kültürlerarası uyum düzeyi en yüksek olan grup 3.50-4.00 ortalamasına sahip olanlar, en düşük olan grup ise 1.99 ve altı olan gruptur. GNO ile kültürlerarası uyum ölçeği ($p=0.001$) ve genel uyum ($p=0.001$) arasında anlamlı fark bulunmuştur.

İnan “Türkçe Öğretmeni Adaylarında Kültürel Zekânın Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi” adlı çalışmasında katılımcıların kültürel zekaya ait puan ortalamalarının ortanın üstü olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Alt boyutlar içerisinde puan ortalamaları sırasıyla üstbiliş, motivasyon, davranış ve biliş olarak sıralanmıştır. Araştırma kapsamında katılımcıların cinsiyet, sınıf, mezun oldukları lise, akademik performans, yaşadıkları bölge ve yerleşim yeri durumlarına göre kültürel zekâ puanlarında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır.¹⁷⁸ Bu çalışmada akademik performansı en yüksek olan grubun hem kültürel zekası hem de uyumu diğer gruplara göre daha yüksek

¹⁷⁶ Kerri Anne Crowne, “What leads to cultural intelligence?”, *Business horizons*, Vol, 51, No. 5 (2008), p. 396.

¹⁷⁷ Konate, a.g.t., s. 24

¹⁷⁸ Kayhan İnan, “Türkçe Öğretmeni Adaylarında Kültürel Zekânın Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, C.1, S.3, (2017), s.26.

bulunmuştur. Bu öğrencilerin kendini daha rahat hissettiği, kendinden daha emin olduğu, ortama/derslere daha iyi adapte oldukları düşünülebilir.

Kullanılan ölçekler ve boyutları ile tanımlayıcı özelliklerin arasındaki ilişki incelendiğinde; kişinin akademik performansı yükseldikçe kültürel zekasının ve kültürlerarası uyumun arttığı söylenebilir. Kullanılan ölçek boyutlarının arasındaki ilişkiye bakıldığında; kültürel zeka ile kültürlerarası uyum arasında pozitif yönlü ilişki görülecektir. İfade etmek gerekirse, katılımcının kültürel zekası arttıkça kültürlerarası uyumu da artmaktadır.

Büyükbeşe ve Yıldız “Kültürel Zekânın Yaşam Doyumu Üzerine Etkisi” adlı çalışmalarını bir üniversitede farklı fakültelere devam etmekte olan yabancı uyruklu ve Türk öğrencilerle yürütmüşlerdir. Araştırmada öğrencilerin üstbilişsel ve motivasyonel kültürel zekâlarının yaşam doyumlarını pozitif yönde anlamlı olarak etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.¹⁷⁹ Amiri, Moghimi ve Kazemi (2010), İran’daki bir üniversitede çalışanların performansları ile kültürel zeka ilişkisini tahlil etmiştir. Araştırma sonucuna göre kültürel zekanın üstbilişsel, bilişsel ve motivasyonel faktörleri ile çalışanların performansı arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir.¹⁸⁰ Şen, kültürel zeka ile akademik performans arasında kültürel adaptasyonun aracılık etkisi incelenmiş ilk aşamada kültürel zeka ile akademik performans arasında anlamlı ve pozitif ilişki bulunmuştur.¹⁸¹ Lin, Chen ve Song, yabancı öğrencilerle yaptıkları çalışmada, kültürel zeka ile kültürlerarası uyum arasında pozitif yönlü ilişki olduğunu tespit etmiştir.¹⁸² Araştırma bulgular literatürü destekler niteliktedir. Katılımcıların akademik performansı arttıkça uyum ve kültürel zeka düzeyi de artmıştır.

Kültürel zeka yönleri ile kültürlerarası uyum ölçeği alt boyutlarından genel uyum değişkenlerine ait regresyon sonuçlarına bakıldığında; üstbilişsel KZ ve davranışsal KZ yönlerin genel uyumu etkilemediği; bilişsel KZ ve motivasyonel KZ yönlerin genel uyum üzerinde *pozitif etki* gösterdiği tespit edilmiştir. Bilişsel KZ ve motivasyonel KZ yönlerin

¹⁷⁹ Tuba Büyükbeşe, Bülent Yıldız, “Kültürel Zekanın Yaşam Doyumu Üzerine Etkisi”, *Journal of International Social Research*, C 9, S.45, (2016), s. 441.

¹⁸⁰ Ali Naghi Amiri, Seyed Mohammad Moghimi, Masoumeh Kazemi, “Studying the Relationship Between Cultural Intelligence and Employees’ Performance”, *European Journal of Scientific Research*, Vol. 42, No.3, (2010), p.424.

¹⁸¹ Şen, a.g.t., s.76

¹⁸² Lin, Chen, Song, a.g.m, pp.541-552.

genel uyum boyutunu pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir. *H₁ hipotezi kısmen kabul edilmiştir.*

Konate, yabancı öğrencilerin kültürel zeka düzeyi artıka kültürel uyumlarının güçlendiğini ve pozitif etki gösterdiği belirtilmektedir.¹⁸³ Iskhakova çalışmasında kültürlerarası uyum ve kültürel zeka regresyon sonuçlarını incelediğinde; kültürel zeka ölçeği motivasyonel KZ ve davranışsal KZ'nin kültürlerarası uyum üzerinde pozitif etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Diğer boyutların uyum üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamıştır. Aynı çalışmada kültürel zekanın genel uyum üzerindeki etkisini de incelemiştir. Bunun sonucunda ise bilişsel KZ ve motivasyonel KZ'nin genel uyum üzerinde pozitif etkiye sahip olduğunu bulmuştur.¹⁸⁴ Yüksek motivasyonel KZ ve bilişsel KZ'ya sahip öğrenciler çevrelerine daha açık ve davranışlarını ayarlayacak kadar esnekler. Bu sonuç aynı zamanda motivasyonel KZ ve bilişsel KZ'nin gelişimine katkının, öğrenim gördüğü ülkedeki uluslararası öğrencilerin hızlı ve daha başarılı kültürel uyumunu kolaylaştıracağını ifade etmektedir.¹⁸⁵ Kaur ve Pany, Hindistan'ın Pencap bölgesinde farklı üniversitelerde okuyan yabancı öğrencilerin kültürel zekaları ve kültürlerarası uyumları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, kültürel zeka ile kültürlerarası uyum arasında anlamlı bir ilişki olduğu ve kültürel zekanın kültürlerarası uyumu pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.¹⁸⁶

Konarahalli ve diğ, araştırmasında, kültürel zekanın dört yönünün de genel, etkileşimsel veya iş uyumu ve özellikle motivasyonel KZ ve bilişsel KZ yönleri üzerinde önemli etkiye sahip olduğunu belirtmişlerdir.¹⁸⁷ Lin, chen ve Song çalışmasında, kültürel zekanın kültürlerarası uyum ve duygusal zeka üzerine etkisini araştırmıştır. Hem kültürel zeka hem de alt boyutlarının kültürlerarası uyum üzerinde pozitif etkisi olduğunu araştırmada belirtmişlerdir.¹⁸⁸ Jyoti ve Kour çalışmalarında kültürel zekanın görev performansı üzerindeki etkilerini incelemiş ve ilişkide kültürel uyumun aracı rolünü ele almışlardır. 225 yönetici çalışan üzerinde yapılan araştırma sonucunda kültürel zekânın görev performansını önemli ölçüde anlamlı ve olumlu yönde etkilediği ve kültürel

¹⁸³ Konate, a.g.t., s. 83

¹⁸⁴ Iskhakova,a.g.m, s. 133

¹⁸⁵ a.g.m, s.136

¹⁸⁶ Kaur, Pany, a.g.m., s. 239.

¹⁸⁷ Ashwini Konarahalli et al., “Cross-Cultural Intelligence (CQ): It's Impact On Exapatriates Adjustment On International Construction Project”, International Journal of Managing Projects in Business, Vol. 7, No. 3 (2014), pp. 423-448

¹⁸⁸ Lin, Chen, Song, a.g.m., s.548.

uyumun kültürel zeka ve performansı arasında aracı bir rol üstlendiği ve önemli olduğu tespit edilmiştir.¹⁸⁹ Bu çalışmada da bilişsel KZ ve motivasyonel KZ pozitif yönde etkilerken diğer yönler kültürlerarası uyumu etkilememiştir.

Kültürel zeka yönleri ile kültürlerarası uyum ölçeği alt boyutlarından etkileşim uyum değişkenlerine ait regresyon sonuçlarına göre, üstbilişsel KZ, bilişsel KZ ve davranışsal KZ'nın etkileşim uyumu etkilemediği; motivasyonel KZ'nın etkileşim uyum üzerinde pozitif etki gösterdiği tespit edilmiştir. Yalnız motivasyonel KZ'nın etkileşim uyum boyutunu pozitif yönde etkilediği ve bu bulgular sonucunda da ***H₂ hipotezi kısmen kabul edilmiştir.***

Tsai ve Lawrence, Tavyan' da okuyan yabancı öğrencilerin, kültürel zeka ve kültürlerarası uyumları arasındaki ilişki inceledikleri araştırmalarında, kültürel zekanın kültürel uyumu olumlu yönde etkilediği ve aralarında anlamlı pozitif bir ilişki olduğu sonucuna ulaşmışlardır.¹⁹⁰ Wu ve Ang, Singapur'da yaptıkları araştırmada gurbetçi kültürlerarası destekleyici uygulamalar ile kültürel uyum ve performans arasındaki ilişkide kültürel zekânın düzenleyici rolünü incelemişlerdir. Çalışmanın örneklemini Singapur'da ikamet eden 169 gurbetçi oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre üstbilişsel KZ ve bilişsel kültürel KZ'nın, gurbetçi destekleyici uygulamalar ile uyum arasındaki bağı negatif yönde etkilediği görülmüştür. Bununla birlikte motivasyonel KZ'nın ise pozitif yönde etkilediği tespit edilmiştir.¹⁹¹

Ishakova'nın çalışmasında, öğrencilerin yeni bir kültüre uyum sağlama motivasyonu nedeniyle motivasyonel KZ'nın etkileşimsel uyumla pozitif yönde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu değişime hazır olma, daha yüksek düzeyde bir sosyal kabul ve başarıyı yansıtır.¹⁹² Bu çalışmada ise katılımcıların motivasyonu arttıkça uyumunda olumlu olarak etkilendiği söylenebilir. Bunun nedeni, daha yüksek sosyal kabul ve başarıyı yansıtan içsel öğrenci motivasyonu ve yeni bir kültürel çevreye olan duyarlılığıdır; daha çeşitli ve daha geniş etkileşimler, kişiler, erişilebilir ağlar, daha yüksek düzeyde etkileşimler ve daha hızlı ayarlama olarak gözlemlenebilir: daha yüksek etkileşim uyumuna sahip öğrenciler, yalnızca kendi kültürlerinden veya yakın

¹⁸⁹ Jyoti, Kour, a.g.m., s. 251.

¹⁹⁰ Ted Tsai, Nadine Lawrence, "The Relationship between Cultural Intelligence and Cross-Cultural Adaptation of International Students in Taiwan", *International Conference on Management (ICM 2011) Proceeding* Conference Master Resources, 2011, p. 572.

¹⁹¹ Wu, Ang, a.g.m., ss. 2683-2702.

¹⁹² Ishakova, a.g.m., s.135

kültürlerinden öğrencilerle etkileşime girme ve bağlantılar kurma eğiliminde olmakla kalmaz, aynı zamanda arkadaşlar edinmek ve yerel insanlar ve çok çeşitli kültürel geçmişlere sahip insanlarla bağlantılar kurmak için aktif bir yaklaşım benimserler. Bu, kültürlerarası deneyimlerini iletir ve kültürlerarası yeterliliğin hızlı gelişimine katkıda bulunur.¹⁹³

Kültürel zeka ile akademik performans değişkenlerine ait regresyon sonuçları incelendiğinde; Kültürel zeka yönlerinin akademik performansı etkilemediği belirlenmiş ve bu bulgular sonucunda da ***H₃ hipotezi kabul edilmemiştir.***

Şen, Kültürel zekanın akademik performans üzerindeki etkisi göz önüne alındığında, karar verme ve kültürel değerlendirmeyi etkilediği belirlenmiştir. Kültürel zeka düzeyi yüksek bireylerin, çok kültürlü bir ortamda karar vermeleri gerektiğinde diğer bireylere göre daha iyi analizler yaptıkları araştırılmıştır.¹⁹⁴ Kültürel zekânın, üstbilişsel KZ, motivasyonel KZ ve davranışsal KZ ile akademik performans arasında pozitif ve anlamlı etkiler tespit edilmiştir. Bilişsel KZ'nın ise akademik etkilemediği görülmektedir.¹⁹⁵

Ang ve diğ., Singapur'da lisansüstü öğrencileri, yabancı uzmanlar ve denetleyicilerle kültürel zeka ile kültürlerarası etkinliği (kültürel çeşitliliğin bulunduğu mekanlarda kültürel değerlendirme, karar verme, kültürel uyum, performans) arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmalarında, kültürel zekanın kültürlerarası etkinliğin yordayıcısıdır. Motivasyonel KZ ve davranışsal KZ'nın kültürel adaptasyonun iki tür olan kültürel uyum ve refah ile pozitif anlamda ilişkili olduğu, üstbilişsel KZ ve davranışsal KZ'nın çok kültürlü ortamlarda performansını açıkladığı sonucuna ulaşmışlardır.¹⁹⁶

Earley ve Mosakowski çalışma bakıldığında, kültürel zekası yüksek olan bireylerin, diğerlerine göre daha fazla çabaladığı ve başarılı olduğu¹⁹⁷, Alon ve Higgins kültürel zekası düşük olan bireylerin ise daha çok basma kalıpcı ve gereksiz çatışmacı oldukları söylenebilir.¹⁹⁸ Duff ve diğerleri çalışmalarında kültürel zeka ve görev performansı ilişkisini 52 farklı kültürden toplam 102 öğrenci üzerinde araştırmışlardır.

¹⁹³ a.g.m., s. 132

¹⁹⁴ Şen, a.g.t., s. 40

¹⁹⁵ a.g.t., s. 76

¹⁹⁶ Ang vd., a.g.m., ss. 335-371.

¹⁹⁷ Earley, Mosakowski, a.g.m., ss. 139-146.

¹⁹⁸ Ilan Alon, James M. Higgins. "Global Leadership Success Through Emotional and Cultural Intelligence", Business Horizons, Vol. 48, No.6 (2015), pp. 501-512

Sonuçlar kültürel zekanın akademik performansı arttırdığına kanıt sağlamıştır.¹⁹⁹ Isfahani, çalışan akademik performansı ile kültürel zekanın arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, çalışan akademik performansı ile kültürel zekânın motivasyonel boyutu arasında pozitif bir etki; kültürel zekanın davranışsal boyutu arasında da negatif bir etki bulmuştur.²⁰⁰ Çelik ve Eflatun, çok kültürlü eğitim ortamındaki öğrencilerin, sosyokültürel uyum sağlama konusunda kültürel zekanın etkisini inceledikleri araştırmalarında, bilişsel KZ'nın sosyal iletişim becerileri üzerinde etkisinin olduğu; bilişsel KZ ve üstbilişsel KZ'nın çevresel iletişim düzeyinde etkisinin olduğu; bilişsel KZ'nın öğrencilerin akademik performanslarına etkisinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır.²⁰¹ Tekin sosyal zekanın akademik performans üzerindeki etkisinde kültürel zekânın düzenleyici rolünü araştırdığı çalışmasını, 329 yabancı uyruklu öğrenci ile yürütmüştür. Araştırma sonucunda kültürel zekanın öğrencilerin akademik başarıları üzerinde etkili olduğu tespit edilmiştir.²⁰² Iskhakova ise 189 öğrenci ile yürüttüğü çalışmada, kültürel zekanın 4 yönün akademik performans üzerindeki etkisini incelemiştir. Diğer üç yönün akademik performansa herhangi bir etki göstermediği yalnız davranışsal KZ yönün akademik performans üzerinde negatif etki gösterdiği tespit edilmiştir.²⁰³

Bu çalışmada ise kültürel zeka ile akademik performans arasında her ne kadar anlamlı ilişki tespit edilmiş olsa da kültürel zekanın akademik performansı etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Katılımcıların genel olarak kültürel zeka seviyelerinin yüksek çıktığını fakat performansı olumlu ya da olumsuz etkilemediği belirlenmiştir. Bireylerin gösterdiği akademik performansın kültürel zekadan etkilenmediğini söyleyebilir.

¹⁹⁹ Angus J. Duff, Ardeshir Tahbaz, Christopher Chan. "The interactive effect of cultural intelligence and openness on task performance", *Research & Practice in Human Resource Management*, Vol. 20, No.1 (2012), s.1-12.

²⁰⁰ Isfahani vd., "Analyzing the Effects of Cultural Intelligence on Employee Performance in Azaran Industrial Group (Isfahan Province)", *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, Vol.3, No.5 (2013), p. 363.

²⁰¹ Mazlum Çelik, Müslüm Eflatun, "Kültürel Zekanın Sosyo-Kültürel Uyum Üzerine Etkisi: Çok Kültürlü Bir Araştırma", *IV. Örgütsel Davranış Kongresi*. (2016) , s. 221-228, içinde. Adana: Çukurova Üniversitesi.

²⁰² Tekin, a.g.m., ss. 115-135.

²⁰³ Iskhakova, a.g.m., s.128.

ÖNERİLER

Bu çalışmanın bulguları ve sonuçları ışığında, daha ileri araştırmalar için bazı öneriler aşağıda verilmiştir:

1) Uluslararası Öğrenciler için Öneriler

Uluslararası öğrenciler, akademik başarı elde etmek için kesinlikle Türkiye’de eğitimlerine devam ettiklerinde Türkiye’deki dil, kültür ve geleneklerin kendi ülkelerinden farklı olduğunun farkına varılması gerekir. Bu nedenle, ev sahibi ülkedeki bu farklılıklara uyum sağlamayı öğrenebilmeleri gerekir. Yurtdışında eğitim almanın zorluklarıyla yüzleşirken, öğrencilerin iyi bir kültürel zekaya sahip olmaları beklenir, bu onların kültürler arası uyum becerilerini ve akademik performanslarının başarısını etkileyecektir. Kültürel açıdan yüksek zeka, öğrencilerin yeni ve zorlu kültürlerle uyum sağlamasına yardımcı olacaktır. Aynı şekilde, yeni çevrelerinde günlük yaşam ve okuldaki eğitim sisteminin zorlukları karşısında kolayca uyum sağlayabilecekler.

2) Türkiye’de Yükseköğretim için Öneriler

Uluslararası öğrencilere oryantasyon seansları veya seminerler verilebilir ve ayrıca uyum sürecini kolaylaştırmak için ev sahibi ülke insanlarıyla etkileşim fırsatları sağlanabilir.

Uyum süreci, uluslararası öğrencilere, yeni kültürleri deneyimlemenin zorluklarının üstesinden gelmelerine ve ev sahibi toplumuyla bağlantı kurmalarına yardımcı olabilecek danışmanlar atanarak kolaylaştırılabilir. Uluslararası öğrencilere yardımcı olan okul danışmanları, öğrencinin cinsiyeti veya yaşı ne olursa olsun, yalnızca kültürler arası iletişim veya kültürler arası uyum sorunları ile ilgilenmeye odaklanmalıdır.

Yüksek öğretim kurumlarının, uluslararası öğrenciler için kültürler arası yeterlilik faaliyetlerinin geliştirilmesini kolaylaştırmanın yollarını geliştirmesi gerekir, çünkü bu, öğrencileri başarılı pratik yaşamlar sürmeye ve akademik başarılarını artırmaya hazırlamada yararlıdır.

3) Gelecekteki Araştırmalar için Öneriler

Çalışmada kullanılan araştırma örneği Bursa Uludağ Üniversitesi'ndeki uluslararası öğrencilerle sınırlıymıştır. Bu nedenle sonuçlar başka ÷lke veya topluluklara genellenemez. Diğer üniversitelerden öğrenciler ve örneğin, kültürel zeka seviyesinin kültürler arası uyumu ve performansı etkileyip etkilemeyeceğini test etmek için göçmenler gibi daha geniş ve çeşitli bir örneklemele daha fazla araştırma yapılması beklenmektedir. Ayrıca, yerli öğrencilerin uluslararası öğrencilerin kültürler arası uyum sorunları hakkındaki algıları ve onlara yardım ve destek sağlama konusundaki duyarlılıkları üzerine de yapılabilir.

Böyle bir çalışma, Türkiye'de okuyan uluslararası öğrencileri etkileyen konularla ilgili araştırma bulgularının bir tür genellemesine ulaşılmasına yardımcı olacaktır. Bu araştırmanın sonuçlarının, anket verilerini entegre bir görüşme süreci veya grup tartışması ile toplama gibi nitel bir yaklaşımla yürüt÷lmesi gerekir, böylece katılımcılar her bir anket ölçüm yapısının anlamını derinlemesine anlayabilir. Bu nitel çalışmada, nicel çalışmadan daha fazla öğrencinin yanıtlarını keşfetmek için görüşmeler yapılabilir. Yanıtlayanlarla görüşerek, araştırmacıların kendileriyle daha iyi iletişim kurması beklenmektedir.

Daha fazla araştırma için, öz yeterlilik, duygusal zeka ve kişilik özellikleri gibi diğer bağımsız değişkenlerin eklenmesi önerilir.

KAYNAKÇA

- ABASLI, Könül, Şule POLAT, “Öğrencilerin kültürlerarası duyarlılık ve kültürel zekâya ilişkin görüşlerinin incelenmesi”, *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.7, S.1, 2019, ss.193-202.
- AKSOY, Zeynep, “Kültürel Zekâ ve Çok Kültürlü Ortamdaki Rolü”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir : Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (2013).
- ALI, Abdu Seid, “The Impact of Socio-Demographic Variables on Personal Financial Well-being of International Students in Turkey.”, In *2nd International Students Symposium, Istanbul University, Istanbul, Turkey*. 2016.
- ALİ, Norhidayah, Kamaruzaman JUSOF, Syukriah ALI, Najah MOKHTAR, Azni Syafena Andin SALAMAT, “The Factors Influencing Students’ performance At Üniversitesi Teknologi Mara Kedah, Malaysia”, *Management Science and Engineering*, Vol. 3, No. 4, 2009, pp. 81-90.
- ALON, Ilan, James M. HIGGINS, “Global leadership success through emotional and cultural intelligences”, *Business horizons*, Volume 48, Issue 6, 2005, pp. 501-512.
- AMİRİ, Ali Naghi, Seyed Mohammad MOGHIMI, Masoumeh KAZEMI, “Studying the relationship between cultural intelligence and employees’ performance”, *European journal of scientific Research*, Vol.42, No. 3, 2010, pp. 418-427.
- AMMAR, Fadoua, “The Acculturation of International Immigrant Students in Turkey and The Impact of it on Their Consumer Behavior”, (Yüksek Lisans Tezi), Ankara : Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- ANG, Soon, Andrew C. INKPEN, “Cultural intelligence and offshore outsourcing success: A framework of firm-level intercultural capability”, *Decision Sciences*, Vol. 39, No. 3, 2008, pp. 337-358.
- ANG, Soon, Linn VAN DYNE, Christine KOH, K. Yee NG, Klaus J. TEMPLER, Cheryl TAY, N. Anand CHANDRASEKAR, “Cultural intelligence: Its measurement and effects on cultural judgment and decision making, cultural adaptation and task performance”, *Management and organization review*, Vol.3, No. 3, 2007, pp.335-371.
- AZEVEDO, Ana, “Cultural Intelligence: Key Benefits to Individuals, Teams and Organizations”, *American Journal of Economics and Business Administration*, 10, No.1, 2018, pp.52-56.

- BALOGH, Agnes, Zoltán GAÁL, Lajos SZABÓ, “Relationship between organizational culture and cultural intelligence”, *Management & Marketing*, Vol. 6, No. 1, 2011, p. 95.
- BARTELI, Marvin, “Internationalization of universities: A university culture-based framework”, *Higher education*, Vol. 45, No. 1, 2003, pp.43-70.
- BERRY, John W., “Acculturation: Living successfully in two cultures”, *International journal of intercultural relations*, Volume 29, Issue 6, 2005, pp. 697-712.
- BERRY, John W., Jean S. PHINNEY, David L. SAM, Paul VEDDER, “Immigrant youth: Acculturation, identity, and adaptation”, *Applied psychology*, Volume 55, Issue 3, 2006, pp.303-332.
- BLACK, J. Stewart, Gregory K. STEPHENS, “The influence of the spouse on American expatriate adjustment and intent to stay in Pacific Rim overseas assignments”, *Journal of management*, Vol. 15, No. 4, 1989, pp. 529-544.
- BLACK, J. Stewart, Mark MENDENHALL, Gary ODDOU, “Toward a comprehensive model of international adjustment: An integration of multiple theoretical perspectives”, *Academy of management review*, Vol 16, No. 2, 1991, pp.291-317.
- BLACK, J. Stewart, Mark MENDENHALL, “The U-curve adjustment hypothesis revisited: A review and theoretical framework”, *Journal of international business studies*, Vol. 22, No. 2, 1991, pp. 225-247.
- BLACK, J. Stewart, “Work role transitions: A study of American expatriate managers in Japan”, *Journal of international business studies*, Vol. 19, No. 2, 1988, pp. 277-294.
- BORMAN, Walter C., Stephan J. MOTOWIDLO, “Task performance and contextual performance: The meaning for personnel selection research”, *Human performance*, Vol.10, No. 2, 1997, pp.99-109.
- BRİSLİN, Richard W., ed. *Applied cross-cultural psychology*. Vol. 14. Sage Publications, 1990.
- BÜYÜKBEŞE, Tuba, Bülent YILDIZ, “Kültürel Zekanın Yaşam Doyumu Üzerine Etkisi”, *Journal of International Social Research*, Vol. 9, no. 45 (2016).
- ÇELİK, Mazlum, Müslüm EFLATUN, “Kültürel zekanın sosyo-kültürel uyum üzerine etkisi: çok kültürlü bir araştırma” *IV. Örgütsel Davranış Kongresi*, 2016, s. 221-228 içinde. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- ÇETİN, Yakup, Mustafa BAHAR, Carol GRIFFITHS, “International students’ views on local culture: turkish experience”, *Journal of International Students*, Vol. 7, No. 3, 2017, pp. 467-485.

- CROWNE, Kerri Anne, “What leads to cultural intelligence?”, *Business horizons*, Volume 51, Issue 5, 2008, pp. 391-399.
- DAVIS, Renee L., “Academic and social adjustments international students deal with attending US Universities”, Colorado : *All Regis University eses*, Vol. 25, 2010.
- DOGRA, Aditi Sharma, Varsha DIXIT, “Cultural intelligence: Exploring the relationship between leader cultural intelligence, team diversity and team performance”, *ELK Asia Pacific Journal of Human Resource Management and Organisational Behaviour*, Volume 3, No. 1, 2017, pp. 251-269.
- DUFF, Angus J., Ardeshir TAHBAZ, Christopher CHAN, “The interactive effect of cultural intelligence and openness on task performance”, *Research & Practice in Human Resource Management* 20(1), 2012.
- DUGGAL, Minakshi, Pooja MEHTA, “Antecedents to academic performance of college students: An empirical investigation”, *Paradigm*, Vol. 19, No. 2, 2015, pp. 197-211.
- DZIWORNU, Michael Gameli, Mustafa YAKAR, Kadir TEMURÇIN, “Migration intentions of international students in Turkey: A case study of African students at Süleyman Demirel University”, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* 38, 2016, pp.227-250.
- EARLEY, P. Christopher, Soon ANG, “*Cultural intelligence: Individual interactions across cultures*”, Stanford University Press, 2003.
- EARLEY, P. Christopher, Elaine MOSAKOWSKI, “Cultural intelligence”, *Harvard business review*, Vol. 82, No.10 (2004), pp.139-146.
- EKİNCİ, Özden, “Ortaöğretim Okulu Öğretmenlerinin Kültürel Zekâ Düzeyleri İle Çokkültürlü Yeterlik Algılarının İncelenmesi”, (Doktora Tezi), Konya : Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (2019).
- ELLİNGBOE, Brenda J., “Divisional strategies to internationalize a campus portrait: Results, resistance, and recommendations from a case study at a US university”, *Reforming the higher education curriculum: Internationalizing the campus*, 1998, pp.198-228.
- ETİKAN, Ilker, Sulaiman Abubakar MUSA, Rukayya Sunusi ALKASSIM, “Comparison of convenience sampling and purposive sampling”, *American journal of theoretical and applied statistics*, Vol. 5, No. 1, 2016, pp.1-4.
- FURNHAM, Adrian “Culture Shock: A Review of the Literature for Practitioners”, *Psychology*, Vol.10, No. 13, 2019, p. 1838.
- GOLDSTEİN, Susan B., Sadie R. KELLER, “US college students’ lay theories of culture shock”, *International Journal of Intercultural Relations* 47, 2015, pp.187-194.

- GUÐMUNDSDÓTTIR, Svala, “Nordic expatriates in the US: The relationship between cultural intelligence and adjustment”, *International Journal of Intercultural Relations* 47, 2015, pp.175-186.
- GÜNGÖR, Fatih, “Sociocultural adjustment of international students at Turkish Universities”, Volume 3 / 4, 2015.
- GUO, Shibao, Mackie CHASE, “Internationalisation of higher education: Integrating international students into Canadian academic environment”, *Teaching in Higher Education*, Vol. 16, No 3, 2011, pp. 305-318.
- HOFSTEDE, Geert, Gert Jan HOFSTEDE, Michael MINKOV, “Cultures and Organizations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and Its Importance for Survival”, New York: McGraw-Hill, 2010.
- HUFF, Kyle C., “Language, cultural intelligence and expatriate success”, *Management Research Review*, Vol. 36, No. 6 (2013), pp. 596-612.
- HUFF, Kyle C., Pingping SONG, Eric B. GRESCH, “Cultural intelligence, personality, and cross-cultural adjustment: A study of expatriates in Japan”, *International Journal of Intercultural Relations*, Volume 38, 2014, pp. 151-157.
- ISFAHANI, Ali Nasr, Rayehe BAHRAMI, Nejad JOONEGHANI, Marsa AZAR, “Analyzing the Effects of Cultural Intelligence on Employee Performance in Azaran Industrial Group (Isfahan Province)”, *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, Vol.3, No. 5, 2013, p. 363.
- ISKHAKOVA, Marina, “Does Cross-cultural Competence Matter when Going Global: Cultural Intelligence and Its Impact on Performance of International Students in Australia.” *Journal of Intercultural Communication Research*, Vol. 47, No.2, 2018, pp. 121-140.
- JYOTI, Jeevan, Sumeet KOUR, “Assessing the cultural intelligence and task performance equation”, *Cross Cultural Management*, Volume 22, Issue 2, 2015.
- JYOTI, Jeevan, Sumeet KOUR, Sonia BHAU, “Assessing the impact of cultural intelligence on job performance: Role of cross-cultural adaptability”, *Journal of IMS Group*, Vol.12, No. 1, 2015, pp. 23-33.
- JYOTI, Jeevan, Sumeet KOUR, “Cultural intelligence and job performance: An empirical investigation of moderating and mediating variables”, *International Journal of Cross Cultural Management*, Vol. 17, No. 3, 2017, pp. 305-326.
- KARAKAYA-ÖZYER, Kübra, Zeki YILDIZ, “Country-of-origin and International Students' Motivation in Turkey: A Correspondence Analysis”, *Journal of Theoretical Educational Science/Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, Vol. 13, Issue 1, 2020, p. 44-64.

- KAUR, Kiranjit, Sesadeba PANY, “Cultural Intelligence and Cross-Cultural Adjustment of Foreign Students in Punjab: A Relationship Study”, *Online International Interdisciplinary Research Journal*, Vol. 8, No. 2, 2018.
- KAYHAN, İnan, “Türkçe öğretmeni adaylarında kültürel zekânın çeşitli değişkenlere göre incelenmesi”, *Hacettepe Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçe Araştırmaları Dergisi*, No. 3, 2017.
- KESTEN, Alper, Kasım KIRKOĞLU, Cevat ELMA, “Language and education problems of international students in Turkey”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, No. 24, 2010, pp. 65-84.
- KHODADADY, Ebrahim, Shima GHAHARI, “Validation of the Persian cultural intelligence scale and exploring its relationship with gender, education, travelling abroad and place of living”, *Global Journal of Human Social Science*, Vol.11, No. 7, 2011, pp. 65-75.
- KNIGHT, Jane, “Internationalization remodeled: Definition, approaches, and rationales”, *Journal of studies in international education*, Vol.8, No. 1, 2004, pp. 5-31.
- KOCABIYIK, Oya Onat, Seda Donat BACIOĞLU, Meltem Acar GÜVENDİR, “The problems of international students studying in higher education Yükseköğretimde öğrenim gören uluslararası öğrencilerin sorunları”, *Journal of Human Sciences*, 16(2), 2019, pp.561-581.
- KONATE, Tady, “Yabancı Öğrencilerin Kültürel Uyumunda Kültürel Zekanın Etkisi”, *Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi*, (2018), Antalya.
- KONANAHALLI, Ashwini, Lukumon O. OYEDELE, Jason Von MEDING, John SPILLANE, Obas John EBOHON, “Cross-cultural intelligence (CQ): Its impact on expatriate adjustment in international construction”, *International Journal of Managing Projects in Business*, 7(3), 423–448.
- KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU, Rüyam, “The Influence of Organizational Image on Academic Success for International Students”, *International Journal of Higher Education*, Vol. 6, No. 5, 2017, pp. 56-64.
- KUMCAĞIZ, Hatice, Rahim DADASHZADEH, Kamil ALAKUŞ, “Ondokuz Mayıs Üniversitesi’ndeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Yaşadıkları Sorunlar”, *Ondokuz Mayıs University Journal of Education*, C. 35, S. 2, 2016, ss. 37-50.
- LEBRÓN, Antonio, “What is culture”, *Merit Research Journal of Education and Review*, Vol. 1, No. 6, 2013, pp.126-132.

- LEE, Hung-Wen, “Perceptive of expatriation and cross-cultural adjustment”, *Journal of Global Business Management*, 2(1), 2006, pp. 22-30.
- LEE, Li-Yueh, Badri Munir SUKOCO, “The effects of cultural intelligence on expatriate performance: The moderating effects of international experience”, *The international journal of human resource management*, Volume 21, Issue 7, 2010, pp. 963-981.
- LÌ, Andrew, Michael B. GASSER, “Predicting Asian international students’ sociocultural adjustment: A test of two mediation models”, *International Journal of Intercultural Relations*, Volume 29, Issue 5, 2005, pp.561-576.
- LÌ, Gang, Wei CHEN, Jing-Lin DUANMU, “Determinants of international students’ academic performance: A comparison between Chinese and other international students”, *Journal of Studies in International Education*, Vol.14, No. 4, 2010, pp. 389-405.
- LÌ, Shuang, Sam ZIZZI, “A case study of international students’ social adjustment, friendship development, and physical activity”, *Journal of International Students*, Vol. 8, No.1, 2018, pp. 389-408.
- LÌN, Yi-chun, Angela Shin-yih CHEN, Yi-chen SONG, “Does your intelligence help to survive in a foreign jungle? The effects of cultural intelligence and emotional intelligence on cross-cultural adjustment” *International Journal of Intercultural Relations*, Volume 36, Issue 4, 2012, pp. 541-552.
- LOMBARD, Catherine Ann, “Coping with anxiety and rebuilding identity: A psychosynthesis approach to culture shock”, *Counselling Psychology Quarterly*, Vol. 27, No. 2, 2014, pp.174-199.
- MAHMOOD, Hajara, Daytona BEACH, “Analysis of acculturative stress and sociocultural adaptation among international students at a non-metropolitan university”, *Journal of International Students*, 8(1), 2018, pp. 284-307.
- MALEK, Marlin Abdul, Pawan BUDHWAR, “Cultural intelligence as a predictor of expatriate adjustment and performance in Malaysia”, *Journal of world business*, Vol. 48, No. 2, 2013, pp. 222-231.
- MERCAN, Nuray, “Çok Kültürlü Ortamlarda Kültürel Zekânın Kültürler Arası Duyarlılık İle İlişisine Yönelik Bir Araştırma”, *Academic Review of Economics & Administrative Sciences*, Vol. 9, No. 1, 2016, ss.1-13.
- MOHAMED, Ali Abdi, Abdulkadir Mohamud DAHIE, Abdi Abshir WARSAME, “Factors Affecting Student Academic Performance: Case Study from University of Somalia in Mogadishu-Somalia”, *IOSR Journal of Humanities and Social Science (IOSR-JHSS)*, Vol. 23, No. 3, 2018, pp. 73-80.

- MOKHOTHU, Thabang M., Chris W. CALLAGHAN, “The management of the international student experience in the South African context: The role of sociocultural adaptation and cultural intelligence”, *Acta Commercii*, Vol.18, No. 1, 2018, pp. 1-11.
- MOON, Tawoon, “Organizational Culture Intelligence: Dynamic Capability Perspective”, *Group & Organization Management*, Vol. 35, No. 4, 2010, pp. 456-493
- MUSHTAQ, Irfan, Shabana Nawaz KHAN, “Factors Affecting Students’ Academic Performance”, *Global journal of management and business research*, Vol.12, No. 9, 2012.
- MUSTAFA, Che Su, Munirah ILIAS, “Relationship between Students Adjustment Factors and Cross Cultural Adjustment: A Survey at the Northern University of Malaysia”, *Intercultural communication studies*, Vol.22, no. 1 (2013).
- NAIDOO, Vikash, “International education: A tertiary-level industry update”, *Journal of research in international education*, Vol. 5, No. 3, 2006, pp. 323-345.
- NASIR, Maliha, “Correlation of emotional intelligence with demographic characteristics, academic achievement and cultural adjustment of the students of IIUI” (Doktora Tezi) Islamabad : International Islamic University Islamabad, 2011.
- NASIR, Maliha, “Effects of cultural adjustment on academic achievement of international students” *Journal of Elementary Education*, Vol. 22, No. 2, 2012, pp.95-103.
- NG, Kok-Yee, Linn VAN DYNE, Soon ANG, “From experience to experiential learning: Cultural intelligence as a learning capability for global leader development”, *Academy of Management Learning & Education*, **Vol. 8, No. 4**, 2009, pp. 511-526.
- NOVERA, Isvet Amri, “Indonesian postgraduate students studying in Australia: An examination of their academic, social and cultural experiences”, *International Education Journal*, Vol. 5, No. 4, 2004, pp. 475-487.
- OSBERG, Kalervo, “Cultural shock: Adjustment to new cultural environments” *Practical anthropology* 4, 1960, pp. 177-182.
- OECD, Education at a Glance 2019, *OECD Indicators*.
- ÖZER, Mahmut, “The internationalization of higher education in Turkey: Realities, motivations and opportunities”, *Insight Turkey*, Vol. 18, No. 4, 2016, pp. 53-64.
- ÖZKAN, Gökhan, Meltem Acar GÜVENDİR, “Uluslararası öğrencilerin yaşam durumları: Kırklareli ve Trakya Üniversiteleri örneği”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, C. 15, S. 1, 2015, ss. 174-190.

- ÖZOĞLU, Murat, Bekir S. GÜR, İpek COŞKUN, “Factors influencing international students’ choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey”, *Research in Comparative and International Education*, Vol. 10, No. 2, 2015, pp.223-237.
- ÖZOĞLU, Murat, Bekir S. Gür, İpek Coşkun. "Factors influencing international students’ choice to study in Turkey and challenges they experience in Turkey." *Research in Comparative and International Education*, Vol.10, No. 2, 2015, pp.223-237.
- ÖZORHON, Beliz, Hasan ALTUN, “Uluslararası ortak girişimlerin başarısında kültürel uyumun etkisinin incelenmesi”, *Teknik Dergi*, Vol.28, No. 2, 2017, pp. 7845-7864.
- PALTHE, Jennifer, “The relative importance of antecedents to cross-cultural adjustment: Implications for managing a global workforce”, *International Journal of Intercultural Relations*, Volume 28, Issue 1, 2004, pp.37-59.
- POYRAZLI, Senel, Consuelo ARBONA, Robin BULLINGTON, Stewart PISECCO, “Adjustment issues of Turkish college students studying in the United States”, *College Student Journal*, Vol. 35, No. 1, 2001, pp. 52-62.
- PRESBİTERO, Alfred, “Culture shock and reverse culture shock: The moderating role of cultural intelligence in international students’ adaptation”, *International journal of intercultural relations*, Vol. 53, 2016, pp. 28-38.
- RAMALU, Subramaniam Sri, Raduan Che ROSE, Jegak ULİ, Naresh KUMAR, “Cultural intelligence and expatriate performance in global assignment: The mediating role of adjustment”, *International Journal of Business and Society*, Vol. 13, no. 1, 2012, p 19.
- ŞANLI, Esat, Yakup POYRAZ, “Uluslararası Öğrencilerin Yalnızlık Düzeyleri”, *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, C. 2, S. 3, 2018, ss. 49-58.
- SCHMİDT, Frank L., John E. HUNTER, “Select on intelligence”, *Handbook of principles of organizational behavior*, 2000, pp.3-14.
- ŞEN, Gözde, “Kültürel Zekâ ve Kültürel Adaptasyonun Akademik Performans Üzerine Etkisi: Üniversitelerdeki Yabancı Uyruklu Öğrencilerle Yapılan Bir Araştırma”, (Yüksek Lisans Tezi), İstanbul : İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019.
- SHAHZADİ, Erum, Zahoor AHMAD, “A study on academic performance of university students”, *Recent Advances in Statistics*, 255, 2011.
- SHU, Frank, Samuel T. MCABEE, Roya AYMAN, “The HEXACO personality traits, cultural intelligence, and international student adjustment”, *Personality and Individual Differences*, Vol. 106, 2017, pp. 21-25.

- SİNGH, S. P., Savita MALIK, Priya SINGH, “Research paper factors affecting academic performance of students”, *Indian Journal of Research*, Vol. 5, No. 4, 2016, pp.176-178.
- SNOUBAR, Yaser, “International Students In Turkey: Research On Problems Experienced And Social Service Requirements”, *Journal of International Social Research*, Volume: 10 Issue: 50, 2017, pp. 800-808
- STERNBERG, Robert J., “Successful intelligence: How practical and creative intelligence determine success in life”, Simon & Schuster New York, NY, (1996).
- STERNBERG, Robert J., “The theory of successful intelligence”, *Interamerican Journal of Psychology*, Vol. 39, No. 2, 2005.
- STERNBERG, Robert J., Elena L. GRIGORENKO, “Cultural intelligence and successful intelligence”, *Group & Organization Management*, Vol. 31 No. 1, 2006, pp.27-39.
- STOYNOFF, Steve, “Factors associated with international students' academic achievement”, *Journal of instructional Psychology*, Vol. 24, Iss.1,1997
- SUBRAMANIAM, A., I. Ramalu, Chuah Chin WEI, Raduan Che ROSE, “The effects of cultural intelligence on cross-cultural adjustment and job performance amongst expatriates in Malaysia." *International Journal of Business and Social Science 2*, Vol. 2, No. 9 (2011), pp. 59-71
- TAHERDOOST, Hamed, “Validity and reliability of the research instrument; how to test the validation of a questionnaire/survey in a research”, *How to Test the Validation of a Questionnaire/Survey in a Research*, Vol. 5, No. 3, 2016, pp. 28-36
- TEKİN, Erol, “Sosyal Zekânın Akademik Performans Üzerindeki Etkisinde Kültürel Zekânın Düzenleyici Rolü”, *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi*, C. 5, S. 2, 2019, ss.115-135
- TEMEL EĞİNLİ, Ayşen, Melis YALÇIN, “Kültürlerarası Yeterliliğin Gelişmesi ve Kültürlerarası Uyum”, *Global Media Journal: Turkish Edition* 7(13), 2016.
- TEMPLER, Klaus J., Cheryl TAY, N. Anand CHANDRASEKAR, “Motivational cultural intelligence, realistic job preview, realistic living conditions preview, and cross-cultural adjustment”, *Group & Organization Management*, Vol. 31 No. 1, 2006, pp.154-173.
- THOMAS, David C., “Domain and development of cultural intelligence: The importance of mindfulness”, *Group & Organization Management*, Vol. 31, no. 1, 2006, pp.78-99.

- THOMAS, David C., Kerr INKSON, “Cultural Intelligence: People Skills for Global Business”, Berret-Koehler Publishers, 2004.
- TITREK, Osman, Sayed Hassain HASHIMI, Salim ALI, Hamadi Fadhil NGULUMA, “Challenges faced by international students in Turkey”, *The Anthropologist*, Vol. 24, No. 1 (2016), pp.148-156.
- TRİANDİS, Harry C., “Cultural intelligence in organizations”, *Group & Organization Management*, Vol. 31, No. 1, 2006, pp. 20-26.
- TSAİ, T., Nadine LAWRENCE, “The relationship between cultural intelligence and cross-cultural adaptation of international students in Taiwan. In *International Conference on Management (ICM 2011) Proceeding*. Conference Master Resources, 2011.
- UĞUR, Ü. N. A. L., “International strategies framework education of diplomacy in Turkey (a study on the Mevlana Change program)”, *Journal of Current Researches on Social Sciences*, Vol. 8, No. 2, 2018, pp. 113-134
- ULLAH, Rahmat, “How Voluntary Organisations Can Solve the Problems of International Students: Examples of Turkey’ *Yardım, M., Karaaslan, F. & Alkın, RC (Editör), Türkiye’de Uluslararası Öğrenci Olmak*, Vol.1, 2019, pp. 51-62.
- VAN DAMME, Dirk, “Quality issues in the internationalisation of higher education”, *Higher education*, Vol. 41, No.4, 2001, pp. 415-441.
- WU, Hsiao-ping, Esther GARZA, Norma GUZMAN, “International student’s challenge and adjustment to college”, *Education Research International*, 2015.
- WU, Pei-Chuan, Siah Hwee ANG, “The impact of expatriate supporting practices and cultural intelligence on cross-cultural adjustment and performance of expatriates in Singapore”, *The International Journal of Human Resource Management*, Vol. 22, No. 13, 2011, pp.2683-2702.
- YEŞİL, Salih. “21. Yüzyılın Küresel Örgütleri İçin Kültürel Zekâ”, *Journal of the Cukurova University Institute of Social Sciences*, C.19, S. 2, 2010.
- YİLMAZ, Devrim, “Studying abroad: experiences of international students in a Turkish university”, *Yükseköğretim Dergisi*, Vol. 8, No.1, 2018
- YU, Baohua, Ewan WRIGHT, “Socio-cultural adaptation, academic adaptation and satisfaction of international higher degree research students in Australia”, *Tertiary Education and Management*, Vol. 22, No. 1, 2016, pp.49-64.
- YÜKSELİR, Ceyhun, “International Students' Academic Achievement and Progress in Turkish Higher Education Context: Students' and Academics' Views”, *Universal Journal of Educational Research*, Vol.6, No. 5, 2018, pp.1015-1021.

ZERMAN, Seza, ‘‘The Impacts of Study Abroad Opportunities on International Students’’, (Yüksek Lisans Tezi), New York : Rochester Institute of Technology, 2014.

İnternet Kaynağı

- <https://gostudyinturkey.com/7-best-student-cities-turkey/>
- Yükseköğretim İstatistikleri <https://istatistik.yok.gov.tr/>

EKLER

EK 1 : Çalışmada Kullanılan Türkçe Anket Formu

ANKET FORMU

Değerli Katılımcılar,

Adım Puji Astiningsih ve Bursa Uludağ Üniversitesi'nde Yönetim ve Organizasyon Yüksek Lisans öğrencisiyim. Bu anket çalışması kapsamında "Kültürel Zekanın Kültürlerarası Uyum ve Akademik Performans Üzerine etkisi: Uluslararası Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama" konulu bir çalışma yürütmekteyim.

Bu anket Bursa Uludağ Üniversitesi'nde okuyan uluslararası öğrencilere yöneliktir. Ankete vereceğiniz doğru ve sizi yansıtan cevaplar, sadece akademik amaçlarla kullanılacak ve verilen bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Aşağıdaki önermeleri okuduktan sonra lütfen size en yakın gelen seçeneği beşli ölçek üzerinde işaretleyiniz.

Desteğiniz ve araştırmaya katkılarınızdan dolayı şimdiden teşekkür ederim.

Puji ASTİNİNGSİH
Bursa Uludağ Üniversitesi
Yönetim ve Organizasyon Yüksek Lisans Öğrencisi
Danışman : Prof. Dr. Başak Aydem ÇİFTÇİOĞLU

BÖLÜM I : KİŞİSEL VE AKADEMİK BİLGİLER

1. Uyruk : _____
2. Cinsiyet : Erkek Kadın
3. Yaş : 20 ve Altı 21 – 25 26 – 30 31 – 35 36'dan fazla
4. Medeni Durumu : Bekar Evli
5. Eğitim Durumu : Önlisans Lisans Yüksek Lisans Doktora
6. Ne kadar süredir Türkiye'de yaşıyorsunuz ?
 1 yıldan az 1 – 2 yıl 3 – 4 yıl 4 yıldan fazla
7. Genel Akademik Not Ortalaması (GANO) :
 1.99 ve Altı 2.00 – 2.49 2.50 – 2.99 3.00 – 3.49 3.50 – 4.00

BÖLÜM 2 : KÜLTÜREL ZEKA

(Kaynak : Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y., Templer, K. J., Tay, C., & Chandrasekar, N. A. (2007))

Lütfen her bir ifadeyi okuyun ve Türkiye'deki uluslararası bir öğrenci olarak yeteneklerinizi en iyi açıklayan yanıtı seçin.						
1) Kesinlikle katılmıyorum, 2) Katılmıyorum, 3) Kararsızım, 4) Katılıyorum, 5) Kesinlikle Katılıyorum						
No	İfade	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Farklı kültürel geçmişe sahip insanlarla etkileşimde bulunurken, o kültüre ait bilgimi kullanmam gerektiğinin bilincindeyim.					
2	Kültürel bilgimin tam olmadığı kültürden insanlarla etkileşime girerken, kültürel farklılığa ilişkin bilgilerimi tekrar gözden geçirerek ayarlarım.					
3	Kültürlerarası etkileşimlerde, seçtiğim kültürel bilginin bilincindeyim.					
4	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girerken kültürel bilgimin doğruluğunu kontrol ederim.					
5	Başka kültürlerin yasal ve ekonomik sistemlerini bilirim.					
6	Başka dillerin kurallarını (örneğin, kelime bilgisi, dil bilgisi) bilirim.					
7	Başka kültürlerin kültürel değerlerini ve dini inançlarını bilirim.					
8	Başka kültürlerin evlilik sistemlerini bilirim.					
9	Başka kültürlerin sanat ve zanaatlarını bilirim.					
10	Başka kültürlerde sözsüz iletişim kurallarını ve anlamlarını bilirim					
11	Farklı kültürlerden insanlarla etkileşime girmekten hoşlanırım.					
12	Çok fazla fikrimin olmadığı farklı kültürden bir bireyle rahatlıkla sosyalleşebileceğimde konusunda kendime güvenirim.					
13	Yeni bir kültüre uyum sağlama stresiyle başa çıkabileceğime eminim.					
14	Tanıdık olmayan kültürlerde yaşamaktan zevk alırım.					
15	Farklı kültürlerdeki alışveriş koşullarına alışabileceğime eminim.					

16	Kültürlerarası etkileşimlerde gerektirdiğinde sözlü davranışımı (örneğin. aksan, ses tonu) değiştiririm.					
17	Kültürlerarası durumlara uymak için duraklama ve sessizliği farklı kullanırım.					
18	Kültürlerarası bir durum gerektirdiğinde konuşma hızımı değiştiririm.					
19	Sözsüz davranış, gerekli olduğunda farklı kültürel ortamlara göre değiştiririm.					
20	Yüz ifadelerimi, gerekli olduğunda farklı kültürel ortamlara göre değiştiririm					

BÖLÜM 3 : KÜLTÜRLERARASI UYUM

(Kaynak : Black, J. S., & Stephens, G. K. (1989))

Aşağıdaki ifadelere ne kadar adapte olduğunuzu açıklamak için lütfen 1 ile 5 arasında belirtin. 1) Kesinlikle Adapte Olamadım 2) Adapte Olamadım 3) Kararsızım 4) Adapte Oldum 5) Kesinlikle Adapte Oldum						
No	İfade	Kesinlikle Adapte Olamadım	Adapte Olamadım	Kararsızım	Adapte Oldum	Kesinlikle Adapte Oldum
1	Genel olarak yaşam koşulları					
2	Konut koşulları					
3	Yiyecek					
4	Alışveriş					
5	Geçim masrafları					
6	Eğlence / dinlenme tesisleri ve fırsatları					
7	Sağlık hizmetleri					
8	Türk insanlarla sosyalleşme					
9	Türk insanlarla günlük olarak etkileşim kurma					
10	Okul dışında Türk insanlarla etkileşim kurma					
11	Türk insanlarla konuşma					

EK 2: Araştırmada Kullanılan İngilizce Anket Formu

QUESTIONNAIRE FORM

Dear Participant,

My name is Puji Astiningsih and I am a graduate student in the Management and Organization program at Bursa Uludağ University. I am currently conducting a research for my thesis entitled “The Influence of Cultural Intelligence on Cross-Cultural Adjustment and Academic Performance: A study on International University Students”.

This questionnaire is intended for international students at Bursa Uludağ University. The data obtained through the questionnaire will be used in my thesis. Your reflective answers will be used for academic purposes only and the information provided will be kept strictly confidential. After reading the following statements, please mark the option that comes closest to your capabilities on a five-points scale.

Thank you in advance for your support and contribution to this research.

Puji ASTİNİNGSİH
Bursa Uludağ University
Management and Organization Master Program
Supervisor : Prof. Dr. Başak Aydem ÇİFTÇİOĞLU

PART I : PERSONAL AND ACADEMIC INFORMATION

1. **Nationality** :
2. **Gender** : Male Female
3. **Age Group** : 20 and under 21 – 25 26 – 30 31 – 35 36 and over
4. **Status** : Single Married
5. **Current Education Level** : Associate degree Bachelor’s degree Master’s degree
 Doctoral Degree
6. **How long have you been living in Turkey ?**
 Less than 1 year 1 – 2 years 3 – 4 years more than 4 years
7. **Grade Point Average (GPA)** :
 1.99 and under 2.00 – 2.49 2.50 – 2.99 3.00 – 3.49 3.50 – 4.00

PART II : CULTURAL INTELLIGENCE

(Source : Ang, S., Van Dyne, L., Koh, C., Ng, K. Y., Templer, K. J., Tay, C., & Chandrasekar, N. A. (2007))

Please read each statement and choose the answer that best describes your skills as an international student in Turkey.						
1) Strongly Disagree 2) Disagree 3) Neutral 4) Agree 5) Strongly Agree						
No	Statements	Strongly Disagree	Disagree	Neutral	Agree	Strongly Agree
1	I am conscious of the cultural knowledge I use when interacting with people with different cultural backgrounds.					
2	I adjust my cultural knowledge as I interact with people from a culture that is unfamiliar to me.					
3	I am conscious of the cultural knowledge I apply to cross-cultural interactions.					
4	I check the accuracy of my cultural knowledge as I interact with people from different cultures.					
5	I know the legal and economic systems of other cultures.					
6	I know the rules (e.g., vocabulary, grammar) of other languages.					
7	I know the cultural values and religious beliefs of other cultures.					
8	I know the marriage systems of other cultures.					
9	I know the arts and crafts of other cultures.					
10	I know the rules for expressing nonverbal behaviors in other cultures.					
11	I enjoy interacting with people from different cultures.					
12	I am confident that I can socialize with locals in a culture that is unfamiliar to me.					
13	I am sure I can deal with the stresses of adjusting to a culture that is new to me.					
14	I enjoy living in cultures that are unfamiliar to me.					
15	I am confident that I can get accustomed to the shopping conditions in a different culture.					
16	I change my verbal behavior (e.g., accent, tone) when a cross-cultural interaction requires it.					
17	I use pause and silence differently to suit different cross-cultural situations.					
18	I vary the rate of my speaking when a cross-cultural situation requires it.					

19	I change my nonverbal behavior when a cross-cultural situation requires it.					
20	I alter my facial expressions when a cross-cultural interaction requires it.					

PART 3 : CROSS-CULTURAL ADJUSTMENT

(Source : Black, J. S., & Stephens, G. K. (1989))

Please specify 1 to 5 to explain how you adjusted as an international student in Turkey according to the following statements.						
1) Strongly Unadjusted 2) Unadjusted 3) Neutral 4) Adjusted 5) Strongly Adjusted						
No	Statements	Strongly Unadjusted	Unadjusted	Neutral	Adjusted	Strongly Adjusted
1	Living conditions in general					
2	Housing conditions					
3	Food					
4	Shopping					
5	Cost of living					
6	Entertainment / recreation facilities and opportunities					
7	Health care facilities					
8	Socializing with Turkish					
9	Interacting with Turkish on a day to day basis					
10	Interacting with Turkish outside of school					
11	Speaking with Turkish					

EK 3 : Araştırma Ve Yayın Etik Kurullarından Anket Dağıtımının Onaylanması

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİK KURULLARI
(Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etik Kurulu)
TOPLANTI TUTANAĞI

OTURUM TARİHİ
31 Ocak 2019

OTURUM SAYISI
2020-01

KARAR NO 25: Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden alınan İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon yüksek lisans öğrencisi Puji ASTİNGİSİH'in "Kültürel Zekanın Kültürlerarası Uyum ve Akademik Performansı Üzerine Etkisi: Uluslararası Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak anket sorularının değerlendirilmesine geçildi.

Yapılan görüşmeler sonunda; Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Yönetim ve Organizasyon yüksek lisans öğrencisi Puji ASTİNGİSİH'in "Kültürel Zekanın Kültürlerarası Uyum ve Akademik Performansı Üzerine Etkisi: Uluslararası Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Uygulama" konulu tez çalışması kapsamında uygulanacak anket sorularının, fikri, hukuki ve telif hakları bakımından metot ve ölçeğine ilişkin sorumluluğu başvurucuya ait olmak üzere uygun olduğuna oybirliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Feriudin YILMAZ
Kurul Başkanı

Prof. Dr. Abamüslim AKDEMİR
Üye

Prof. Dr. Doğan ŞENYÜZ
Üye

Prof. Dr. Ayşe OĞUZLAR
Üye

Prof. Dr. Abdurrahman KURT
Üye

Prof. Gülay GÖĞÜŞ
Üye

Prof. Dr. Alev SINAR UĞURLU
Üye